R G B WH GR BL
Grey Scale #13
C M Y K
Part Code ST1316
DANES PICTA .COM
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Colour Chart #13
Inches
Centimetres
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
DANES PICTA .COM

Dawna siedziba KCZZ przy ul. Czerwonego Krzyża 20. (spalona doszczętnie).

Obecna siedziba KCZZ. Al. Przyjaciół Nr. 9.

Związek Stowarzyszeń Zawodowych w Polsce

SPRAWOZDANIE

KOMISJI CENTRALNEJ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH Z DZIAŁALNOŚCI I STANU ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W POLSCE

Listopad 1944 — Listopad 1945

III. 6.7;

WARSZAWA 1945

15348

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
BIBLIOTEKA
im. Gen. Broni K. Świerczewskiego

D_05855 — z. 2072

Chylimy nasze sztandary związkowe nad niezliczonymi grobami działaczy, którzy na całej kuli ziemskiej życie swe poświęcili sprawie wyzwolenia świata pracy.

Chylimy czoła i czcimy pamięć działaczy robotniczych, setek tysięcy członków związków zawodowych, którzy zginęli od kul, na szubienicy, w więzieniach i obozach okupanta, w walce z faszyzmem, w walce o Niepodległość.

Cześć Ich pamięci!

Pierwszy po odzyskaniu Niepodległości Kongres Związków Zawodowych zbiera się znowu po 8 latach.

Od r. 1937, kiedy obradował VI-ty Kongres Zw. Zaw., klasa robotnicza Polski przebyła ogromny szlak historyczny. Dziś, po zakończeniu najokropniejszej z wojen, po zduszeniu bestii faszystowskiej, klasa robotnicza Polski przystępuje wraz z całym narodem do odbudowy Ojczyzny. Zbierający się obecnie Kongres będzie jeszcze jednym, potężnym bodźcem na tej drodze.

Polski ruch zawodowy złożył w tych historycznych zmaganiach ogromną daninę krwi, lecz wyszedł z nich silny, zwycięski: jak nigdy przedtem, w szeregach jego panuje jedność. Zamiast pstrokacizny różnokolorowych związków i związeczków Polski przedwrześniowej, mamy dziś zorganizowaną armię pracy: Jednolite Związki Zawodowe.

W życiu tej organizacji mas pracujących zaszła jeszcze jedna istotna zmiana: Związki Zawodowe w rezultacie wielkich przeobrażeń, które dokonały się w Polsce, stały się współgospodarzami kraju, biorąc tym samym na siebie współodpowiedzialność za jego losy.

Ruch Zawodowy opowiedział się w sposób stanowczy za Polską Demokratyczną i jej Rządem. Zachowuje on jednak swą niezależność i samodzielność. Jest ruchem niezależnym od którejkolwiek z istniejących partii politycznych, jest ruchem niepartyjnym, jednoczącym najszersze rzesze pracujących. Nie oznacza to bynajmniej, że jest apolityczny: stoi wiernie na straży Demokracji i Postępu i zwalcza niemiłosiernie faszyzm i reakcję.

W czasie II wojny światowej międzynarodowy ruch zawodowy odegrał bardzo poważną rolę w walce z hitlerowsko-faszystowskim najazdem.

Jednym z etapów tej walki to utworzenie w roku 1942 Anglo-Sowieckiego Komitetu Zw. Zaw. Komitet ten, poprzez Centrale Związków Angielskich i Sowieckich, mobilizował dziesiątki milionów robotników

i pracowników do pomocy dla frontu przez zwiększenie produkcji. W krajach okupowanych, między innymi we Francji i w Polsce, związkowcy masowo uczestniczyli w ruchu oporu przeciw okupantowi.

W Polsce, z chwilą wkroczenia okupanta, ruch zawodowy rozpoczyna podziemną działalność. Mimo straszliwego terroru, masowych morderstw, walka z okupantem, w której związkowcy biorą bardzo aktywny udział, nie ustaje.

Istnieniem tajnych organizacji związkowych w okresie okupacji tłumaczy się fakt, że natychmiast po wypędzeniu Niemców, powstaje potężny ruch zawodowy, który odgrywa bardzo poważną rolę od pierwszej chwili budowy naszego państwa demokratycznego.

W historycznych dniach listopada 1944 r., kiedy na terenie t. zw. Polski - Lubelskiej zjechali się w Lublinie delegaci, wybrani na konferencjach związkowych województw wyzwolonych, zostało sformułowane jasno stanowisko odnowionego ruchu Zawodowego. Związki Zawodowe stanęły zdecydowanie u boku KRN i PKWN do zbrojnej walki z okupantem, sformułowały postulaty świata pracy, zadeklarowały swój pozytywny stosunek do reformy rolnej i wyłoniły KCZZ jako jedyną reprezentantkę zjednoczonych i jednolitych Zw. Zaw.

Jednolity, Zjednoczony ruch Zawodowy posiada ogromną siłę atrakcyjną: w ciągu jednego roku ilość członków Zw. Zawodowych wzrosła o jeden milion, z 100.000 członków w listopadzie 1944 r., na 1.084.000 członków obecnie.

Poza poważnymi organizacyjnymi sukcesami ruch zawodowy w okresie od listopada 1944 r. — po listopad 1945 r., może się poszczycić poważnymi sukcesami w dziedzinie obrony codziennych interesów świata pracy, w dziedzinie odbudowy naszej gospodarki narodowej itp.

Pozostało jednak wiele jeszcze do zrobienia.

Założyliśmy silny fundament, na którym wznieśliśmy duży, solidny gmach. Po I (VII) Kongresie zabierzemy się do wykończenia tego gmachu we wszystkich szczegółach: w dziedzinie dalszego wzrostu organizacyjnego, w pracy nad poprawą bytu mas pracujących, w dziedzinie dźwignięcia naszej gospodarki, w dziedzinie wychowawczej itd.

W pracy tej mamy zapewnione poparcie międzynarodowego ruchu zawodowego. Jesteśmy częścią Światowej Federacji Związków Zawodowych, a przedstawiciele polskiego ruchu zawodowego zasiadają w kierownictwie światowej federacji.

Wszelkie próby reakcji zmierzające do rozbicia i osłabienia ruchu zawodowego są skazane na niepowodzenie. Nie pomogą ni próby zakładania konkurencyjnych związeczków, ni skrytobójcze mordy działaczy związkowych, dokonywane przez zbirów z NSZ-tu.

Jednolity ruch związkowy, liczący obecnie przeszło milion członków zmiecie ze swej drogi pozostałości faszyzmu i budując Silną, Demokratyczną Polskę, kroczyć będzie naprzód do ostatecznego zwycięstwa Świata Pracy.

JEDNOŚĆ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH –
TO GWARANCJA SIŁY i ZWYCIĘSTWA
KLASY ROBOTNICZEJ!

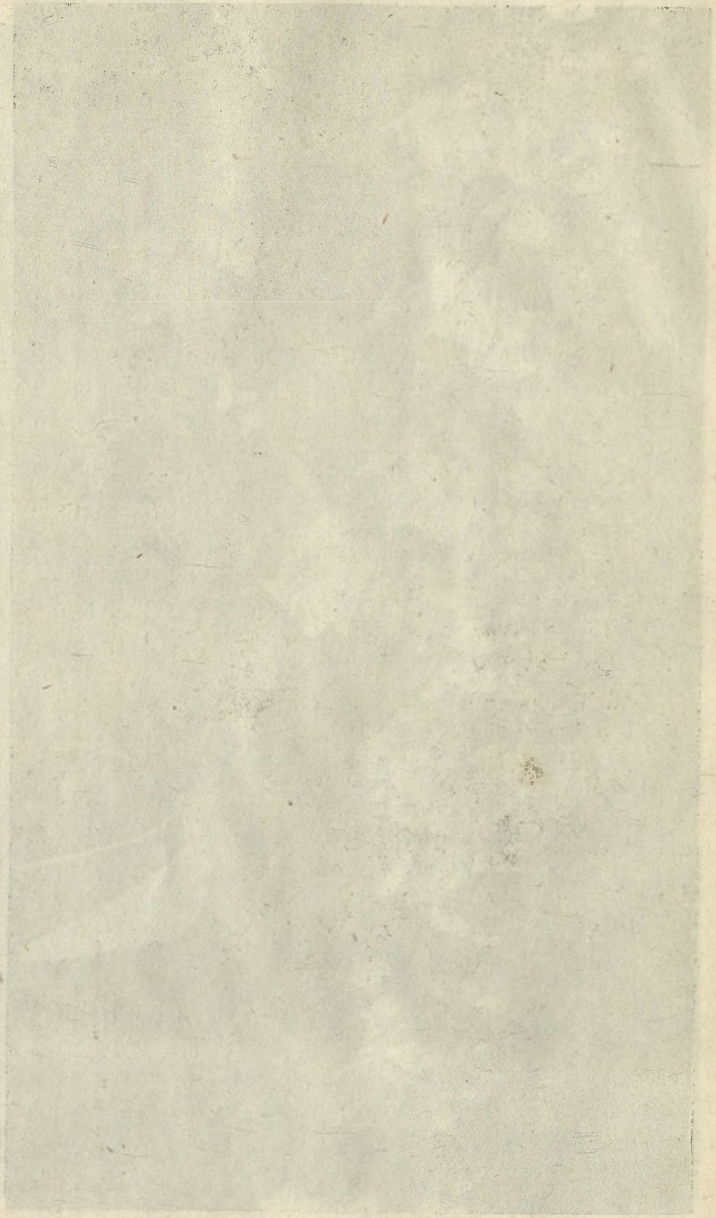

Prezydium Kongresu Światowej Federacji Związków Zawodowych.

Delegacja polska na Światowym Kongresie Zw. Zaw. w Paryżu, 1945 r.

Z prawej strony ku lewej siedzą: Burski, przew. Zarz. Gł. Włókniarzy; Witaszewski, gen. sekr. KCZZ; Jasiński, Kier. Wydz. Ekon. KCZZ; Kuryłowicz, przew. Z. Gł. ZZK; Łowkowicz, tłumacz; Rusinek, czł. KCZZ; Krzycki L., przedst. Polonii Amerykańskiej; Szczęśniak, przew. Z. Gł. Górników; Gajewski, przew. Z. Gł. Zw. Samorządowców; Buze, Gen. Sekr. ZZK.

Ukonstytuowanie się Komisji Centralnej Związków Zawodowych

Natychmiast po wypędzeniu okupanta, w końcu lipca 1944 r. **żywiołowo powstają** na wyzwolonych terenach Związki Zawodowe.

Okres lipiec — listopad jest okresem powstawania związków na terenie województwa lubelskiego, rzeszowskiego, białostockiego, kieleckiego, krakowskiego i części województwa warszawskiego.

We wszystkich tych województwach w listopadzie 1944 r. odbywają się Wojewódzkie Konferencje Zw. Zaw., na których są wybierane Okręgowe Komisje Związków Zawodowych (na Pradze powstaje Warszawska Rada Zw. Zaw.), a także wybierani są delegaci na Zjazd Związków Zawodowych terenów wyzwolonych, który zebrał się 20 listopada 1944 r. w Lublinie.

Na Zjeździe tym zapadły uchwały, które podajemy w załączniku, a poza tym ukonstytuowała się także KCZZ.

Do Komisji Centralnej Związków Zawodowych wybrani zostali na Zjeździe w Lublinie w dniu 20 — 21 listopada 1944 r. następujący członkowie:

1) Biernacki Jerzy, Warszawa - Okręg
2) Buczyński Wacław, Białystok
3) Bromboszcz Henryk, Rzeszów
4) Czerwiński Marian, Lublin
5) Doliński Adam, Rzeszów
6) Głowacki Feliks, Kielce
7) Gumiński Jan, Kielce
8) Jerzyk Emil, Rzeszów
9) Król Franciszek, Lublin
10) Królikowski Stefan, Warszawa
11) Kruszewski Julian, Warszawa
12) Kubiak Julian, Białystok
13) Łosiński Bolesław, Kielce

14) Malesa Kazimierz, Warszawa - Okręg
15) Oryński Czesław, Rzeszów
16) Przedmojski Adam, Lublin
17) Sadło Genowefa, Lublin
18) Sokół Bolesław, Białystok
19) Sykus Stanisław, Rzeszów
20) Waszul Bolesław, Rzeszów
21) Witaszewski Kazimierz, Lublin
22) Wysokiński Karol, Warszawa - Okręg
23) Zuchowicz Roman, Stalowa Wola.

SKŁAD WYDZIAŁU WYKONAWCZEGO KCZZ.

1. Doliński Adam
2. Przedmojski Adam
3. Witaszewski Kazimierz
4. Sadło Genowefa
5. Czerwiński Marian
6. Oryński Czesław
7. Jerzyk Emil
8. Sokół Bolesław
9. Kubiak Julian.

SKŁAD PREZYDIUM KCZZ.

1. Doliński Adam, przewodniczący
2. Przedmojski Adam (Kuryłowicz Adam) wiceprzewodniczący
3. Witaszewski Kazimierz, sekretarz generalny
4. Czerwiński Marian, sekretarz
5. Sadło Genowefa, skarbnik.

KOMISJA REWIZYJNA KCZZ.

1. Kuszyk Władysław, przewodniczący
2. Czapski Aleksander
3. Skowroński Ignacy
4. Ziółkowski Franciszek
5. Mirek Jan.

PRZEDSTAWICIELE KCZZ w PAŃSTWOWYCH ORGANACH i INSTYTUCJACH:

Przedstawicielami KCZZ w Krajowej Radzie Narodowej, są nast. tow. tow.:

Tow. Doliński Adam
„ Witaszewski Kazimierz
„ Czerwiński Marian
„ Oryński Czesław
Tow. Sadło Genowefa
„ Czapski Aleksandr
„ Rustecki Jan

Przedstawiciele terenowi ruchu zawodowego zasiadają we wszystkich Wojewódzkich, miejskich i powiatowych Radach Narodowych, a także w Komisji Planowania Spółdzielczości przy Radzie Ministrów, w Radzie Naczelnej „Społem", w Zarządzie Głównym Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego, w Związku Głównym „Polskiego Czerwonego Krzyża", w Robotniczym Towarzystwie Przyjaciół Dzieci, w Komitecie budowy domu Warszawskiej Rady Związków Zawodowych i w wielu innych instytucjach.

Uczestnicy Zjazdu Związków Zawodowych w Lublinie 20—21 listopada 1944 r.

WYDZIAŁY KOMISJI CENTRALNEJ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1. Ogólny, kierownik tow. Józefowicz Odilla.
2. Organizacyjny, kierownik tow. Marek Lucjan.
3. Ekonomiczny, kierownik tow. Jasiński Kazimierz.
4. Kulturaln.-Oświatowy, kierown. tow. Cieślikowska Stefania.
5. Prasowy, kierownik tow. Zołotow Henryk.
6. Zagraniczny, kierownik tow. Kuszyk Władysław.
7. Fundusz Wczasów Pracowniczych — dyrektor tow. Odrobina Józef.

Referaty

1. Personalny, referent tow. Zglinicki Józef.

***

Miesiąc grudzień 1944 r. wypełniony jest pracą nad zmontowaniem aparatu KCZZ, lecz już w styczniu 1945 r., z rozpoczęciem ofenzywy **Armii Czerwonej** i Wojska Polskiego na Warszawę, dosłownie w ślad za armią idą czołowi działacze z KCZZ jak tow. tow. Doliński, Witaszewski, Czerwiński, Sadło i inni, by natychmiast po wypędzeniu Niemców organizować Zw. Zawodowe. Odbywa się to przy pomocy zwoływania wieców masowych, konferencji i narad.

Na początku lutego 1945 r., po uchwale Tymczasowego Rządu o przeniesieniu władz centralnych do Warszawy, KCZZ także pobiera uchwałę o przeniesieniu się do Warszawy.

Kierownik wydziału organizcyjnego, tow. L. Marek dostaje polecenie wyszukania w zburzonej Warszawie domu dla siedziby KCZZ. Warszawska Rada Zw. Zawod. dowiedziawszy się, że KCZZ przenosi się do Warszawy, oddaje jej dom przyznany Warszawskiej Radzie Zw. Zawod. w Alei Przyjaciół Nr. 9.

Robotnicy budowlani natychmiast przystępują do remontu uszkodzonego domu KCZZ, a szklarze zaczynają szklić okna.

W jednym pokoiku na II piętrze mieści się zalążek wydziału organizacyjnego i tam urzęduje generalny sekretarz. Przewodniczący KCZZ, tow. Doliński wciąż jeszcze jest w terenie, organizuje Zw. Zawodowe.

Na 1-go marca gmach KCZZ na ogół jest wyremontowany i w odnowionej Świetlicy zbiera się 1-szy, rozszerzony Wydział Wykonawczy KCZZ, którego uchwały podajemy w załączniku.

Działalność organizacyjna

(Sprawozdanie Wydziału Organizacyjnego)

Po oswobodzeniu całej Polski w marcu i kwietniu 1945 r. Wydział Organizacyjny rozesłał, 2 ankiety: jedną do Okręgowych Komisji Zw. Zawod., drugą — do Zarządów Głównych Związków Zawodowych. Ankiety te dały Komisji Centralnej Zw. Zaw. wiele cennego materiału. Pozwoliły zorientować się, jak idzie praca w terenie: ile jest zorganizowanych Związków Zawodowych, ilu zrzeszonych robotników i pracowników, jakie gałęzie przemysłu zostały uruchomione, jak się rozwija prasa związkowa, praca kulturalno - oświatowa i t. d.

Wyniki ankiety zostały podane w ogólnym zestawieniu.

Następnym etapem pracy Wydziału Organizacyjnego było opracowanie wzoru sprawozdań miesięcznych dla Zarządów Głównych i Okręgowych Komisji Związków Zawodowych. Schematy zostały rozesłane, a materiał uzyskany drogą sprawozdań miesięcznych służy Komisji Centralnej Związków Zawodowych jako podstawa do oceny stanu ruchu zawodowego w terenie, a także do korygowania i podciągania pracy zawodowej do należytego poziomu.

Od pierwszej chwili uruchomienia Wydziału Organizacyjnego zorganizowano archiwum korespondencji.

Ogółem Wydział Organizacyjny, począwszy od marca do 31. X. 45 r. wysłał 1.857 listów, wpłynęło zaś do załatwienia 1.379 listów.

Zadaniem Wydziału Organizacyjnego jest udzielanie wszelkich informacji, rad i pomocy w sprawach organizacyjnych. Konsultacji takich udziela się przeciętnie 10 dziennie. Niezależnie od tego Wydział Organizacyjny robi przygotowania do zjazdów, zebrań przedzjazdowych. Wszystkie zjazdy zawsze są obsługiwane przez delegata Wydziału Organizacyjnego.

Wydział Organizacyjny wysyła także swoich delegatów na konferencje międzyzwiązkowe, zebrania plenum zarządów głównych, zjazdy Okręgowych Komisji Związków Zawodowych i wiece.

Wydział Organizacyjny zatrudnia 6 instruktorów, których zadaniem jest prowadzenie pracy organizacyjnej, pouczanie i kontrolowanie ruchu zawodowego w terenie. Instruktorzy, mimo ciężkich warunków komunikacyjnych i wielkich niewygód w podróży, regularnie dokonywują objazdów Okręgowych Komisji Związków Zawodowych korygując, pouczając i podciągając pracę w terenie.

Do obowiązków Wydziału Organizacyjnego należy przygotowanie i organizowanie posiedzeń Wydziału Wykonawczego oraz posiedzeń Plenum Komisji Centralnej Związków Zawodowych. Wydział Organizacyjny przygotowuje porządek dzienny i wraz z innymi wydziałami przygotowuje projekty, rezolucje i uchwały. Przyjęte uchwały i rezolucje poza opublikowaniem wysyłane są wszystkim Okręgowym Komisjom Zw. Zawodowych oraz wszystkim Zarządom Głównym Zw. Zawodowych.

Wydział Organizacyjny bierze czynny udział w pracach Komisji dla badania stanu lecznictwa mas pracujących. W skład tej Komisji wchodzą poza przedstawicielami Komisji Centralnej Związków Zawodowych przedstawiciele Ministerstwa Pracy i Zakładów Ubezp. Społecznych.

Wysłuchano relacji o stanie lecznictwa następujących Ubezpieczalni: Warszawy, Łodzi, Chorzowa i Poznania.

Wydział Organizacyjny opracowuje regulamin dla Sądów Koleżeńskich.

A. STRUKTURA ORGANIZACJI ZAWODOWYCH*)

Jedną z pierwszych prac wydziału było opracowanie struktury organizacyjnej ruchu zawodowego, przystosowanej do nowej sytuacji gospodarczej i politycznej Państwa. Za podstawę przyjęta została zasada jednolitości ruchu i daleko posuniętej centralizacji. Formy przedwojenne, oparte na podziale związków według ugrupowań politycznych musiały ustąpić formom jednolitym, tj. jednej organizacji, skupiającej wszystkich pracowników bez względu na ich przekonania polityczne. Dalej, organizacja zawodowa skupia wszystkich zatrudnionych w danej gałęzi pracy bez względu na charakter pracy i stanowisko w zawodzie. A więc do jednej organizacji zawodowej należeć winni zarówno robotnicy, jak i pracownicy umysłowi, personel niższy, jak i wyższy z wyjątkiem odpowiedzialnych dyrektorów.

Drugą przyjętą zasadą było powołanie do życia jednej organizacji zawodowej dla całej gałęzi przemysłu lub działu pracy. Odrzucona została zasada zawodu, jako podstawy organi-

*) Struktura organizacyjna została opracowana przez Wydział Ekonomiczny KCZZ.

zacyjnej. Związek winien obejmować wszystkie zawody danego działu pracy lub gałęzi przemysłu. Stworzone zostały podstawowe grupy:

1. Rolnictwo,
2. Przemysł,
3. Transport,
4. Praca umysłowa,
5. Instytucje Państwowe,
6. Użyteczność publiczna i usługi.

W każdej z tych grup powstają związki zawodowe:
w rolnictwie — jeden związek robotników i pracowników rolnych.
w przemyśle — powstają związki po jednym dla każdej gałęzi, a mianowicie:

przemysł górniczy,
„ metalowy, hutniczy i elektrotechniczny,
„ włókienniczy,
„ chemiczny,
„ budowlany,
„ drzewny i leśny,
„ naftowy,
„ ceramiczny,
„ skórzany,
„ odzieżowy,
„ poligraficzny,
„ spożywczy,
„ cukrowniczy.

W dziale transportu powstaje jeden związek.
W dziale pracy umysłowej powstają związki zatrudnionych —
w instytucjach spółdzielczych,
„ „ społecznych,
„ biurach i handlu,
„ bankach i instytucjach ubezpieczeniowych,
i związki dziennikarzy i literatów.

W dziale służby publicznej powstają związki oddzielne dla:
kolejnictwa,
poczt, telefonów, telegrafu i radia,
szkolnictwa,
administracji państwowej,
sądownictwa, prokuratury i notariatu,
skarbowości.

W dziale usług powstają związki:
Instytucji użyteczności publicznej,
„ ubezpieczeń społecznych,
„ służby zdrowia,

Pracown. kultury, sztuki i widowisk,
„ przem. gastronomicznego,
„ fryzjerskich,
Administratorów i dozorców domowych,
Pracowników domowych.

B. ZARZĄDY GŁÓWNE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1. Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych.

Obrał swoje władze na zjeździe odbytym w dn. 13 — 14 maja 1945 r. w Warszawie. Z KCZZ byli tow. Doliński i Witaszewski oraz Zdziechowski. Związek obejmuje wszystkich kolejarzy w liczbie 225.000 członków. Wydaje pismo „Kolejarz Związkowiec".

Siedziba Zarządu Głównego: Warszawa, Al. Jerozolimskie 101.

2. Centralny Związek Zawodowy Górników.

Wyłoniony na Zjeździe w Katowicach w dn. 18 i 19 marca 1945 r. z udziałem 200 delegatów. Z KCZZ byli tow. tow. Czerwiński i Zdziechowski.

Związek ten posiada 28 Oddziałów i 108.840 członków. Przy Zarządzie Głównym istnieją komisje: 1. organizacyjna, 2. statystyczna, 3. aprowizacyjna, 4. kulturalno-oświatowa, 5. gospodarcza, 6. wczasów, 7. finansowa.

Związek ma 3 delegatów w Wojew. Radzie Narodowej. Dużo energii okazał w organizowaniu wczasów robotniczych i wysłał największą (w porównaniu z innymi związkami) ilość ludzi do domów wypoczynkowych.

Siedziba Zarządu Głównego: Katowice, Kościuszki 38.

3. Centralny Związek Zawodowy Metalowców.

Wyłoniony na Zjeździe w Katowicach w dniu 18 — 20 marca 1945 roku, na którym zgromadziło się 238 delegatów. Z KCZZ byli: tow. tow. Doliński i Czerwiński. Związek ten organizuje oddziały, zawarł układ zbiorowy i bardzo dużą wykazuje żywotność na polu działalności kulturalno-oświatowej. Otworzył roczne kursy „Technicum" w Bytomiu — 470 słuchaczy. Kursy świetlicowe miesięczne, kursy 5-cio dniowe dla członków Rad Zakładowych. Poza tym tworzy świetlice przy zakładach pracy a przy świetlicach biblioteki, chóry, orkiestry itd. Członków 94.088. Siedziba Zarządu Głównego: Katowice, Matejki 3.

Siedziba Zarządu Głównego Zw. Zaw. Górników w Katowicach

4. Związek Zawodowy Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej.

Wyłoniony na Zjeździe dn. 24 — 25 czerwca 1945 r. w Sopocie przy udziale 143 delegatów. Z KCZZ byli tow. tow. Sadło i Zdziechowski. Związek posiada 130 Oddziałów i 91.262 członków. Przy Zarządzie Głównym istnieją następujące Wydziały lub Komisje w stadium organizacji: 1. Komisja Pracy i Płacy, 2. Urlopów i Wczasów, 3. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, 4. Opieki nad kobietą pracującą i młodocianymi. 5. Kulturalno-Oświatowa, 6. Kontroli Społecznej, 7. Redakcyjna, 8. Umów Zbiorowych, 9. Regulaminowo-Prawna.

Siedziba Zarządu Głównego: Warszawa, Marszałkowska 8 m. 5.

5. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Włókienniczego.

Wyłoniony na Zjeździe w dn. 18 marca w Łodzi przy udziale 51 delegatów. Z KCZZ. był tow. Witaszewski. Ilość członków 75.630. Adres Zarządu Głównego: Łódź, Strzelecka 2.

6. Związek Nauczycielstwa Polskiego.

Kontynuuje swą działalność przedwojenną. Zjazd odbędzie się 25 listopada rb. Związek skupia w swych szeregach wszystkich nauczających od profesorów uniwersytetu do nauczyciela przedszkola oraz nauczycieli szkół zawodowych. Związek liczy 70.000 członków. „Głos Nauczycielski", wydawnictwo Związku, otrzymuje każdy członek bezpłatnie. Poza tym wydaje „Biuletyn Organizacyjny". Siedziba Związku: Warszawa, Smulikowskiego 1.

7. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Budowlanego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów.

Wyłoniony na Zjeździe w Warszawie w dn. 1 — 2 lipca 1945 r. w obecności 230 delegatów. Z KCZZ byli: tow. tow. Doliński, Marek i Czerwiński. Związek liczy 40.000 członków. Przy Zarządzie Głównym są następujące wydziały: Kulturalno-Oświatowy i Prasowy.

Siedziba Zarządu Głównego: Warszawa, Marszałkowska 72.

8. Związek Zawodowy Pracowników Poczty i Telekomunikacji.

Wyłoniony na Zjeździe w Poznaniu w dn. 17 i 18 czerwca 1945 r. Posiada 32.497 członków w tym 7.434 kobiet. Na wyso-

kim poziomie stoi wśród członków tego Związku sport. Posiadają cztery kluby sportowe piłki nożnej i odbywają spotkania międzymiastowe. Siedziba Zarządu Głównego: Warszawa, Ratuszowa Nr. 11.

9. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Chemicznego.

Wyłoniony na Zjeździe w dn. 22 i 23 lipca 1945 r. Pomimo krótkiej działalności wykazał dość dużą aktywność organizacyjną. Dotychczas jest zorganizowanych 28.000 członków. Przy Zarządzie Głównym istnieją następujące Komisje: 1. Organizacyjna, 2. Gospodarcza, 3. Kulturalno-Oświatowa. Siedziba Zarządu Głównego, Katowice, Matejki 3.

10. Związek Zawodowy Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego.

Wyłoniony na Zjeździe w Łodzi w dn. 29 — 31 lipca 1945 przy udziale 230 delegatów. Z KCZZ był tow. Zdziechowski. Związek liczy 25.000 członków. Związek ma duże trudności w organizowaniu oddziałów, gdyż pracownicy rozsypani są po zakątkach (leśnictwach) nieraz ciężko dostępnych, szczególnie przy braku środków lokomocji. Siedziba Zarządu Głównego: Łódź, Strzelecka 2.

11. Związek Zawodowy Pracowników Spółdzielczych.

Wyłoniony na Zjeździe w dn. 19 — 21 sierpnia 1945 r. w Łodzi. Z KCZZ byli tow. tow. Witaszewski i Zdziechowski Związek liczy 15.300 członków. Siedziba Zarządu Głównego: Łódź, Legionów 24.

12. Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Cukrowniczego.

Obejmuje wszystkich zatrudnionych w tym przemyśle: 13.476 osób. Liczba ta nie obejmuje robotników sezonowych. Przy każdej cukrowni istnieje Oddział związku, z wyjątkiem cukrowni w liczbie 33 na terenach wyzwolonych. Cukrowni czynnych jest 54. Siedziba Zarządu Głównego: Józefów k/Błonia.

13. Związek Zawodowy Pracowników Skarbowych.

Wyłoniony na Zjeździe w Łodzi w dn. 3 i 4 czerwca 1945 r. przy udziale 262 delegatów. Z KCZZ byli tow. tow. Marek i Zdziechowski. Członków 13.300. Wydają pismo „Głos Skarbowca" o nakładzie 10.000 egzemplarzy. Przy Zarządzie Głównym są następujące sekcje: 1. Wczasów i Zdrowia, 2. Propa-

gandy, 3. Wydawnictw, 4. Gospodarcza, 5. Aprowizacji i Spółdzielczości, 6. Spraw zawodowych, 7. Kulturalno-Oświatowa, 8. Ustawodawstwa, 9. Komisja do spraw weryfikacji. Wszystkie te sekcje pracują dość wydatnie. Siedziba Zarządu Głównego: Warszawa, Wileńska 2/4.

14. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Naftowego.

Był dobrze zorganizowany jeszcze przed Zjazdem, który się odbył 4 — 5 sierpnia br. w Krakowie. Posiadał Zarząd Okręgowy, który zastępował Zarząd Główny. Na Zjeździe wybrano nowy Zarząd, który przeniósł siedzibę z Krosna do Krakowa. Ilość członków 9.825. Tymczasowa siedziba Zarządu Głównego: Krosno.

15. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Gastronomiczno - Hotelowego.

Wyłoniony na Zjeździe w dn. 1 — 2 sierpnia 1945 r. w Warszawie przy udziale 50 delegatów. Z KCZZ byli obecni tow. tow.: Sadło, Czerwiński i Kuszyk. Ilość członków 9.000. Siedziba Zarządu Głównego: Warszawa, Mała 1.

16. Związek Zawodowy Pracowników Instytucji Ubezpieczeń Społecznych

Został wyłoniony na zjeździe w dn. 19 — 21 sierpnia 1945 roku w Łodzi, przy udziale 110 delegatów. Z KCZZ był: tow. Zdziechowski. Ilość członków 7.312. Siedziba Zarządu Głównego: Łódź, Wólczańska 225.

17. Związek Zawodowy Pracowników Dróg Kołowych.

Pierwszy swój Zjazd zorganizował w dn. 2 stycznia 1945 r. w Siedlcach przed uwolnieniem całej Polski od najeźdźcy. Na Zjeździe brało udział 29 delegatów. Następny Zjazd z udziałem delegatów z całej Polski odbył się 27 i 28 października 1945 r. Związek ma duże widoki rozwoju, co się obiawia w powiększeniu liczby członków ze 155 na 7.060. Siedziba Zarządu Głównego w Warszawie, Marszałkowska 72.

18. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Rolnych.

Wyłoniony na Zjeździe w Łodzi przy udziale 52 delegatów w dn. 8 — 9 lipca 1945 r. Z ramienia KCZZ obecny był tow. Zdziechowski. Wpisowe wynosi zł. 10, zaś składka miesięczna od 5-20 zł. — w zależności od stanowiska i poborów członków. Jest to jedyny związek, w którym składka nie jest jednolita. Związek posiada 7 oddziałów i 5.213 członków. Siedziba Zarządu Głównego mieści się w Łodzi przy ul. Strzeleckiej 2.

C. KOMISJE OKRĘGOWE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1. O. K. Z. Z. w Białymstoku, ul. Sienkiewicza Nr. 53, rozpoczęła swoją działalność w dniu 26. VIII. 1944 r. i obejmuje obecnie 14.600 członków (w tym kobiet 3,103) w Związkach scentralizowanych i niescentralizowanych. Zorganizowanych Rad Powiatowych posiada 4 — w Bielsku-Podl., w Suwałkach, Sokółce i Łomży. Oddziałów Zw. Zaw. na swoim terenie ma 33. Przy Okręgowej Komisji Związków Zawodowych istnieje Wydział Kulturalno-Oświatowy, składający się z 7-miu osób. Prowadzi on 42 świetlice, w których odbywają się odczyty, referaty, gry i t. p. 5 bibliotek znajduje się w Białymstoku, 2 w Hajnówce i 2 w Suwałkach.

Komisja Kontroli Społecznej, kontroluje przydziały „Społem", młyny, piekarnie, Państwowy Urząd Mienia Opuszczonego, Komisję mieszkaniową przy Zarządzie Miejskim itd. Poza tym Komisja Okręgowa Związków Zawodowych zorganizowała ostatnio grupy robotnicze dla ściągania świadczeń rzeczowych, Komitet Pomocy Zdemobilizowanym, Koła Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza i Polskiego Czerwonego Krzyża, Koła Ligi Kobiet i Tow. Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, Żłobki dziecięce, przedszkola i Tow. Przyjaciół Dzieci.

Przewodniczący: ob. KUBIAK JULIAN
Sekretarz: ob. WAŚKIEWICZ MIKOŁAJ.

2. O. K. Z. Z. w Bydgoszczy, ul. Toruńska Nr. 30 rozpoczęła swą działalność organizacyjną dn. 25 marca 1945 r. Do chwili obecnej zorganizowała Rady w 20 powiatach: Włocławek, Toruń, Grudziądz, Złotów, Lipno, Nakło, Rypin, Chojnice, Szubin, Inowrocław, Chełmno, Aleksandrów-Kujawski i 117 oddziałów, w których zrzeszonych jest 50,000 członków.

Przy Okręgowej Komisji Związków Zawodowych istnieje Komisja Kontroli Społecznej, Wydział Kultury i Oświaty. Świetlic zorganizowanych — 70, bibliotek — 5. Robotniczy Dom Kultury Robotniczej w stadium organizacji.

Przewodniczący: ob. RATAJCZYK WACŁAW
Sekretarz gen.: ob. DRYL MARIAN.

3. O. K. Z. Z. w Katowicach, Dworcowa Nr. 9, rozpoczęła swoją działalność 2. II. 1945 r. W wojew. śląskim zrzeszonych jest w 78 związkach scentralizowanych i niescentralizowanych — 245.000 członków. Rad powiatowych jest na tere-

nie 12. Bielsko, Bytom, Cieszyn, Gliwice, Opole, Prądnik, Pszczyna, Sosnowiec, Strzelce, Tarnowskie Góry, Zawiercie i Zabrze. OKZZ. wydaje własne pismo — „Związkowiec". Przy Komisji O. K. Z. Z. istnieją Komisje — Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz Komisja Kulturalno-Oświatowa.

Przewodniczący: ob. PIECHA ALFRED
Sekretarz: ob. KUPCZYŃSKI BRONISŁAW.

4. O. K. Z. Z. Kielce, ul. 3-go Maja Nr. 3, rozpoczęła działalność swą 15 kwietnia 1945 roku. Zorganizowanych Rad Powiatowych jest 11, oddziałów Zw. Zaw. 130, członków zrzeszonych w związkach scentralizowanych i niescentralizowanych — 78,485. OKZZ. posiada piękny gmach związkowy, w którym mieszczą się wszystkie Związki Zawodowe, Robotniczy Dom Kultury, teatr itp. Robotniczych Domów Kultury w województwie jest 2, świetlic — 180, bibliotek — 4.

Posiada przedstawicieli w Sądach Przysięgłych, w Radach Terenowych , w Tymczasowej Ubezpieczalni Społecznej.

Przewodniczący: ob. STANIK MARIAN
Sekretarz: ob. ZIÓŁKOWSKI FRANCISZEK.

5. O. K. Z. Z. Kraków, ul. Rynek Główny Nr. 34, rozpoczęła swą działalność w ostatnich dniach stycznia 1945 r. Do dnia dzisiejszego zorganizowała Rady w następujących powiatach: Bochnia, Chrzanów, Gorlice, Jasło, Miechów, Mielce, Nowy-Sącz, Nowy-Targ, Olkusz, Tarnów, Wadowice, Zakopane — razem 13. Oddziałów Zw. Zaw. jest w wojew. krakowskim — 135, członków w związkach — 92.800.

Przy O. K. Z. Z. istnieje 9 Komisji:

1. Kulturalno-Oświatowa, 2. Układów Zbiorowych, 3. Sportowa, 4. Interwencyjna, 5. Sekcja młodzieżowa, 6. Kącik radiowy, 7. Węglowa, 8. U. N. R. R. A., 9. Świadczeń rzeczowych.

Świetlic posiada 259, bibliotek 18. Biblioteka OKZZ. liczy tomów 10.000.

Przewodniczący: ob. KOWALCZYK STANISŁAW
Sekretarz: ob. SUSUŁ STANISŁAW.

6. O. K. Z. Z. w Lublinie rozpoczęła swoją działalność **15. XI. 45 r.** Zrzeszonych ma w 83 oddziałach 58.078 członków, w tym kobiet 14.000. — Rady posiada w następujących 13 miastach powiatowych: Tomaszów-Lubelski, Lubartów, Puławy, Kraśnik, Radzyń, Hrubieszów, Siedlce, Biała Podlaska, Zamość, Chełm, Biłgoraj, Krasnystaw, Łuków.

Przy OKZZ. istnieją Komisje: Mieszkaniowa, Aprowizacyjna, Społ. Biura Pośrednictwa Pracy, Sportowa, Kontroli Społecznej i Kulturalno-Oświatowa. Ta ostatnia Komisja, pomimo trudności lokalnych, wykazuje dużą aktywność. Przeszkolono na 3-ch kursach dla członków Rad Zakładowych 148 osób, zorganizowano kurs dla analfabetów — robotników fabrycznych. Na terenie Lublina tylko posiada 32 świetlice i 12 bibliotek z ilością 12,528 tomów.

Przewodniczący: ob. DOMAGAŁA ZYGMUNT.
Sekretarz: ob. BIEŃ JÓZEF.

7. **Okręgowa Komisja Zw. Zaw. w Łodzi,** rozpoczęła swą działalność 30 stycznia 1945 r. Mieści się w dużym domu związkowym. Zrzeszonych ma w 32 oddziałach 146.823 członków. Rad na terenie woj. łódzkiego jest 13. — w Opocznie, Kutnie, Łowiczu, Piotrkowie, Radomsku, Tomaszowie, Łęczycy, Końskich, Skierniewicach, Zduńskiej Woli, Łasku, Pabianicach, Wieluniu. Komisje istniejące przy O. K. Z. Z.:

Kontroli Społecznej, Układów Zbiorowych, Referat mieszkaniowy, Ogródków działkowych i Kulturalno-Oświatowa. Komisja Kulturalno-Oświatowa zorganizowała Robotniczy Dom Kultury, 87 świetlic, 28 bibliotek. Sprawnie i systematycznie działa Komisja Kontroli Społecznej.

Przewodniczący: ob. BURSKI JULIAN.
Sekretarz: ob. NAPIERALSKI ANTONI.

8. **O. K. Z. Z. w Poznaniu** rozpoczęła swą działalność 23 lutego 1945 r. Zrzeszonych w 198 oddziałach ma 117,423 członków, w tym kobiet 14.000.

Rady znajdują się w następujących powiatach: Chodzież, Czarnków, Gniezno, Gostyń, Jarocin, Kępno, Koło, Konin, Kalisz, Kościan, Krotoszyn, Leszno, Mogilno, Ostrów, Rawicz, Środa, Śrem, Szamotuły, Turek, Września, Węgrowiec, Żnin. Bierze bardzo żywy udział w życiu społecznym, posiada przedstawicieli w Sądach Pracy — 31, w Krajowej Radzie Narodowej — 1, w Miejskiej Radzie Narodowej — 6 i w Tymczasowych Radach Ubezpieczeń Społecznych.

Przy OKZZ. istnieje także Wydział Kult.-Oświat., który składa się z 8 członków.

Przewodniczący: ob. WIETRZYKOWSKI STANISŁAW.
Sekretarz: ob. RYBCZYŃSKI FRANCISZEK.

9. **O. K. Z. Kom. Zw. Zaw. w Rzeszowie** rozpoczęła działalność w dn. 8 października 1944 r. Obecnie posiada zrzeszonych w 176 oddziałach 42,063 członków. Rad zorganizowała

10: w Łańcucie, Przeworsku, Jarosławiu, Przemyślu, Jaśle, Dębicy, Gorlicach, Mielcu, Krośnie i Sanoku. Niezorganizowane powiaty są wybitnie rolnicze i związków na ich terenach nie ma. W Radach Narodowych w terenie posiada OKZZ 44-ch przedstawicieli, w KRN — 1, w Sądach Pracy — 2, w Sądach Przysięgłych 12 i w Tymczasowych Radach Ubezp. Społ. 34. Przy OKZZ. istnieją: Biuro Pośrednictwa Pracy, Interwencyjne i Kulturalno-Oświatowe, 43 świetlice, 4 biblioteki z liczbą 2,624 tomów i 4 zespoły amatorskie: w Rzeszowie, Przemyślu, Stalowej Woli i Sanoku.

Przewodniczący: **ob. BRYDAK ANDRZEJ.**
Sekretarz: **ob. HUCZKO JAN.**

10. O.K.Z.Z. w woj. Warszawskim rozpoczęła swą działalność 17 listopada 1944 r. i obejmuje całe województwo, prócz m. st. Warszawy, które jest wydzielone. Zrzeszonych posiada w 219 oddziałach 37,533 członków. Rad zorganizowanych jest 23 — 20 powiatowych i 3 miasta wydzielone. Powiaty: warszawski, garwoliński, błoński, gostyński, ciechanowski, ostrowie-mazowiecki, płoński, ostrołęcki, radzymiński, przasnyski, sochaczewski, węgrowski, sokołowski, sierpecki.

Miasta: Pruszków, Żyrardów i Płock.

11. **O.K.Z.Z. woj. Gdańskiego** — rozpoczęła swą działalność 2 kwietnia 1945 r. Miała ogromne trudności do pokonania, obecnie ma zrzeszonych na terenie województwa 29.901 członków w 63 oddziałach. Rady zorganizowane są w następujących powiatach: wejherowskim, lęborskim, słupskim, tczewskim, kościerskim i gdyńskim.

Przewodniczący: **ob. ZIÓŁKOWSKI JÓZEF.**
Sekretarz: **ob. GRUSZCZYŃSKI ANTONI.**

12. O.K.Z.Z. w Olsztynie rozpoczęła swą działalność w czerwcu 45 r. Zrzeszonych w Związkach Zawodowych jest 3.058 członków.

Przewodniczący: **ob. FRALEWICZ DONAT.**
Sekretarz: **ob. ZDROJEK ALFRED.**

13. Tymczasowa Okręgowa Komisja Związków w Koszalinie rozpoczęła swą działalność na początku lipca, rb., zorganizowanych związków posiada....., a zrzeszonych członków 13.000.

Przewodniczący: **ob. KULESZA F.**
Sekretarz: **ob. EDEL K.**

14. **Tymczasowa Okręgowa Komisja Związków Zawodowych we Wrocławiu** rozpoczęła swą działalność w lipcu 1945 r., zrzeszonych ma 65,000 członków.

Przewodniczący: ob. LATALSKI K.
Sekretarz: ob. BRZOZEK WŁ.

15. **Rada Związków Zawodowych w mieście Stołecznym Warszawie** rozpoczęła swoją działalność 16 września 1944 roku zaraz po oswobodzeniu prawobrzeżnej Warszawy. W Radzie Związków Zawodowych grupuje się 30 oddziałów z liczbą członków 75.862, w tym kobiet 21.805. Działalność jej jest różnorodna i aktywna: wiece, konferencje, zjazdy, wybory itp. współpracuje z Miejską Aprowizacją w ramach ogólnej aprowizacji. Komisja mieszkaniowa uzyskała wiele nakazów, a w wielu wypadkach interweniowała z rezultatem dodatnim.

Przy Radzie istnieje Wydział Kulturalno-Oświatowy, składający się z 9-ciu członków, organizuje Robotniczy Dom Kultury. Świetlic posiada 17, bibliotek 6 z liczbą tomów 2.000.— Ściennych gazet 15. Przy Radzie istnieje także Komisja Kontroli Społecznej. Urządziła dwa kursy dla członków Rady Zakładowej i dwa kursy dla członków zarządów oddziałów Zw. Zaw. Ogółem słuchaczy było na wszystkich 4-ch kursach około 300.

Przewodniczący: ob. RUSTECKI JAN.
Sekretarz: ob. JURCZAK JAN.

Miejskie i Powiatowe Rady Związków Zawodowych

Poza Okręgowymi (Wojewódzkimi) Komisjami Zw. Zaw. w każdym wydzielonym mieście, jak Częstochowa, Piotrków i t. p. funkcjonują Powiatowe Rady Zw. Zaw.

Terenowe instancje związkowe odgrywają poważną rolę w działalności związków zawodowych, reprezentując poszczególne zw. wobec władz państwowych i koordynując działalność poszczególnych oddziałów związkowych.

D. PRZYSTĄPIENIE ZWIĄZKU ZAWODOWEGO MARYNARZY POLSKICH W ANGLII DO KCZZ i AKCJA W ICH OBRONIE

O znaczeniu i wielkiej popularności naszych Związków Zawodowych wśród polskiego świata pracy, świadczy to, że już 27 stycznia 1945 r. Zarząd Centralnej Sekcji Morskiej w Londynie, do której należą marynarze polscy, zgłosił akces do Komisji Centralnej Związków Zawodowych. uznając jednocześnie Rząd Tymczasowy. Napotykając na ogromne tru-

dności w swej pracy wśród marynarzy polskich za granicą, napotykając na szykany nie tylko armatorów, ale i najczarniejszej reakcji z Kwapińskim na czele, Zarząd Centralnej Sekcji Morskiej śmiało steruje do wytkniętego celu po drodze obranej przez cały świat pracy w Polsce.

Zgłaszając swój akces, marynarze polscy za granicą zwrócili się jednocześnie z prośbą do Komisji Centralnej Związków Zawodowych i całej klasy pracującej w Polsce, o poparcie we wszystkich poczynaniach, podjętych przez Centralną Sekcję Marynarzy w jej pracy nad uświadomieniem marynarzy bałamuconych przez reakcję kłamstwami o Polsce.

Klasa pracująca Polski udzieliła tego poparcia całkowicie, wyrażając w rezolucjach przyjętych przez górników, metalowców, włókniarzy oraz marynarzy w kraju, potępienie działalności Kwapińskiego i jego kliki.

Komisja Centralna Związków Zawodowych, zdając sobie sprawę, czym może być dla marynarzy polskich rzuconych na obczyznę, pozbawionych przez długie lata wieści o losie swych najbliższych — możność nawiązania kontaktu z rodzinami w kraju — organizuje Wydział Informacji o rodzinach marynarzy i w akcji tej, również czynny udział bierze Związek Marynarzy Polskich w Anglii.

Od kwietnia rb. do końca października, Wydział Informacji przy Komisji Centralnej Związków Zawodowych wysyła za pośrednictwem Związku Zawodowego Marynarzy 201 listów do marynarzy za granicą, przyjmując 204 zgłoszeń od rodzin w kraju i zgłoszenia te przekazuje Związkowi Marynarzy, otrzymuje 37 listów i depesz od marynarzy z Anglii i Ameryki z prośbą o odszukanie i skontaktowanie ich z rodzinami. W celu odszukania tych rodzin wysyłamy 52 listy do Okręgowej Komisji Związków Zawodowych, do Miejskich Rad Narodowych, do miejscowości, w których według wskazań marynarzy, mieszkali przed wojną poszukiwani. Niezależnie od tego nadajemy komunikaty do radia i prasy. Wobec ciągłej wędrówki Polaków na tereny zachodnie nie łatwo jest znaleźć ludzi. Nie zawsze pomaga radio lub prasa. To też udało się Wydziałowi Informacji odszukać i skontaktować z marynarzami tylko 16 rodzin. Poszukiwania dalszych rodzin są w toku. O znaczeniu społecznym tej akcji przekonać się można dopiero po przeczytaniu listów, które nadchodzą dla marynarzy. Trzeba pamiętać, że sześć lat prawie o ludziach tych nic nie wiedziano. Znamy dobrze papierowe sukcesy oprawców hitlerowskich, podawane w gadzinówkach faszystowskich o zatapianiu okrętów floty Sprzymierzonych. Każda taka wiadomość godziła w serce żony, czy matki marynarza polskiego, który brał czynny udział w walkach na morzu.

Nie można się dziwić serdecznym podziękowaniom matek, których jedynym pragnieniem jest zobaczyć swego syna; żon, które wzywają swych mężów, by wreszcie zdjęli z nich część ciężaru, jaki dźwigają przez całą wojnę w wychowaniu dzieci.

Świadomość, że listy te z całą pewnością, dzięki pomocy naszych związkowców w Anglii, będą doręczone adresatom — daje wielką satysfakcję. Musimy jeszcze nadmienić, że reakcja polska w Anglii rozsiewa jak najbardziej podłe i kłamliwe wersje, byleby tylko przeszkodzić w nawiązaniu kontaktu między rodzinami.

Reakcja polska nie powstydziła się rozsiewać pogłosek, że akcja nasza jest zmyślona. Dopiero dowód w postaci 201 listów pisanych własnoręcznie przez najbliższych z kraju był dowodem przeciw ich podłej propagandzie, prowadzonej na szkodę Odrodzonej Polski Demokratycznej.

NIECH ŻYJE MILIONOWA RZESZA CZŁONKÓW ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH – ODBUDOWUJĄCYCH KRAJ Z RUIN I ZGLISZCZ

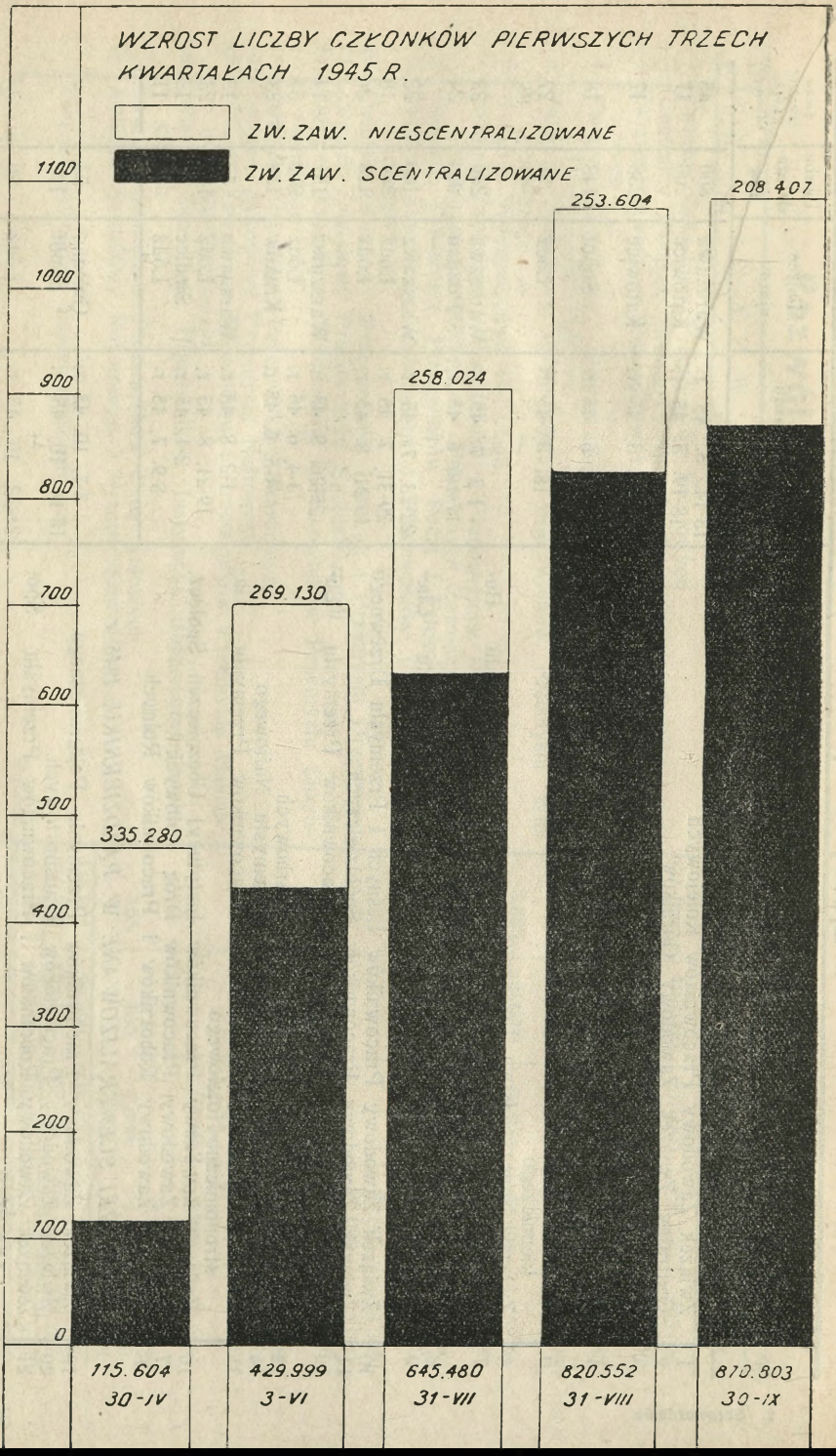
Rozwój Związków Zawodowych w 1945 r.

L. p.	NAZWA ZWIĄZKU	30. IV.	30. VI.	31. VII.	31. VIII.	30. IX.
1	Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych	—	160,000	215,000	225,000	225,000
2	Centralny Związek Zawodowy Górników	45.000	65,000	65,000	91,413	108,840
3	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Metalowego	61.195	73,198	80,035	92,701	94,088
4	Związek Zawodowy Pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publiczn.			50,000	91,262	91,262
5	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Włókienniczego	3.339	50,896	55,941	60,405	75,630
6	Związek Nauczycielstwa Polskiego	5.915	50,000	50,000	70,000	70,000
7	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Budowlanego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce			28,796	30,941	40,000
8	Związek Zawodowy Pracowników Poczt i Telekomunikacji			30,000	30,396	32,497
9	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Chemicznego				28.000	28,000
10	Związek Zawodowy Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego				25,000	25,000
11	Związek Zawodowy Pracowników Spółdzielczych			20,000	[1] 14,600	15,300
12	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Cukrowniczego		10,000	9,893	11,387	13,476
13	Związek Zawodowy Pracowników Skarbowych		11,000	11,000	13,000	13,300
14	Związek Zawodowy Przemysłu Naftowego		9,750	10,015	10,075	9,825
15	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Gastronomiczno-Hotelowego			9,000	9,000	9,000
16	Związek Zawodowy Pracowników Instytucyj Ubezpieczeń Społecznych				7,312	7,312
17	Związek Zawodowy Pracowników Dróg Kołowych	155	155	7,000	7,060	7,060
18	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Rolnych			2,500	3.000	5.213
		115,604	429,999	645,180	820,552	870,803
	Związki Zawodowe niescentralizowane	355,280	269,130	258,024	253,604	214.107
	Ogółem	470,884	699,129	903.204	1,074,156	1,084,910

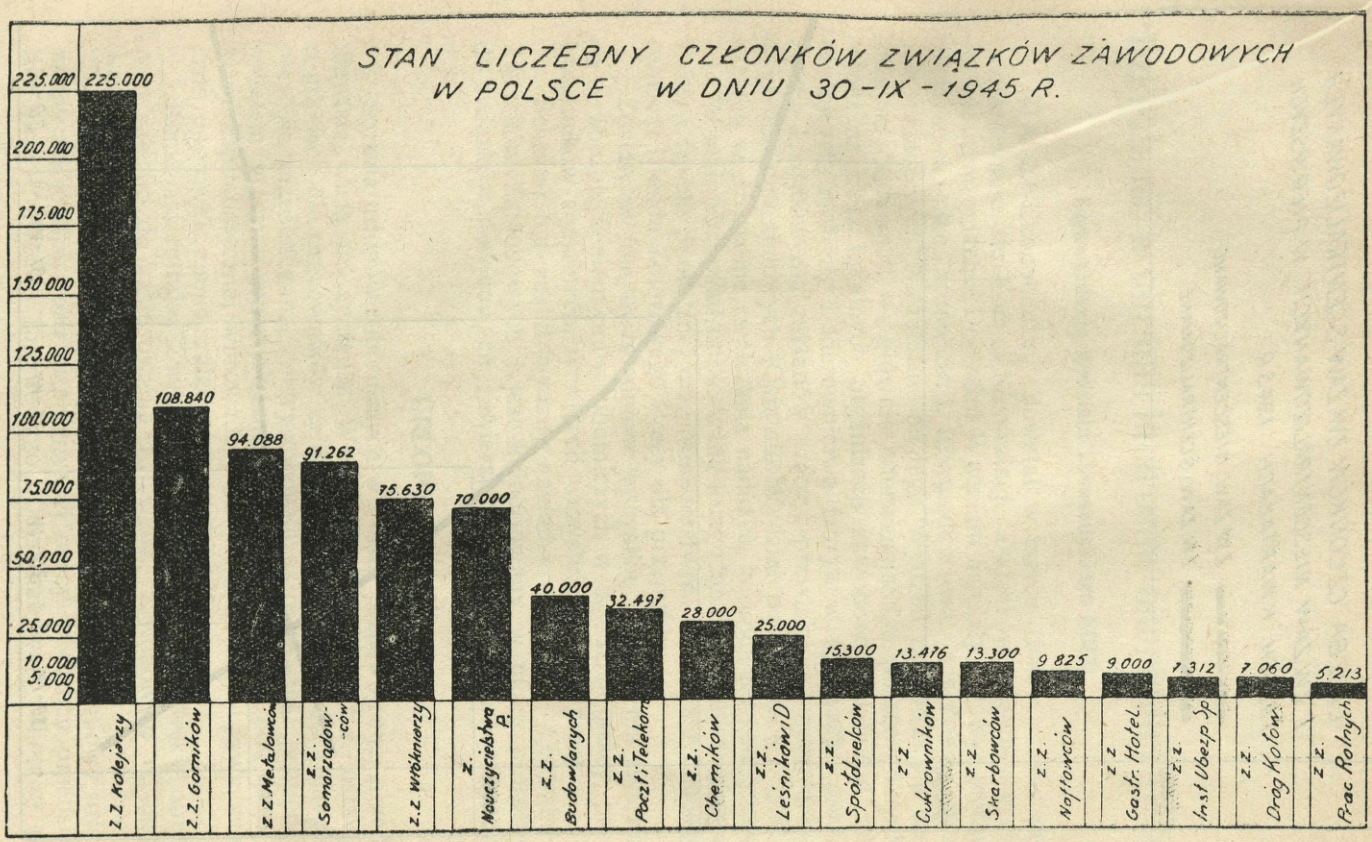
[1] Część członków przeniesiona została do innego Związku z powodu nieodpowiedniego zakwalifikowania.

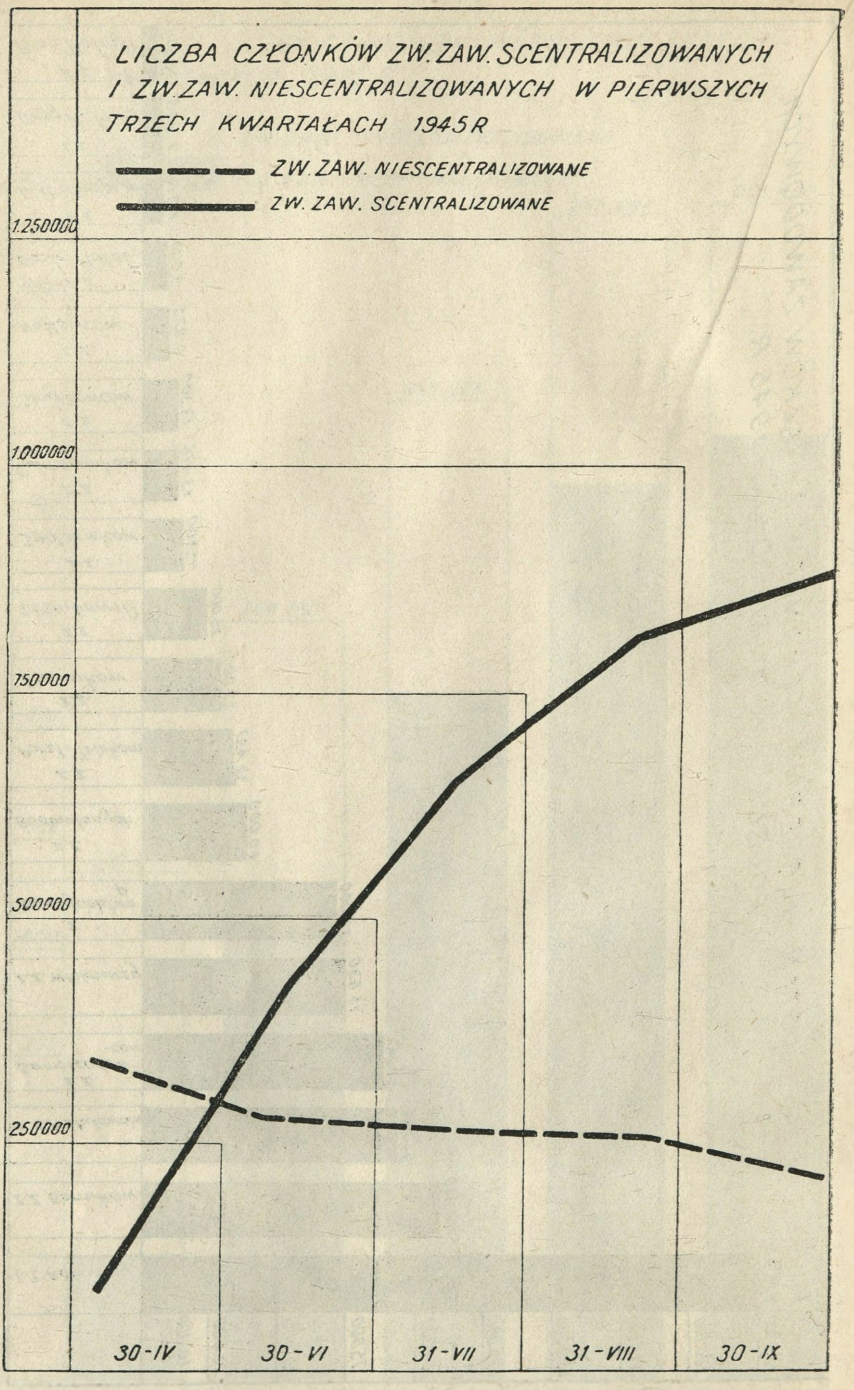
I. Zjazdy Związków Zawodowych

Lp.	Nazwa związku	Data I zjazdu	Miejsce zjazdu	Liczba delegatów	Liczba członków Zarządu Głównego
1	Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych	13-14. 5. 45 r.	Warszawa	800	45
2	Centralny Związek Zawodowy Górników	18-19. 3. 45 r.	Katowice	200	17
3	Centralny Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Metalowego	18-20. 3. 45 r.	Katowice	238	17
4	Związek Zawodowy Pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej	24-25. 6. 45 r.	Sopot	143	18
5	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Włókienniczego	18. 3. 45 r.	Łódź	51	27
6	Związek Nauczycielstwa Polskiego	—	—	—	38
7	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Budowlanego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów	1-2 7. 45 r.	Warszawa	230	23
8	Związek Zawodowy Pracowników Poczt i Telekomunikacji	17-18. 6. 45 r.	Poznań	324	24
9	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Chemicznego	22-23. 7. 45 r.	Warszawa	100	22
10	Związek Zawodowy Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego	29-31. 7. 45 r.	Łódź	230	18
11	Związek Zawodowy Pracowników Spółdzielczych	19-21. 8. 45 r.	Łódź	120	26
12	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Cukrowniczego	25-26. 8. 45 r.	Warszawa	151	14
13	Związek Zawodowy Pracowników Skarbowych	3-4. 6. 45 r.	Łódź	262	31
14	Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Naftowego	4-5. 6. 45 r.	Kraków	138	23
15	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Gastronomiczno-Hotelowego	1-2. 8. 45 r.	Warszawa	50	13
16	Związek Zawodowy Pracowników Instytucyj Ubezpieczeń Społecz.	19-21. 8. 45 r.	Łódź	110	23
17	Związek Zawodowy Pracowników Dróg Kołowych	2-1. 45 r.	Siedlce	29	12
18	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Rolnych	8-9. 7. 45 r.	Łódź	52	11
	ZWIĄZKI SCENTRALIZOWANE W PAŹDZIERNIKU 1945 r.				
19	Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Poligraficznego	5-7. 10. 45 r.	Gniezno	53	
20	Związek Zawodowy Pracowników Transportowych	13-14. 10. 45 r.	Sopot	120	
21	Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Spożywczego	—			
22	Związek Zawodowy Pracowników Kino-Filmowych	21-22. 10. 45 r.	Łódź	80	33
23	Związek Zawodowy Pracowników Radia i Prasy	28-30. 10. 45 r.	Łódź	56	17
		—	Warszawa	- -	—

WZROST LICZBY CZŁONKÓW PIERWSZYCH TRZECH KWARTAŁACH 1945 R.
ZW. ZAW. NIESCENTRALIZOWANE
ZW. ZAW. SCENTRALIZOWANE
1100
1000
900
800
700
600
500
400
300
200
100
0
335.280
269.130
258.024
253.604
208.407
115.604
30-IV
429.999
3-VI
645.480
31-VII
820.552
31-VIII
870.803
30-IX

STAN LICZEBNY CZŁONKÓW ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W POLSCE W DNIU 30-IX-1945 R.

LICZBA CZŁONKÓW ZW. ZAW. SCENTRALIZOWANYCH
I ZW. ZAW. NIESCENTRALIZOWANYCH W PIERWSZYCH
TRZECH KWARTAŁACH 1945 R
ZW. ZAW. NIESCENTRALIZOWANE
ZW. ZAW. SCENTRALIZOWANE
1.250000
1.000000
750000
500000
250000
30-IV
30-VI
31-VII
31-VIII
30-IX

Działalność w obronie interesów ekonomicznych

Sprawozdanie Wydziału Ekonomicznego KCZZ|

Wydział Ekonomiczny powstał w marcu 1945 r., zaraz po zainstalowaniu się Komisji Centralnej Związków Zawodowych we własnym gmachu. Do zadań Wydziału należały sprawy: umów zbiorowych, płac, aprowizacji, ustawodawstwa socjalnego oraz rad zakładowych. Niezależnie od tego Wydział zajmował się doraźnymi sprawami — głównie interwencjami u poszczególnych władz na rzecz lokalnych organizacji zawodowych lub rad zakładowych, niekiedy i kierownictwa fabryk w sprawach przyznania kredytów dla zakładów pracy, przydziałów żywnościowych lub materiałowych. Ostatnio Wydział podjął pracę organizacyjną w dziedzinie zwalczania nadużyć, korupcji i szkodnictwa.

W maju rb. został opracowany i uzgodniony z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministerstwem Przemysłu ramowy schemat Układu Zbiorowego Pracy dla przemysłu.

Zostały w nim uwzględnione wszystkie zagadnienia związane z zabezpieczeniem praw robotniczych w dziedzinie pracy, płac i warunków socjalnych, tyczących wszystkich gałęzi pracy.

Schemat ten został wydany nakładem Komisji Centralnej Związków Zawodowych i jest kolportowany w miarę potrzeby do związków zawodowych, zawierających układy zbiorowe pracy.

URLOPY.

Sprawa urlopów robotniczych w Polsce przedwojennej przedstawiała wiele do życzenia. Wydana 16 maja 1922 r. ustawa o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu nie była przestrzegana, co wywoływało ostre zatargi pomiędzy światem pracy i pracodawcami. Rządy sanacyjne pod presją klasy kapitalistycznej wprowadziły do wspomnianej ustawy znaczne poprawki, zmniejszające jej wartość.

Komisja Centralna Związków Zawodowych w okresie obecnym zaleciła do zastosowania związkom zawodowym w umowach zbiorowych następujące normy:

Dla pracowników fizycznych przewiduje się 8-o dniowy urlop płatny po jednym roku nieprzerwanej pracy w danym przedsiębiorstwie. Prawo do 15-dniowego urlopu nabywają robotnicy po

3-ch latach nieprzerwanej pracy, wreszcie — urlop miesięczny zapewniony jest po 10 latach nieprzerwanej pracy.

Młodociani pracownicy fizyczni otrzymują 14 dni urlopu po roku nieprzerwanej pracy.

Co do pracowników umysłowych obowiązuje przedwojenna zasada 14-dniowego urlopu po półrocznej nieprzerwanej pracy oraz 1-go miesiąca po 1 roku pracy.

W związku z wypadkami wojennymi i okupacją Komisja Centralna Związków Zawodowych przyjęła zasadę, która została uwzględniona w umowach zbiorowych, że za przerwę w pracy nie uznaje się nieobecności robotnika lub pracownika spowodowanej wysłaniem do Niemiec lub innego kraju na przymusowe roboty, uwięzieniem lub zesłaniem do obozu koncentracyjnego, udziałem w walkach wyzwoleńczych i t. d.

Za dzień urlopowy — przy urlopach 8, 14 i 15 dniowych uważa się wyłącznie dzień pracy; dni świąteczne podczas urlopu nie są wliczone do czasu urlopu. Urlopy miesięczne liczone są w/g kolejnych dni kalendarzowych, przy czym pierwszy dzień urlopu nie może przypadać na niedzielę lub święto. Okres urlopowy nie może być dzielony. Zastrzega się też, że pracownik nie może się zrzec prawa korzystania z urlopu w zamian za dodatkowe wynagrodzenie.

Nabytego prawa do urlopu pracownik nie traci mimo nie upomnienia się o urlop.

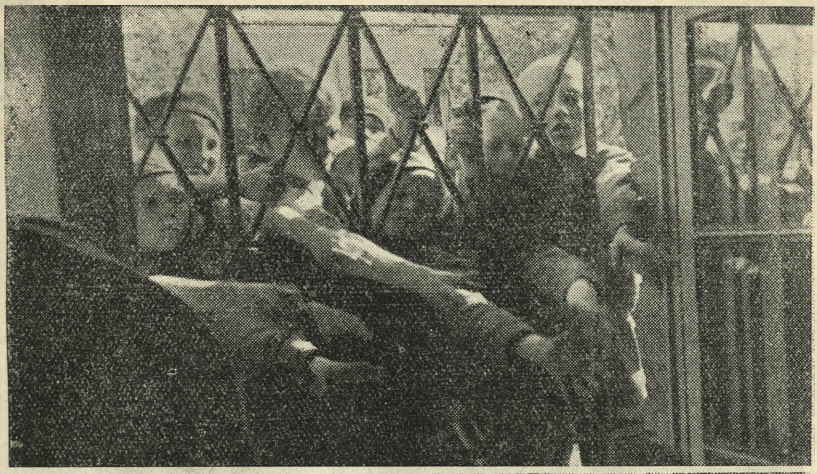
SPRAWA PRACY I KSZTAŁCENIA MŁODOCIANYCH

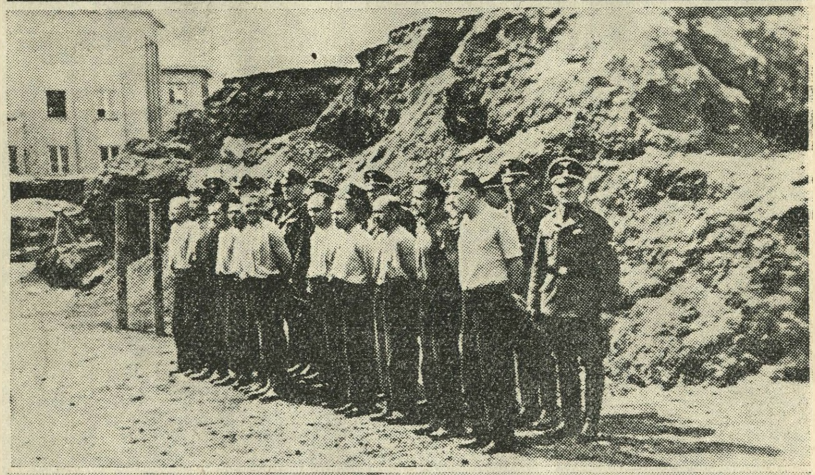
Komisja Centralna Związków Zawodowych bierze czynny udział w wychowaniu i szkoleniu młodego pokolenia robotników. Ponieważ najlepszą szkołą wychowania obywatelskiego jest organizacja zawodowa — Komisja Centralna Związków Zawodowych uważa za konieczne położyć specjalny nacisk na należyte zorganizowanie młodocianych w ramach związków zawodowych przez powołanie sekcji młodocianych zarówno lokalnych, jak i centralnych. Zadaniem Sekcji jest szkolenie młodocianych w życiu organizacyjnym, przygotowanie ich do przyszłej roli, jaką odegrać powinni w życiu społecznym kraju.

Akcja Sekcji młodzieżowych kierowana jest drogą instrukcji, okólników, konferencji i bezpośredniego kontaktu w terenie przez Wydział Młodzieżowy przy KCZZ.

Zadaniem Wydziału jest opracowanie form i metod działania Sekcji Młodzieżowych w związkach zawodowych i systematyczne kierowanie ich pracą, organizowanie akcji obrony interesów młodzieży pracującej w dziedzinie płac, ochrony i higieny pracy, ustawodawstwa pracy.

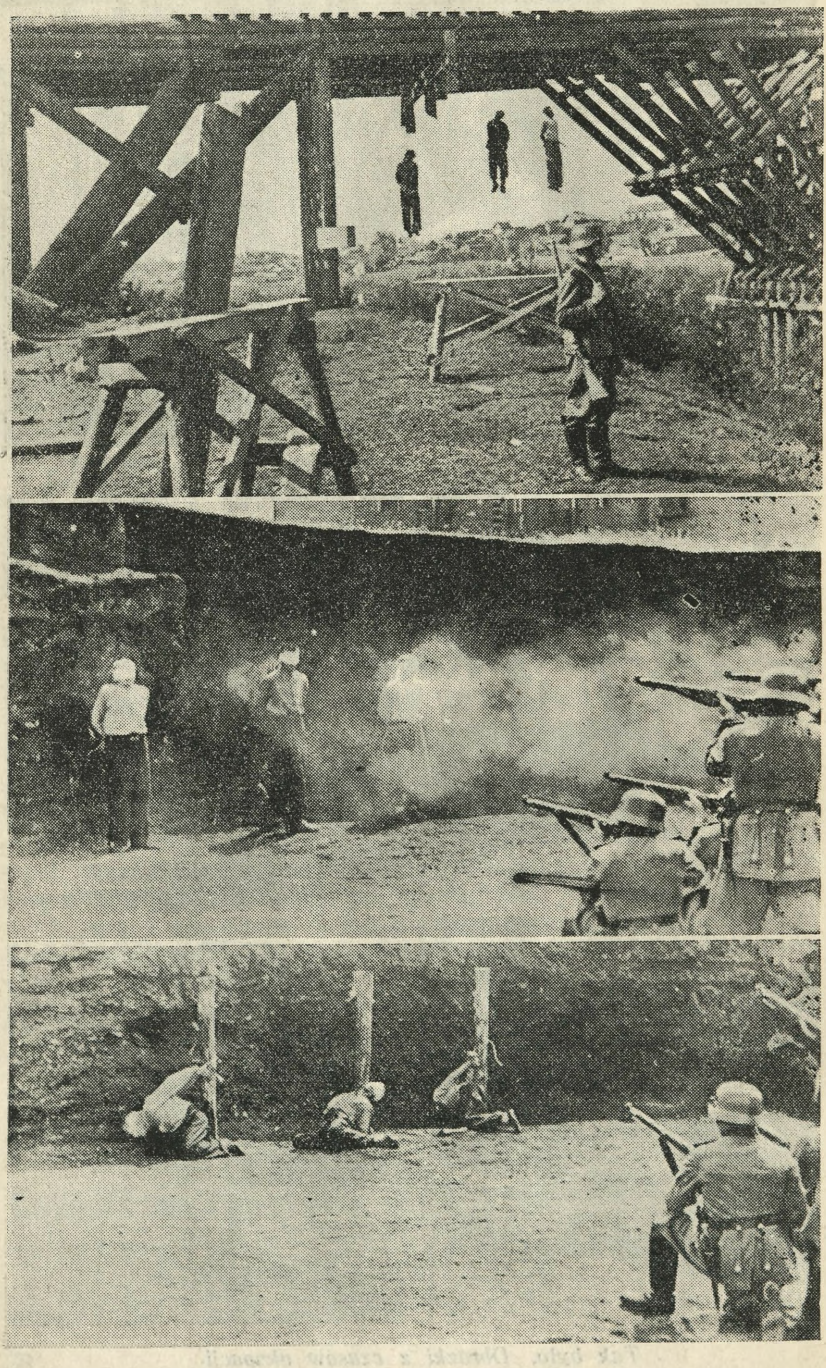
Wydział kieruje akcją szkoleniową wśród młodzieży pracującej zawodowo, jak i dokształcenia ogólnego, wspólnie z Wy-

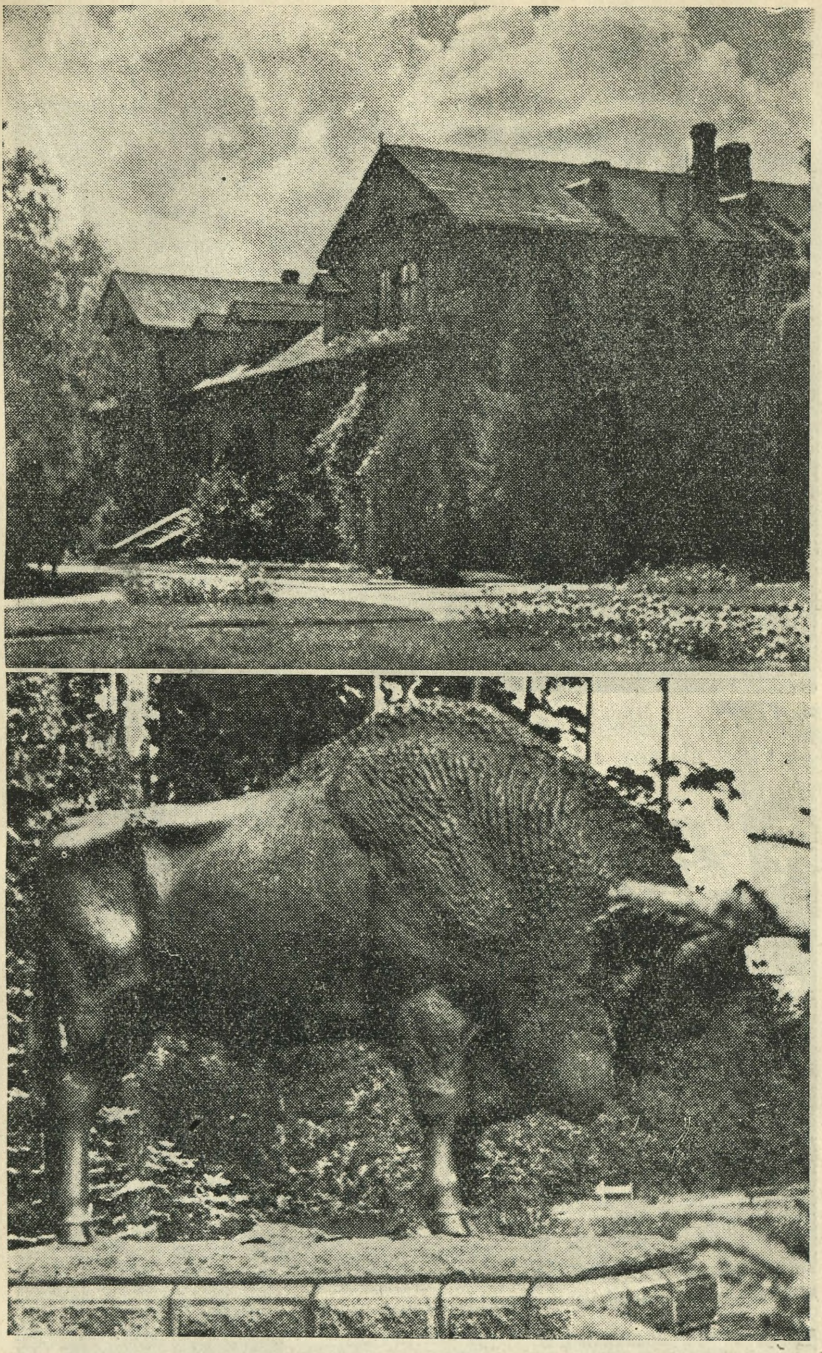

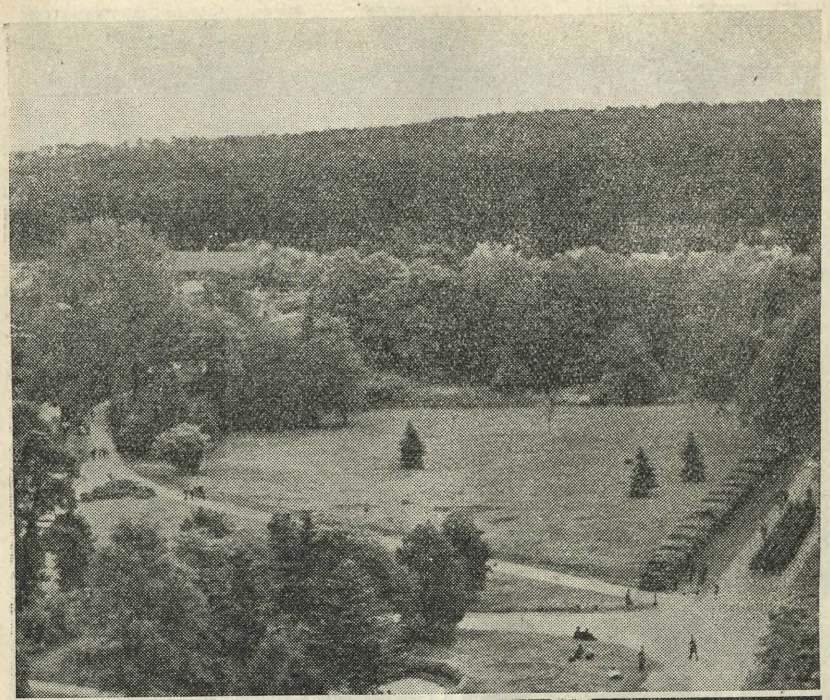
Tak było. Obrazki z czasów okupacji.

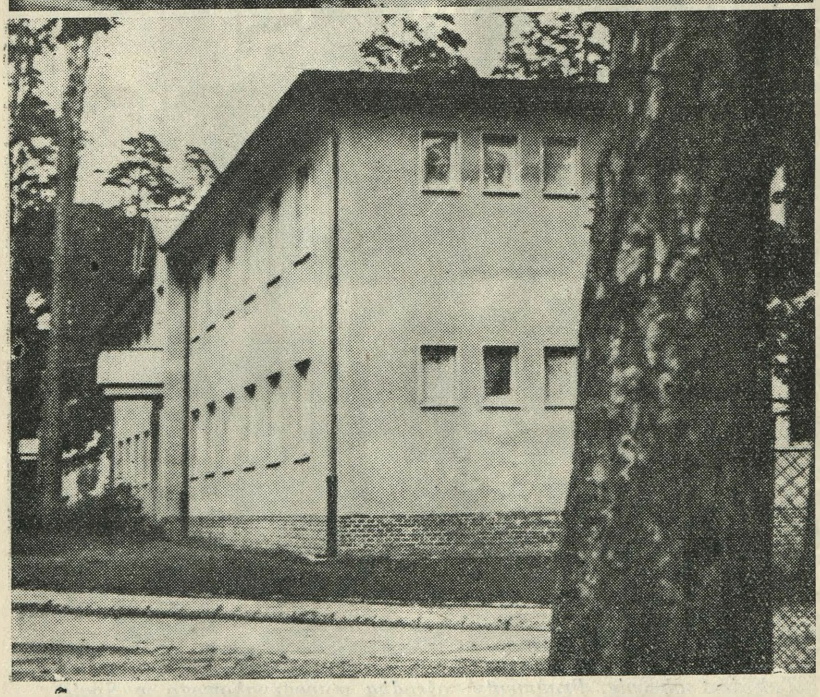

Tak było. Obrazki z czasów okupacji.

Tak jest obecnie. Fragmenty ośrodka wypoczynkowego w Spale.

Tak jest obecnie. Fragmenty ośrodka wypoczynkowego w Spale.

działem Kulturalno - Oświatowym, kieruje pracą kulturalno-oświatową i społeczno - wychowawczą wśród młodzieży.

Następnym szczeblem organizacyjnym są Wydziały Młodzieżowe przy Zarządach Głównych Związków Zawodowych, na czele których stoją wyznaczeni członkowie Zarządu Głównego. Wydziały te są podporządkowane w swojej działalności Zarządom Głównym, kierują zarządami sekcji młodzieżowych w oddziałach danego związku zawodowego.

Poza działalnością określoną wyżej Wydziały te organizują krótkoterminowe kursy dla członków zarządów sekcji, członków rad zakładowych i aktywnych działaczy młodzieżowych w związkach zawodowych.

Okręgowe Komisje Związków Zawodowych i Rady Powiatowe Związków Zawodowych prowadzą z kolei referaty młodzieżowe, które kierują pracami sekcji młodzieżowych w podległych oddziałach związków zawodowych.

Wreszcie najniższą organizacyjnie komórką są komisje młodzieżowe tworzone w zakładach pracy przy radach zakładowych.

W zakresie ochrony pracy młodocianych uchwalony został opiniowany przez Komisję Centralną Związków Zawodowych dekret, nakładający na zakłady pracy obowiązek wliczania do godzin pracy młodocianych 18-godzinnej tygodniowej nauki zawodowej i dokształcającej, niezależnie od tego czy nauka odbywa się w godzinach pracy, czy też poza nimi.

Ustawa z 1924 r. przewidywała jedynie wliczenie do godzin pracy 6 godzin tygodniowo, lecz i ta zasada została złamana przez niezgodne z prawem rozporządzenie, w myśl którego te 6 godzin nauki było uwzględniane tylko w wypadku, gdy nauka odbywała się w godzinach pracy młodocianego. Ponieważ jednak nauka ta odbywała się z reguły wieczorami, przepis ten pozostał w rzeczywistości na papierze.

CZAS PRACY.

Normalny czas pracy w umowach zbiorowych dla pracowników fizycznych, poza kopalniami węgla, został ustalony, bez wliczenia przerw wypoczynkowych na 8 godzin dziennie, w soboty na 6 godzin, czyli razem wynosi on 46 godzin tygodniowo.

Umowy te przewidują, że najdłuższy czas nieprzerwanej pracy wynosi 6 godzin, zaś przerwa na odpoczynek lub posiłek nie może być krótsza niż 1 godzina.

Czas rozpoczęcia i ukończenia pracy oraz przerwy obiadowej lub wypoczynkowej ustala kierownictwo zakładu pracy w porozumieniu z Radą Zakładową.

Przedłużenie dnia pracy o 2 godziny w całym zakładzie lub poszczególnych jego oddziałach, w wypadkach nagłych lub ze

względu na konieczności państwowe, winno być wprowadzone również w porozumieniu z Radą Zakładową, lecz w ramach obowiązującej umowy nie może trwać dłużej niż 4 dni. O zarządzeniu tym i jego motywach winien być powiadomiony Związek Zawodowy, który podpisał dany układ zbiorowy.

W zakładach pracy lub w ich oddziałach o ruchu ciągłym— może czas pracy ulec przedłużeniu, z zachowaniem przepisów ustawowych, po uzgodnieniu tej sprawy ze Związkiem Zawodowym.

W zakładach pracy lub ich oddziałach o ruchu ciągłym, kierownictwo po uprzednim uzgodnieniu z Radą Zakładową ustala schemat, według którego dzień wypoczynkowy dla poszczególnych pracowników przesunięty zostanie na dzień powszedni oraz wykaz imienny tych pracowników, których to przesunięcie dotyczy.

Opłaty za czas przepracowany ponad normę, czyli za t. zw. godziny nadliczbowe, były ujęte w ustawie z 18. 12. 1919 r., która przewidywała dopłatę 50 proc. za pierwsze 2 godziny i 100 proc. za następne oraz za pracę w nocy, niedziele i święta.

Sanacyjna ustawa z dnia 22. 3. 1933 r. w sposób krzywdzący obniżyła te normy do 25 proc. i 50 proc.

Obecnie w układach zbiorowych **w oparciu o nowy dekret z 16. 5. r.b. zawarowane są w przemyśle następujące normy opłat za godziny nadliczbowe:**

a) dopłata 10% do zarobku przy wynagrodzeniu za zwykłą pracę nocną,

b) „ 50% „ „ w godzinach nadliczbowych za pierwsze 2 godziny,

c) „ 100% „ „ za 3-cią i następne godziny nadliczbowe, za pracę w godzinach nadliczbowych nocnych i w dni świąteczne.

Przy pracy akordowej dodatki powyższe winny być obliczane na podstawie płacy za czas, o ile to nie jest inaczej unormowane specjalnym omówieniem umowy.

Z uwagi na wyjątkowo ciężkie warunki pracy w górnictwie, zwłaszcza przy robotach w kopalniach węgla pod ziemią, wprowadzono specjalne, skrócone normy czasu pracy tej kategorii robotników. Normy te zostały podane w rozporządzeniu o czasie pracy w kopalniach węgla kamiennego.

Obecnie w kopalniach tych czas pracy zatrudnionych pod ziemią został skrócony do 7 godzin 30 min. na dobę. Przy robotach szczególnie niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia wynosi on 7 godzin, zaś przy pracy w wysokiej temperaturze (28°C) norma zostaje obniżona do 6 godzin na dobę.

UKŁADY ZBIOROWE PRACY

Z chwilą powstania pierwszych związków zawodowych oraz uruchomienia przemysłu przystąpiono do opracowania wzoru umowy zbiorowej. Wzór ten uzgodniony został z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministerstwem Przemysłu.

Wzorowy układ zbiorowy pracy obejmuje podstawowe warunki pracy, wspólne dla wszystkich gałęzi przemysłu i ustalone bądź w przepisach obowiązującego ustawodawstwa ochronnego, bądź wprowadzone ostatnio na żądanie Komisji Centralnej Związków Zawodowych.

Układ zostaje zawarty pomiędzy związkiem zawodowym danej gałęzi przemysłu a centralnym zarządem przemysłu i dotyczy wszystkich zatrudnionych w tym przemyśle zakładów i robotników całego kraju. Wobec nieustabilizowanych warunków gospodarczych, układy zwykle zawiera się na 3 miesiące, niekiedy na 6 miesięcy, z prawem wypowiedzenia ich na 1 miesiąc przed upływem terminu.

Związek zawodowy przelewa swe uprawnienia w pewnych wypadkach na rady zakładowe, które są w drobniejszych i ściśle lokalnych sprawach — wykonawcami i kontrolerami wykonania warunków układu. Układ w swym wstępie podkreśla, że celem jego jest podniesienie produkcji, wzmożenie dyscypliny pracy i nadanie zakładom pracy charakteru twórczych jednostek gospodarczych państwa.

Czas pracy ustalony został dla wszystkich gałęzi przemysłu na 8 godzin dziennie, w soboty na 6 godzin, razem tygodniowo — na 46 godzin. Przewidziane są okoliczności, w jakich czas pracy może być przedłużony, przy czym wymagana jest zgoda rady zakładowej, bądź związku. Za czas pracy ponad normę — płaca dodatkowa wynosi 50% do 100%, zależnie od liczby godzin tej pracy. Praca w niedziele i święta wynagradzana jest podwójnie.

W umowach ustalone są normy urlopowe. Wynoszą one po rocznej pracy robotnika — 8 dni, po 3-ch latach — 15 dni i po 10 latach — 1 miesiąc. Pracownicy umysłowi korzystają z 1-miesięcznego urlopu po 1 roku pracy. Urlop jest płatny i robotnik nie może zrzec się go za odszkodowanie ze strony pracodawcy.

Stawki płac ustalone są dla wszystkich gałęzi przemysłu w granicach od zł. 2 do zł. 8.80 dla lekkiego i od zł. 2 do zł. 10 dla ciężkiego przemysłu. Przewidziane są 24 kategorie stawek. Pracownicy umysłowi podzieleni są na 15 grup i płace wynoszą od zł. 400 do zł. 3.600 na miesiąc. Każdy układ posiada odrębną klasyfikację zatrudnionych w danej gałęzi przemysłu robotników i pracowników z uwzględnieniem jej specyficznego charakteru. Płaca obliczona jest zasadniczo na godzinę — lecz gdzie tylko techniczne warunki na to pozwalają, wprowadza się system premii

od wydajności. Normy wydajności ustalone są wspólnie przez pracodawcę i związek.

Układ ustala podstawowe warunki higieny zakładu pracy oraz przewiduje ingerencję rady w zakresie higieny i bezpieczeństwa pracy. Przy każdej fabryce przewiduje się pomoc sanitarną: aptekę, kąpiele itp. Ponadto założenie żłobka, świetlicy i wywieszanie gazet ściennych.

Dyscyplina pracy ujęta jest w normy, określające, w jakich wypadkach może nastąpić ukaranie robotnika i jakie mogą być stosowane kary. Nie przewidziane są kary pieniężne.

W każdym zakładzie winien powstać komitet aprowizacyjny, mający na celu roztoczenie opieki i kontroli nad stołówką zakładu oraz przydziałem produktów żywnościowych i materiałowych. W wypadkach sporów pomiędzy radą zakładową lub związkiem a dyrekcją zakładu lub centralnym zarządem przemysłu, decyduje inspektor pracy.

W praktyce nie zaszła jeszcze potrzeba uciekania się do interwencji inspekcji — wszelkie zasadnicze nieporozumienia były uzgadniane pomiędzy Centralną Komisją Związków Zawodowych a Ministerstwem Przemysłu.

W chwili obecnej układy zbiorowe pracy obejmują następujące gałęzie przemysłu: Górnictwo węglowe, salin i rud, metalowy łącznie z elektrotechnicznym, hutnictwo, chemiczny, naftowy, budowlany, ceramiczny z hutami szkła, papierniczy, cukrowniczy, włókienniczy oraz szereg instytucji samorządowych, w niektórych miastach, jak elektrownie, gazownie, tramwaje, kolejki dojazdowe.

Spośród zawartych ostatnio ważniejszych układów zbiorowych wspomnieć należy o ogólnokrajowym układzie w przemyśle metalowym, który został zawarty w dniu 31. 7. 1945 r. między Centralnym Zarządem Przemysłu Metalowego a Związkiem Zawodowym Metalowców w Polsce.

W dniu 31. 8. 1945 r. zawarto układ w przemyśle węglowym, obejmujący wszystkie kopalnie w kraju, z wyjątkiem dolnośląskich.

Poza wspomnianymi układami na obszar całego kraju rozciąga się moc układów zbiorowych, zawartych w przemyśle włókienniczym i papierniczym.

Ponadto stosunki pracy w gospodarstwach rolnych, administrowanych przez Państwowy Fundusz Ziemi, regulowane są na terenie całego Państwa układem zbiorowym w rolnictwie z dnia 5. 6. 1945 r.

Niemniej ważnym układem zbiorowym, choć ograniczonym do obszaru miasta Warszawy, jest układ z 4. 8. 1945 r. w przemyśle budowlanym. Układ ten, na wniosek Związku Zawodowego Robotników i Pracowników Przemysłu Budowlanego otrzymał zarządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 2. 10. 1945 roku moc powszechnie obowiązującą na obszarze Warszawy, a zatem

rozciągnięty został także na roboty tych przedsiębiorstw, których nie obowiązywał. Jakkolwiek układ ten formalnie ograniczony jest do obszaru m. st. Warszawy, to jednak uważa się go za układ wzorowy, który służy za podstawę przy zawieraniu układów w przemyśle budowlanym na innych terenach.

Przeszło 3/4 robotników zatrudnionych w przemyśle, objętych jest umowami zbiorowymi.

Każda umowa winna być przedstawiona do Komisji Centralnej Związków Zawodowych celem zaopiniowania i uzgodnienia.

Za najważniejsze ze zdobyczy klasy robotniczej w umowach zbiorowych uważać należy szeroki wpływ Rad Zakładowych na sprawy personalne — przyjmowanie i zwalnianie pracowników, ustalanie stawek płacy za godziny nadliczbowe, zatwierdzenie 46-godzinnego tygodnia pracy, ustalenie urlopów. Niezmiernie ważnym też jest, że umowa nakłada na pracodawcę obowiązek urządzenia stołówek, realizowania kart żywnościowych oraz dostarczania kategoriom pracowników, których praca uznana jest za szkodliwą dla zdrowia — dodatkowej racji pokarmu (mleko lub inny kalorycznie odpowiadający mu produkt).

WAŻNIEJSZE OBOWIĄZUJĄCE UKŁADY ZBIOROWE PRACY.

I. Ogólnokrajowe:

1. W rolnictwie — Państw. Fundusz Ziemi — obowiązuje do 31. 3. 1946.
2. Węglowy — Centr. Zarząd Przemysłu Węglowego — do 31. 12. 1945 r., z wyjątkiem kopalń Dolnośląskich (z automatycznym przedłużeniem na 6 miesięcy).
3. Metalowy — Centr. Zarząd Przemysłu Metalowego do 31. 12. 1945 r. (z automatycznym przedłużeniem na 2 miesiące).
4. Włókienniczy — Centr. Zarząd Przemysłu Włókienniczego — na czas nieokreślony.
5. Papierniczy — Centr. Zarząd Przemysłu Papierniczego — do 31. 12. 1945 r. (z automatycznym przedłużeniem na dwa miesiące).
6. Cukrowniczy — Centr. Zarząd Przemysłu Cukrowniczego — do 31. 8. 1945 r.

II. Ważniejsze układy regionalne:

1. Budowlany: Warszawa, Bydgoszcz.
   Budowlano-drogowy — Warszawa.
2. Gastronomiczny — Lublin, Warszawa.
3. Dozorcy domowi — Łódź.

Wskaźniki

wzrostu produkcji w przemyśle

Przemysł i artykuły	WYKONANIE					
	miesięcznie w 1938 r. = w 1937 r.	w kwietniu 1945 r.	w maju 1945 r.	w czerwcu 1945 r.	w lipcu 1945 r.	w sierpniu 1945 r.
Węglowy						
a) węgiel kamienny	100,0	29,4	42,6	58,6	69,3	75,7
b) koks . . .	100,0	37,3	49,1	51,2	82,9	86,8
Górnictwo i hutnictwo żel.						
a) surówka martenowska	100,0	16,2	16,1	13,3	43,5	57,0
b) stal—wlewki i odlewy staliwne	100,0	14,0	22,0	31,8	37,8	49,9
Cynkowy						
ruda cynkowa i ołowiana surowa	100,0	27,6	31,7	52,2	57,7	63,3
Mineralny						
Cement . . .	100,0	11,3	15,3	28,0	43,7	35,7
Włókienniczy						
a) przędza bawełniana . . .	100,0	7,9	12,8	22,6	25,8	28,1
b) przędza wełniana . . .	100,0	10,2	14,5	23,8	30,1	34,7
Metalowy						
lokomotywy . .	100,0	304,3	260,9	217,4	217,4	217,4

AKORDY i PREMIE

Przystąpiliśmy do odbudowy kraju w warunkach wyjątkowo ciężkich.

Zdewastowane warsztaty pracy, robotnik wyniszczony fizycznie i materialnie oraz niewystarczająco odżywiony, wszystko to powoduje, że produkcja przemysłowa nie stoi jeszcze na poziomie przedwojennym.

Punktem wyjścia do poprawy tego stanu rzeczy jest jedynie wysiłek w kierunku spowodowania wzrostu produkcji, powiększenia zasobu towarowego państwa.

Ponieważ godzinowe opłaty za pracę stwarzają tendencje niwelacji płac w poszczególnych grupach kwalifikacyjnych, a tym samym nie dają podniety do podniesienia wydajności pracy — Komisja Centralna Związków Zawodowych uważała za konieczne wszczęcie za pośrednictwem związków zawodowych propagandy przejścia do systemu akordowej oraz premiowanej opłaty za pracę.

System ten z jednej strony przyczynia się do wzrostu produkcji, a więc wzbogacenia państwa, z drugiej zaś pozwala pracownikowi na osiągnięcie większych zarobków.

Zarobek akordowy otrzymuje robotnik bez względu na czas, w którym daną pracę wykona, z tym jednak, że robota musi być wykonana poprawnie.

Akordowe normy produkcji winny być ustalane przez Dyrekcję zakładu pracy przy współudziale Rady Zakładowej.

Premiowanie ma za zadanie stworzenie takich warunków materialnego zainteresowania pracownika, które by sprzyjały podniesieniu — tak koniecznemu w obecnych warunkach — wydajności pracy.

Układy zbiorowe, w związku z powyższym przewidują wprowadzenie tego systemu w tych działach, gdzie na to pozwalają warunki techniczne.

Przewidziane jest premiowanie zbiorowe — dla zespołów pracowniczych oraz indywidualne.

Premie obliczane w gotówce i towarze wydawane są za wykonanie technicznie planowanych i akordowych norm produkcji, ustalanych przez kierownictwo zakładu pracy.

Premie towarowe są rozdzielane według punktów, przy czym pracownicy płacą za otrzymane towary ceny ustalone przez Rząd.

Robotnicy, których praca nie da się ująć w normy, otrzymują premie w wysokości 50 procent w stosunku do premii robotników posiadających normy.

Wysokość premii personelu kierowniczego zależna jest od poziomu wypełnienia norm oddziałów lub zespołu robotników, którymi kierują.

Dla pracowników umysłowych, zatrudnionych w przemyśle, został wprowadzony we wrześniu br. odrębny system premiowa-

nia za przekroczenie norm planu, opracowanego przez Dyrekcję zakładu pracy, polepszenia jakości produkcji, oszczędności w surowcach i energii, sprzedaży produkcji (w zależności od stosunku wartości nie sprzedanej, a zamówionej) itd.

Projekt systemu płacy jednostkowej, systemu premiowego oraz normy produkcyjne winny być ustalane w drodze porozumienia pomiędzy Dyrekcją a Związkami.

Celowość wprowadzenia premiowania potwierdzona została wzrostem zarobków robotniczych. Tak więc płace zatrudnionych w poszczególnych gałęziach przemysłu wzrosły w sposób następujący:

w przemyśle metalowym — średnio od 35% do 60%
„ „ drzewnym — „ „ 25% do 50%
„ „ chemiczn. — „ o 28,01%
„ „ budowl. — „ o 60%

Obowiązujące w przemyśle normy dla systemu akordowo-premiowego są niższe o 20 procent od przedwojennych ze względu na obniżoną sprawność robotników, spowodowaną warunkami wojny i okupacji oraz pogorszonymi warunkami pracy (zdewastowanie warsztatów pracy, brak niezbędnych instrumentów itd.). Przy wykonaniu więc średniej normy 125 procent, która odpowiada wydajności przedwojennej, robotnik otrzymuje 169 procent zarobku zasadniczego.

Przekroczenie norm akordowych premiowane też jest w tzw. punktach towarowych, tj. przydzieleniem odpowiedniej ilości towaru, nabywanego przez pracownika po cenie sztywnej. Średnio uzyskana premia wynosi 5 punktów miesięcznie: robotnik płaci za przydział po 15 złotych za punkt, natomiast wartość rynkowa towaru wynosi średnio 300 złotych za punkt premiowy.

APROWIZACJA

Już w pierwszych uchwałach, powziętych w dniu 1 marca 1945 roku w Lublinie na wspólnym posiedzeniu z przedstawicielami terenów nowowyzwolonych — Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych zajął się sprawą aprowizacji, traktując ją jako jedno z najważniejszych zagadnień bytu pracowników.

Poszukiwano wszelkich możliwych rozwiązań i starano się o realizowanie ich bądź to w ramach współpracy z Rządem, bądź też w zakresie własnym, tj. organizacji gospodarstw rolnych przy zakładach pracy. Dążono do upowszechnienia systemu kartkowego i zapewnienia pracującym uzyskania niezbędnego minimum żywności i artykułów pierwszej potrzeby po cenach kontyngentowych.

Zawarowano ciężko pracującym zwiększone normy żywnościowe.

Obowiązujący system przydziału żywności, tzw. kartkowy, oparty jest na podziale konsumentów na szereg kategorii, z których każda posiada inne karty konsumpcyjne.

Z najwyższych norm I-ej kategorii korzystają pracownicy zakładów, instytucji i fabryk państwowych oraz tych prywatnych, w których płace są zbliżone do zarobków pracowników państwowych. Członkowie rodzin tych pracowników otrzymują mniejsze normy na karty I R.

Dodatek „C" dla ciężko pracujących wydawany jest tym pracownikom przemysłu i zawodów spośród posiadaczy kartek żywnościowych I-ej kategorii, których rodzaj pracy uznany jest za szkodliwy dla zdrowia lub za wymagający wielkiego wysiłku fizycznego, bądź intensywnej pracy umysłowej. Wykaz rodzajów pracy uznanych za ciężkie i szkodliwe dla zdrowia pracowników opracowany został przez Komisję Centralną Związków Zawodowych w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu. Obecnie Komisja Centralna Związków Zawodowych opracowuje uzupełniający wykaz tych rodzajów pracy.

Wreszcie dodatek „PZ" przyznawany jest robotnikom i pracownikom podziemi przemysłu węglowego.

Normy przydziałów kartkowych miesięcznie w kilogramach

Artykuł	I kat.	I R.	„C"	„PZ"
Chleb	10	7	5	18
Mąka pszenna	2	1	—	—
Kasza	2	1,5	1	—
Ziemniaki	18	12	7,5	—
Tłuszcz	1	0,5	0,25	—
Mięso	2	1	0,5	2,5
Cukier	0,5	0,25	—	—
Zapałki	2 pud.	2 pud.	—	—
Kawa	0,2	0,1	—	—
Sól	0,4	0,3	—	—
Mydło	0,2	0,15	—	—
Nafta	1 litr	0,5 ltr.	—	—

Wobec faktu, że oficjalne przydziały żywnościowe były realizowane częściowo i nieregularnie, zaszła konieczność zorganizowania zaopatrzenia na terenie poszczególnych zakładów pracy.

Drogą układów zbiorowych nałożony został na pracodawców obowiązek urządzenia i prowadzenia na terenie zakładów pracy stołówek, celem wydawania pracownikom pożywnych obiadów.

Kontrola nad stołówkami powierzona została Radom Zakładowym, które wspólnie z dyrekcją zakładów mają obowiązek dokonywania kalkulacji cen obiadów.

Układy zbiorowe zastrzegają również, że do kosztów własnych nie może zakład pracy doliczać kosztów utrzymania stołówki, obsługi, lokalu, opału, światła itd.

Na zakłady pracy jest też nałożony obowiązek terminowego i prawidłowego rozdziału kart żywnościowych, dostarczanych przez odpowiednie organy aprowizacyjne.

Dla sprawnego i należytego rozdziału artykułów żywnościowych i innych może być powołana specjalna komórka (konsum, sklep lub komisja aprowizacyjna), składająca się z przedstawiciela Dyrekcji Zakładu i Rady Zakładowej.

Poszczególne układy zbiorowe przewidują, że w wypadkach, gdy oficjalny przydział żywnościowy dla pracowników nie jest dostarczony w całości, **pracodawca jest zobowiązany uzupełnić go na własny koszt zakupując brakujące artykuły żywnościowe na wolnym rynku.**

Sprawa aprowidowania zakładów pracy przez system spółdzielczy, zalecana przez Komisję Centralną Związków Zawodowych, jako niezmiernie ważny czynnik w ogólnej gospodarce kraju, niestety nie stoi jeszcze na odpowiednim poziomie.

Mimo to poszczególne okręgi przemysłowe mogą się już poszczycić pewnymi osiągnięciami, które pozwalają mieć nadzieję, że klasa robotnicza zdobędzie się i w dziedzinie spółdzielczości na poważne osiągnięcia.

Tak np. w Łodzi przy każdej większej fabryce powstała spółdzielnia, która wzięła w swoje ręce zaprowiantowanie zatrudnionych tam pracowników i ich rodzin. Tak samo na Górnym Śląsku potworzone zostały fabryczne organy rozdzielcze; akcja ta jednak nie przybrała form powszechnych.

Komisja Centralna Związków Zawodowych w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu opracowała i rozesłała do Zarządów Głównych oraz Okręgowych Komisji Związków Zawodowych wytyczne, celem należytego zorganizowania i ujednolicenia akcji zaopatrzenia pracowników.

Okólnik w tej sprawie przewiduje tworzenie na terenie większych zakładów pracy — **wydziałów aprowizacyjnych,** powoływanych przez Rady Zakładowe łącznie z kierownictwem zakładu, któreby ujęły w swoje ręce sprawę zdobywania artykułów, przewidzianych dla aprowizacji oraz prawidłowy ich rozdział między pracowników i ich rodziny.

Wydziały aprowizacyjne winny działać w porozumieniu z wojewódzkimi, powiatowymi lub miejskimi organami aprowizacyjnymi, organizować brygady robotnicze dla pomocy odpowiednim władzom przy zbieraniu świadczeń rzeczowych od rolnictwa, pomagać im w wypadkach trudności transportowych przy przewozie artykułów aprowizacyjnych z dalszych terenów, przez przydzielanie w porozumieniu z kierownictwem zakładów — własnych środ-

ków transportowych. W wypadkach trudności wyładunkowych okólnik poleca Wydziałom Aprowizacyjnym okazanie terenowemu aparatowi zbioru świadczeń rzeczowych pomocy przez delegowanie określonej ilości robotników do wyładunku.

W zakresie organizacji i prowadzenia stołówek przy zakładach pracy okólnik czyni Wydziały Aprowizacyjne odpowiedzialnymi za należyte funkcjonowanie tychże. Dla zaprowiantowania stołówek i zużycia odpadków kuchennych poleca się obowiązkowo wprowadzenie chowu zwierząt domowych (świń).

Również do zadań Wydziałów Aprowizacyjnych należą starania u odpowiednich władz o przydzielenie dla robotników ogródków działkowych lub terenów pod ogródki oraz troska o uzyskanie nasion, nawozów sztucznych itd.

Wydziały Aprowizacyjne większych zakładów pracy lub kilka wydziałów mniejszych zakładów, winny wyszukać odpowiednie majątki, folwarki lub resztówki z parcelacji i wystąpić do Ministerstwa Rolnictwa o przydzielenie takowych do prowadzenia we własnym zarządzie, celem bezpośredniego zaopatrywania się w produkty rolne.

W normalnym trybie prac przeprowadzony był u odpowiednich władz szereg interwencji, mających na celu usprawnienie działalności aparatu rozdzielczego zaopatrywania oraz wyjednywania uzupełnienia zaległości przydziałów żywnościowych i odzieżowych dla poszczególnych zakładów pracy.

Dokonywano również interwencji, celem zaopatrywania poszczególnych zakładów pracy w węgiel i surowce, w wypadkach, gdy brak tych artykułów groził unieruchomieniem przedsiębiorstw, a starania kierownictwa zakładów lub Centralnych Zarządów Przemysłowych były bezskuteczne.

Celem zaopatrzenia pracowników, dla których układy zbiorowe przewidują otrzymanie od zakładów pracy odzieży roboczej — Komisja Centralna Związków Zawodowych zajęła się ustaleniem zapotrzebowania na nią. Zarządom Głównym oraz Okręgowym Komisjom Związków Zawodowych polecono zebranie ścisłych danych ze swojego terenu, które pozwolą Ministerstwu Aprowizacji i Handlu na przygotowanie odpowiedniej ilości tej odzieży dla zainteresowanych zakładów.

Ze względu na konieczność usprawnienia akcji zaopatrywania ludności pracującej w opał na zimę oraz zabezpieczenia transportów kolejowych węgla przed rozkradaniem — Komisja Centralna Związków Zawodowych **organizowała** za pośrednictwem Okręgowych Komisji Związków Zawodowych **ochronę tych pociągów.** OKZZ w porozumieniu z partiami politycznymi, związkami zawodowymi i Milicją Obywatelską delegowała konwoje co najmniej 6-cio osobowe dla zabezpieczenia transportów węgla, wysyłanych z centrów węglowych na dany teren. Według nadesłanych sprawozdań

wspomniana akcja była celowa i dała bardzo dobre wyniki, gdyż transporty dochodziły nienaruszone do miejsca przeznaczenia.

Komisja Centralna Związków Zawodowych zajęła się tak ważną dla szerokich rzesz pracowniczych sprawą polepszenia jakości chleba.

W mało urozmaiconych, ze względu na ograniczone możliwości materialne, posiłkach rodzin robotniczych chleb jest podstawowym produktem odżywiania i dlatego zaszła konieczność, wobec nagminnego narzekania na jego jakość, wszczęcia odpowiedniej interwencji.

Wreszcie w jednej z uchwał rozszerzonego Plenum Komisji Centralnej z dnia 1. 10. br. zwrócono się do Rządu z projektem utworzenia przez **Ministerstwo Przemysłu specjalnego Funduszu Aprowizacyjnego na cele zakupu produktów żywnościowych, które byłyby przydzielane poszczególnym zakładom pracy, w wypadkach niemożności realizowania kart żywnościowych dla zatrudnionych u nich pracowników.**

Fundusz ten byłby uzyskany drogą sprzedaży części produkcji przemysłu po cenach komercyjnych.

ZAGADNIENIE PŁAC

W pierwszym okresie swych prac, związanych z obejmowaniem i zagospodarowaniem przez władze państwowe terenów nowowyzwolonych — Komisja Centralna Związków Zawodowych przystąpiła do niecierpiącej zwłoki sprawy usunięcia chaosu, powstałego na skutek zaliczkowego sposobu wypłacania zarobków robotniczych. Wobec początkowego braku norm i stawek płac zarobki na tych terenach wypłacane były w postaci zaliczek. Z chwilą pewnego ustabilizowania się stosunków — Komisja Centralna Związków Zawodowych na Rozszerzonym Plenum z dnia 21—22 kwietnia br. powzięła uchwałę o konieczności przejścia od dotychczasowego chaotycznego sposobu wypłat do systemu płac stałych. Okres wypłat zaliczkowych zalecono zamknąć przez wyrównanie wynagrodzeń zaległych i wypłacenie robotnikom należności w gotówce z tym, że wszelkie wypłacone nadwyżki nie podlegałyby potrąceniu. Za podstawę do wypłacenia zaległości przewidziane były płace zarobkowe, obowiązujące w chwili uwolnienia danego terenu od okupanta, powiększone w pierwszym miesiącu o 100 procent, w drugim o dalsze 50 procent w stosunku do pierwszego i przejście do stawek stałych.

Drugim etapem w stabilizowaniu stosunków w dziedzinie płac było wprowadzenie z dniem 1 kwietnia br. w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej tzw. lubelskiej siatki płac. Taryfa ta przewidywała 12 kategorii płac, ujętych w dwie grupy. Dla robotników, zatrudnionych w ciężkim przemyśle (kopalnie, huty, transport, przemysł budowlany,

poligraficzny, cementowy, ciężki i średni, przemysły środków produkcji) wynosiły one od 2 do 5.60 zł. za godzinę. Taryfa płac dla innych gałęzi przemysłu przewidywała stawki od 2 do 5 zł. za godzinę z zastrzeżeniem, że w określonych wypadkach przy wysokich kwalifikacjach, robotnicy lekkiego przemysłu winni otrzymywać najwyższe stawki, przewidziane dla przemysłu ciężkiego.

Wprowadzenie siatki płac o dużej rozpiętości było niezbędne celem uwzględnienia rozmaitości kwalifikacji pracowników, z drugiej zaś strony traktowano ją jako pożądany bodziec do podwyższenia kwalifikacji i możliwości przejścia na wyższy stopień płacy.

W związku z koniecznością podwyższenia stawek płac oraz rozszerzenia ram taryfy, celem pomieszczenia w niej wszelkich przesunięć, uzależnionych od wzrostu kwalifikacji i wydajności pracy, została w maju br. wprowadzona nowa siatka płac o 24 kategoriach i stawkach: w grupie przemysłu lekkiego od 2 do 8.80 zł. i ciężkiego od 2 do 10 zł. za godzinę.

Dla pracowników umysłowych w przemyśle obowiązuje dawna taryfa, przewidująca uposażenie od 400 do 3.600 zł. miesięcznie, zwiększona w ostatnim czasie o 9 do 50 procent podwyżki, przyznanej dla ogółu pracowników państwowych.

Przy zatwierdzeniu umów zbiorowych, ze względu na konieczność utrzymania ramowej jednolitości płac, jako środka zaradczego przeciw wędrówkom i ucieczce pracowników do przedsiębiorstw o wyższych płacach, Komisja Centralna Związków Zawodowych starała się **regulować zbyt rażące różnice w uposażeniach poszczególnych zakładów pracy.**

Ze względu na konieczność podniesienia wydajności pracy w przemyśle oraz celem jednoczesnego umożliwienia pracownikom uzyskania większych zarobków, KCZZ przeprowadzała propagandę przejścia od zarobków godzinowych do systemu opłat akordowych oraz premiowania za wydajność pracy. (Podstawy tego systemu podajemy poniżej).

W sprawie płac kobiet, zatrudnionych w przemyśle — Komisja Centralna Związków Zawodowych od pierwszej chwili domagała się **zrównania ich z płacą mężczyzn w myśl zasady — równa płaca za jednakową pracę.**

Uwzględniając specjalne warunki pracowników sezonowych — KCZZ wysunęła żądanie przyznania im 30 procent dodatku do zarobków, co zostało zrealizowane.

Również nasunęła się konieczność poparcia żądań pracowników, zatrudnionych w Warszawie, o wypłacenie im specjalnego 30-procentowego dodatku stołecznego.

Podniesienie płac w tym stopniu, żeby umożliwić pracownikom zaspakajanie swych potrzeb na wolnym rynku, byłoby świadomym pójściem na inflację i wobec tego zaszła konieczność przerzucenia punktu ciężkości tego zagadnienia na zaopatrzenie w na-

turze. W obecnym przejściowym okresie najważniejszym zagadnieniem jest nie wysokość płacy zarobkowej w gotówce, lecz możliwość zaopatrzenia pracowników w najniezbędniejsze produkty po cenach, przystosowanych do płac.

Tak więc przemysł państwowy dopłaca do wyżywienia jednego pracownika fizycznego 1200 złotych miesięcznie.

W dalszym toku akcji o zwiększenie uposażeń — KCZZ zrealizowała żądanie klasy robotniczej — zwolnienie pracowników od opłat na ubezpieczenia społeczne i przerzucenie ich na pracodawcę.

Wyjątkowo ciężkie warunki materialne urzędników państwowych i samorządowych skłoniły KCZZ do wszczęcia akcji o poprawę warunków ich bytu.

Została utworzona przez KCZZ Sekcja Urzędników Państwowych, w skład której weszli przedstawiciele Zarządów Głównych sześciu Związków Zawodowych Pracowników Państwowych, a mianowicie: Skarbowców, Kolejarzy, Sądowników, Poczty i Telekomunikacji, Związku Nauczycielstwa Polskiego i Urzędników Państwowych. Sekcja zajmuje się zagadnieniem poprawy bytu pracowników państwowych, które w chwili obecnej stało się sprawą palącą i niecierpiącą zwłoki.

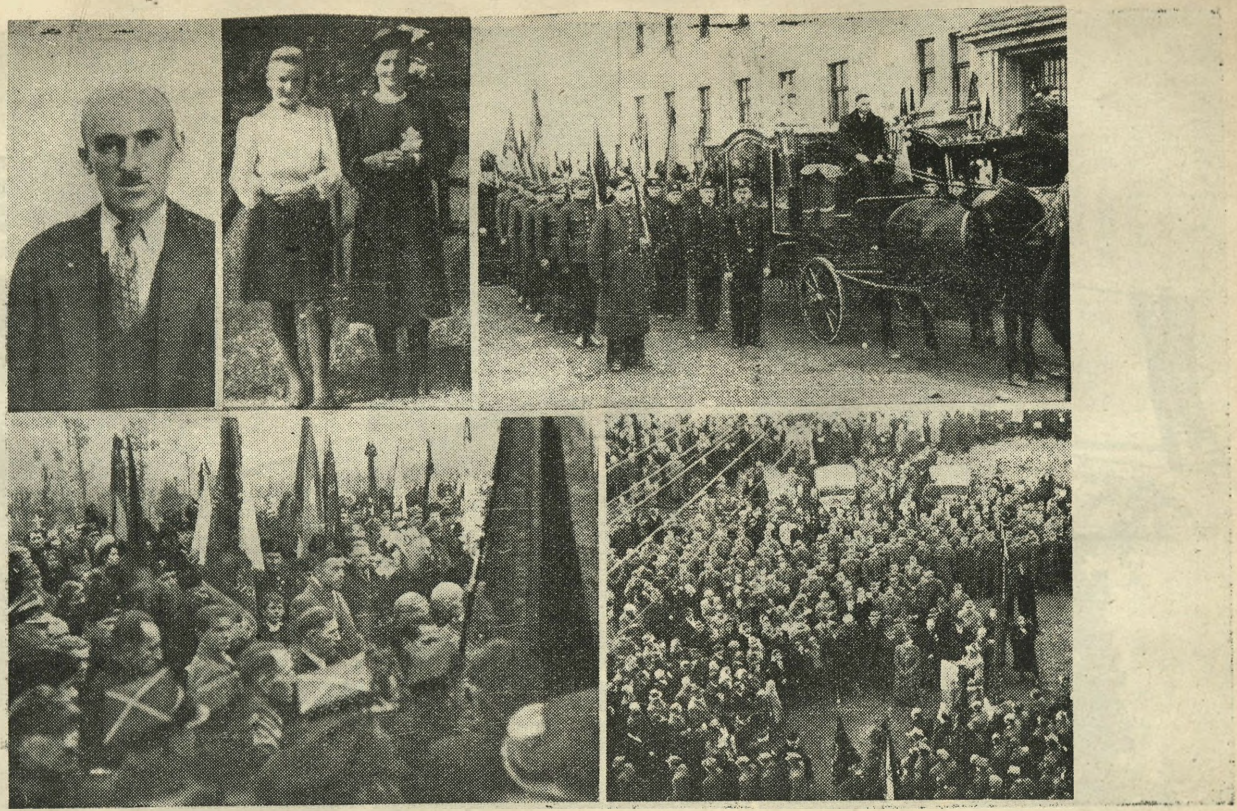
Na szeregu posiedzeń omawiane były bolączki życia pracowników państwowych oraz zastanawiano się nad sposobem polepszenia obecnego stanu rzeczy. Memoriały, zawierające postulaty oraz projekty sposobu rozwiązania ich, zostały złożone władzom naczelnym Państwa we wspólnej delegacji z przedstawicielami KCZZ.

W chwili obecnej została przyznana pracownikom państwowym podwyżka uposażeń w wysokości od 9 do 50 procent.

Komisja Centralna Związków Zawodowych zdaje sobie sprawę, że przyznana podwyżka nie jest wystarczająca i wobec tego zachodzi potrzeba znalezienia dodatkowego rozwiązania tego zagadnienia w ramach obecnych możliwości.

Nie ulega wątpliwości, że kardynalną wadą obecnego systemu płac są duże dysproporcje w uposażeniach oraz wadliwy sposób premiowania, powodujący niejednokrotnie, że przyznawane premie mają charakter ukrytego dodatku uposażenia. Również stwierdza się, że przydziały żywnościowe wydawane są niejednolicie.

Celem usunięcia tego stanu rzeczy, wywołującego słuszne rozgoryczenie i niezadowolenie — Komisja Centralna Związków Zawodowych zwróciła się do Prezydium Rady Ministrów z propozycją utworzenia Komisji Międzyministerialnej, w skład której wchodziłby również jej przedstawiciel, dla dokonania zniwelowania istniejących dysproporcji uposażeń, przydziałów żywnościowych i odzieżowych.

U góry, z lewa: Zamordowani przez bandytów NSZ, przewodniczący Rady Zakładowej kopalni „Silesia", towarzysz Szczotka Józef i jego żona. Na dole: demonstracyjny pogrzeb.

Związki Zawodowe w demonstracji robotniczej w Tomaszowie Maz.

ROBOTNICY W KIEROWNICTWIE ZAKŁADÓW PRACY

Udział robotników w zarządach zakładów pracy, to jedno z najważniejszych osiągnięć klasy pracującej Polski, to duma jej.

Według danych Komisji Centralnej Związków Zawodowych, nadesłanych przez Centralne Zarządy Zjednoczeń Przemysłowych, udział ten jest bardzo znaczny i stale wzrasta.

ROBOTNICY NA STANOWISKACH KIEROWNICZYCH W PRZEMYŚLE

Przemysł	Na wyższych stanowiskach kierowniczych	Na niższych stanowiskach kierowniczych	Ogółem
Węglowy	97	880	977
Hutniczy	12	456	468
Zbrojeniowy	5	—	5
Materiałów budowlanych	22	3	25
Metalowy	69	15	84
Chemiczny	44	1	45
Włókienniczy	261	32	293
Skórzany	8	4	12
Papierniczy	16	7	23
Cukrowniczy	4	—	4
Energetyczny	8	1	9
Drzewny	12	10	22
Ogółem	558	1409	1967

Przed związkami zawodowymi staje poważne zadanie dalszego wzmocnienia udziału klasy robotniczej w kierownictwie przemysłu Udział ten winien wyrażać się w:

1. opracowywaniu wspólnie z organami gospodarczymi państwa planu produkcji.
2. Kontroli wykonania planów produkcji i gospodarowania w Zjednoczeniach i fabrykach.
3. Delegowaniu swoich przedstawicieli do aparatu gospodarczego i planowego przemysłu państwowego.
4. Naznaczaniu, po uzgodnieniu z Ministerstwem Przemysłu, zastępców dyrektorów central, zjednoczeń i fabryk z przedstawicieli robotników.
5. Zwoływaniu narad, poświęconych zagadnieniom produkcji, z odpowiednimi organizacjami państwowymi.

Komisja Centralna Związków Zawodowych w uchwale Rozszerzonego Plenum z dnia 21—22 kwietnia br kładzie specjalny nacisk na konieczność ścisłej współpracy Rad Zakładowych z Kierownictwem zakładów pracy.

Celem usprawnienia współdziałania i wykonania przysługującego prawa kontroli w działalności kierownictwa zakładu pracy, należy domagać się stosowania w praktyce art. 5 dekretu o Radach

Zakładowych, który nakłada na kierownictwo obowiązek zwoływania okresowych narad w sprawach gospodarki zakładów pracy oraz składania kwartalnych sprawozdań ze swej działalności.

INTERWENCJE
WYDZIAŁU EKONOMICZNEGO KCZZ.

Poza pracami wchodzącymi w ścisły zakres jego kompetencji, Wydział Ekonomiczny pośredniczy w załatwianiu interwencji u Władz Centralnych Państwa w sprawach, z którymi zwracają się do Komisji Centralnej Związków Zawodowych organizacje zawodowe listownie, bądź drogą przysyłanych z terenu delegacji.

Interwencje te są przeprowadzane w odpowiednich Ministerstwach i Urzędach pisemnie lub przez przydzielonych do przybyłych delegacji przedstawicieli KCZZ. Ilość ich bywa duża, niejednokrotnie w ciągu tego samego dnia zachodzi potrzeba delegowania paru pracowników do tej pracy.

Należy podnieść też charakterystyczny fakt wszczynania przez Związki Zawodowe i Rady Zakładowe interwencji o niezbędne dla produkcji przydziały węgla i surowców dla zakładów pracy lub zjednoczeń przemysłowych, a więc podejmowania pracy, która zasadniczo leży w zakresie obowiązków kierownictwa zakładów pracy lub pracodawców.

Komisja Centralna Związków Zawodowych interweniowała parokrotnie o wyjednanie dodatkowych kart żywnościowych kat. „C" dla grup pracowników fizycznych, zatrudnionych przy pracy wyczerpującej lub szkodliwej dla zdrowia, którym z rozmaitych względów nie były one przyznane.

Na prośbę zainteresowanych Związków Zawodowych Centrala Związków Zawodowych interweniowała u Ob. Premiera o poprawę uposażeń i warunków bytu pracowników administracji państwowej Dolnego Śląska; ludności pracującej Bielska i Białej, Okręgu Białostockiego itd.

Odrębną grupę tworzą interwencje w sprawie reprywatyzowanych na szkodę Państwa drukarń, młynów i innych zakładów pracy o charakterze użyteczności publicznej.

Interwencje tyczące reprywatyzacji są w toku. Widoki na pomyślne załatwienie ich o tyle się poprawiły, że Komisja Centralna Związków Zawodowych została powiadomiona przez Ministerstwo Sprawiedliwości o przychylnym potraktowaniu jej dezyderatu co do nie wydawania przez Sądy orzeczeń w sprawach o reprywatyzację bez uprzedniego zapoznania się z opinią Związków Zawodowych.

Dzięki interwencji Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Ministerstwie Skarbu będzie, przy wymierzaniu podatku dochodowego od zarobków pracowników fizycznych, obniżona stopa wymiaru jego dla pracowników sezonowych, zatrudnionych w przemyśle budowlanym.

RADY ZAKŁADOWE.

Potrzeba przedstawicielstwa pracowniczego w zakładzie pracy zaistniała w okresie powstawania i rozwoju związków zawodowych.

Pierwotne formy przedstawicielstwa pracowniczego stanowili mężowie zaufania lub delegaci robotników. Byli to przeważnie członkowie związków zawodowych, wybierani przez robotników danego zakładu, niekiedy wyznaczeni przez związek. W większych fabrykach i tam, gdzie wpływy związku były silne, zamiast męża zaufania powstawały komitety fabryczne lub rady zakładowe.

Ze strony pracodawców prowadzona była ostra walka przeciw tym reprezentacjom robotniczym. Fabrykant uważał siebie za jedyną osobę uprawnioną do rozporządzania się i kierowania zakładem, ustalania warunków pracy, wszelka interwencja ze strony robotników uważana była za zamach na jego święte prawo własności. To też instytucje mężów zaufania lub komitetów fabrycznych istniały w okresach, gdy klasa robotnicza i jej organizacje zawodowe były silne i potrafiły zmusić przedsiębiorców do respektowania swych przedstawicieli. W okresach reakcji instytucje te znikały, w każdym wypadku, gdy istniał zatarg — występował bezpośrednio związek zawodowy. W walce z przedstawicielstwem robotniczym, przedsiębiorcy najczęściej uciekali się do wydalania robotników — delegatów ze swego zakładu, a nieraz umieszczania ich na czarnej liście. Ze swej strony robotnicy przy każdej poważniejszej akcji, gdy wysuwali żądania poprawy bytu — wysuwali stale żądania uznania związku zawodowego, komitetu fabrycznego lub męża zaufania.

Po pierwszej wojnie światowej, gdy klasa robotnicza zaczęła coraz większą rolę odgrywać w życiu politycznym państw, a w niektórych ujęła całkowicie lub częściowo władzę w swe ręce. **komitety fabryczne stały się potężnym orężem w tej walce o utrwalenie zdobyczy swej klasy.** Szczególnie w Rosji — rady fabryczne, a przez nie ukonstytuowane Rady Delegatów Robotniczych odegrały decydującą rolę w zwycięstwie rewolucji i ujęciu władzy przez proletariat. Rady te, rozszerzając swe zadania przekształciły się w instytucje polityczne, stały się organami władzy klasy robotniczej. W dalszym rozwoju stosunków gospodarczych i politycznych w Związku Radzieckim, stały się one organami związków zawodowych z bardzo szerokim zakresem działania.

Istnienie i działalność rad fabrycznych nie była prawie nigdzie ustawowo zatwierdzona. Działały one, gdy organizacje robotnicze były silne, gdy miały one duże wpływy. W okresie reakcji rola rad coraz bardziej kurczyła się, wreszcie w okresie faszyzmu zniknęła całkowicie razem z innymi organizacjami robotniczymi.

Z chwilą wyzwolenia ziem polskich przez Armię Czerwoną powstają rady zakładowe samorzutnie we wszystkich prawie zakładach pracy. Zadaniem ich jest zabezpieczenie przed zniszczeniem, tam gdzie zakłady zostały częściowo uszkodzone — zapobieżenie grabieżom, zatrzymanie maszyn i surowca w stanie pozostawionym przez okupanta. Dalszym zadaniem było uruchomienie zakładów pracy. Rady zakładowe odegrały w tym kierunku decydującą rolę. Kierownictwo nad radami zakładowymi objęły związki zawodowe — one powoływały do życia rady tam, gdzie one samorzutnie nie powstawały.

Władze polskie — pierwotnie Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, przekształcony następnie w Rząd Tymczasowy — przystąpiły łącznie ze związkami zawodowymi do opracowania dekretu o radach zakładowych. Dekret ten uchwalony został natychmiast po oswobodzeniu całego terytorium Polski od wroga— dnia 6 lutego 1945 r., wszedł w życie 20 maja. W wykonanie dekretu ukazały się rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej o regulaminie wyborczym do rad zakładowych oraz o uregulowaniu funkcjonowania rad zakładowych.

Dekret jest jednym z najważniejszych osiągnięć klasy robotniczej w ramach obecnego ustroju demokratycznego, o historycznym znaczeniu. Dekret ten jest stwierdzeniem, że klasa robotnicza została uznana za współgospodarza kraju, że od dawnej bierności, która jej była narzucona w ramach ustroju kapitalistycznego, przeszła ona do postawy czynnej.

Przyznając niezwykle szerokie kompetencje radom zakładowym w sprawach należytego zabezpieczenia bytu i warunków pracy, dekret dopuszcza jednocześnie i nakłada na nie obowiązek czuwania nad przebiegiem produkcji, przekształca robotnika w czynnik twórczy i stawia go na równi z pracodawcą.

Rady zakładowe tworzy się na terenie zakładów pracy, zatrudniających powyżej 20 pracowników. W warsztatach pracy posiadających załogę od 5 do 20 zatrudnionych pracowników — przedstawicielem ich jest delegat. Ilość przedstawicieli w radach zakładowych wzrasta w następującym stosunku:

a) od 21 do 50 pracowników — 3 członków,
b) „ 51 „ 100 „ — 5 członków,
c) „ 101 „ 500 „ — 9 członków,
d) powyżej 500 „ — skład rady zakładowej podwyższa się o 1 członka na dalszych 100 pracowników, z tym, że liczba delegatów nie może przekraczać 30 osób.

Omawiając zakres działania rad zakładowych dekret wytycza dwa kierunki ich działalności.

Pierwszy z nich — zastępstwo interesów zawodowych pracowników polega na współudziale pracowników, przyjmowania

i zwalczania ich, w pośredniczeniu w razie zatargu między pracownikiem a pracodawcą. Rada zakładowa wykonuje nadzór nad urządzeniami społecznymi i kulturalnymi zakładu pracy. Zatwierdza ona projekt regulaminu pracy, współdziała z pracodawcą w zakresie zaopatrywania pracowników.

Drugim kierunkiem uprawnień rad zakładowych jest czuwanie nad wzmożeniem i ulepszeniem produkcji zakładu pracy, zgodnie z ogólnymi wytycznymi polityki gospodarczej Państwa. Na tym odcinku swej pracy rada zakładowa ma prawo do sprawowania nadzoru nad urządzeniami technicznymi fabryki i magazynami, winna współdziałać z organami państwowymi w zakresie kontroli społecznej nad działalnością gospodarczą zakładu pracy, ma prawo podejmować i przedkładać pracodawcy do wiadomości uprzednio zatwierdzone przez właściwą władzę przemysłową, uchwały dotyczące zmiany urządzeń technicznych, sposobu produkcji lub prowadzenia magazynów. To uprawnienie rady zakładowej, jako współgospodarza w zakładzie pracy, jest wzmocnione przepisami art. 5-go dekretu, który nakłada na pracodawcę obowiązek prowadzenia wspólnych narad — conajmniej raz na miesiąc — z radą zakładową w sprawach tyczących podniesienia wydajności i dyscypliny pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy, nowych ulepszeń technicznych i organizacji, a nawet składania przed nią raz na kwartał sprawozdań ze stanu działalności zakładu pracy.

Uchwały rady zakładowej winny być przedkładane pracodawcy do wykonania. Jednocześnie jednak, celem zapobieżenia ewentualnym nieporozumieniom i zapewnienia ładu w gospodarce dekret zastrzega, że samoistne wkraczanie rady zakładowej w zarządzenie zakładu pracy nie jest dopuszczalne.

Dekret sankcjonuje rolę ruchu zawodowego, dopuszczając w zakładach pracy, pozostających pod zarządem państwowym lub samorządowym, przedstawicieli rad zakładowych do składu zarządu danego zakładu oraz przewiduje, że bierne prawo wyborcze przysługuje pracownikowi, który jest członkiem organizacji zawodowej i to przynajmniej od roku.

Pierwsze wybory do rad zakładowych zarządza Obwodowy Inspektor Pracy na wniosek zarządu organizacji zawodowej pracowników, obejmującej dany zakład pracy i powołuje Komisję Wyborczą w składzie 3-ch osób, w tym delegata organizacji zawodowej, jako przewodniczącego. Następne wybory przeprowadza rada zakładowa powołując najpóźniej na 2 tygodnie przed upływem swej kadencji, która trwa jeden rok, komisję wyborczą w składzie 3-ch osób. Wybory członków rady zakładowej odbywają się w głosowaniu bezpośrednim, tajnym i proporcjonalnym zwykłą większością głosów. Czynne prawo wyborcze przysługuje wszystkim pracownikom danego zakładu pracy, bierne tym — którzy ukończyli 18 lat, są zatrudnieni w danym

zakładzie pracy conajmniej od 3-ech miesięcy i, jak to było już wyżej podane, są członkami organizacji zawodowej przynajmniej od roku.

Co do rozwiązania rady zakładowej, to może to nastąpić na mocy decyzji Komisji Pojednawczo - Rozjemczej przy Okręgowym Inspektoracie Pracy w wypadku, gdy działa ona w sposób sprzeczny z przepisami ustawowymi. Może ona być również rozwiązana uchwałą ogólnego zebrania pracowników zakładu, powziętą większością dwóch - trzecich głosów w obecności conajmniej dwóch trzecich ogólnej liczby pracowników zakładu.

Posiedzenia rady zakładowej odbywają się z reguły poza czasem pracy. W wypadku wyjątkowym, gdy posiedzenie to odbyć się musi w czasie pracy — należy zawczasu uprzedzić o tym pracodawcę.

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY.

Komisja Centralna Związków Zawodowych w pracach swoich zajęła się również tak ważną dla pracowników fizycznych sprawą bezpieczeństwa i higieny pracy.

Jeżeli przed wojną na każdy tysiąc ubezpieczonych wypadało około 4 — 5 wypadków, to obecnie w znacznie gorszych warunkach pracy, ze względu na zdewastowanie warsztatów pracy, brak narzędzi ochronnych i zmniejszoną sprawność fizyczną i psychiczną, wyczerpanych okresem okupacji, robotników — narażenie życia jest jeszcze większe.

Dodatkowym czynnikiem zwiększającym ryzyko pracy jest zatrudnienie w przemyśle, ze względu na ubytek sił fachowych spowodowany wojną i polityką okupanta, sił nowych nieobeznanych z metodami pracy i sposobami zabezpieczenia się przed wypadkami.

Sprawa bezpieczeństwa jest ważna przede wszystkim ze względu na narażenie życia i zdrowia pracowników. Pociąga ona za sobą ponadto duże straty materialne dla Państwa w postaci wypłacanych inwalidom pracy, wdowom i sierotom — rent, kosztów leczenia, strat związanych ze zniszczeniem maszyn, zahamowaniem produkcji itp., ocenianych przed wojną na około 250 milionów złotych.

Równie ważne jest zagadnienie higieny pracy.

Złe warunki pracy wyniszczają robotnika w sposób niewidoczny, ale ciągły, skracając jego życie, obarczając go chorobami zawodowymi i nędzą.

Tak było ujmowane przez Komisję Centralną Związków Zawodowych zagadnienie bezpieczeństwa i higieny pracy w uchwałach i okólnikach kierowanych do Związków Zawodowych, nawołujących do opracowania tego zagadnienia w terenie.

Konkretnie **polecone zostało Okręgowym Komisjom Związków Zawodowym i Zarządom Głównym Związków — przeprowadzenie szerokiej akcji uświadamiającej o konieczności zachowania porządku i czystości w pracy, przestrzeganie stosowania istniejących w zakładach pracy urządzeń i przyrządów ochronnych i dopilnowania, aby były one doprowadzone do stanu używalności, pobudzania inicjatywy do wprowadzania tych zabezpieczeń tam, gdzie ich jeszcze nie ma.**

Zalecono Radom Zakładowym dopilnowanie realizowania gwarantowanych układami zbiorowymi — bezpłatnej kąpieli, urządzenia odpowiedniej ilości punktów do mycia rąk oraz punktów z przegotowaną wodą do picia.

Wreszcie **zarządzono uruchomienie Sekcji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przy Radach Zakładowych,** zadaniem których jest czuwanie nad tymi sprawami na terenie zakładów pracy.

Na urządzanych obecnie na terenie poszczególnych Okręgowych Komisji Związków Zawodowych kursach przeszkoleniowych dla członków Rad Zakładowych jest również uwzględniona sprawa bezpieczeństwa i higieny pracy.

Komisja Centralna Związków Zawodowych opiniowała projekty ustaw tyczących tego zagadnienia, uczestniczy w Centralnej Komisji Międzyministerialnej, opracowującej zagadnienie bezpieczeństwa i higieny pracy. Zarządzono również drogą okólników i instrukcji do Okręgowych Komisji Związków Zawodowych wysyłanie delegatów do Komisji bezpieczeństwa i higieny pracy przy Centralnych Zarządach Przemysłowych i większych Zjednoczeniach Przemysłowych.

SPOŁECZNE BIURA POŚREDNICTWA PRACY.

Przed zastosowaniem nowych przepisów prawnych, wprowadzających urzędy zatrudnienia, czynne były społeczne biura pośrednictwa pracy — powołane przez poszczególne komisje okręgowe związków zawodowych. Społeczne biura pośrednictwa pracy działały w ciągu przeszło pół roku i od dnia 1 września b.r. zastąpione zostały przez urzędy zatrudnienia.

Społeczne biura pośrednictwa pracy przy okręgowych komisjach i radach związków zawodowych posiadały specjalne biura wyodrębnione z ogólnej działalności tych instytucji z odrębną biurowością. Biura te przejęły w większości wypadków majątek i urządzenia niemieckich Arbeitsamtów i rozpoczęły działalność już w pierwszych miesiącach br.

Społeczne biura pośrednictwa pracy przy organizacjach zawodowych działały w ścisłym porozumieniu i kontakcie z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej, które przez swych delegatów współdziałało z nimi i udzielało im wyjaśnień i instrukcji. **W ten sposób związki zawodowe współdziałały w przygotowaniu sieci**

urzędów zatrudnienia oraz dostarczały Ministerstwu cennych informacji o stanie rynku pracy.

Na terenie całego kraju było czynnych 31 społecznych biur pośrednictwa pracy, rozmieszczonych w poszczególnych województwach w sposób następujący:

Woj. Gdańskie: Gdańsk, Gdynia.
Woj. Kieleckie: Kielce, Olkusz, Ostrowiec Kielecki, Radom.
Woj. Krakowskie. Kraków.
Woj. Lubelskie: Lublin, Siedlce.
Woj. Łódzkie: Łódź, Pabianice, Piotrków, Radomsko, Tomaszów Mazow.
Woj. Pomorskie: Bydgoszcz, Inowrocław, Toruń, Włocławek.
Woj. Poznańskie: Poznań, Kalisz, Leszno, Ostrów.
Woj. Rzeszowskie: Rzeszów, Przemyśl.
Woj. Śląskie: Biała Krakowska, Bielsko.
Woj. Warszawskie: Warszawa, Mińsk Maz., Płock, Sierpc, Żyrardów.

Działalność społecznych biur pośrednictwa pracy obejmowała wszystkie kategorie pracowników i dzieliła się na następujące działy: 1) mężczyzn, 2) kobiet, 3) młodocianych i 4) pracowników umysłowych.

Społeczne biura pośrednictwa pracy współdziałały też z władzami administracyjnymi w rejestracji Niemców i Volksdeutschów.

Wszystkie świadczenia społecznych biur pośrednictwa pracy wobec poszukujących pracy były bezpłatne.

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE.

Już Zjazd lubelski w dniu 20 listopada 1944 roku uchwalił, a Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych w uchwale z dnia 1 marca 1945 r. zajął się sprawą uruchomienia na nawowyzwolonych terenach wszystkich instytucji ubezpieczeń społecznych, traktując tę sprawę, jako ważny moment w poprawie bytu klasy pracującej.

W sprawie tej wysunięte zostały do Ministra Pracy i Opieki Społecznej następujące postulaty:

1. niezwłoczne uruchomienie wypłaty rent emerytalnych i wypadkowych na całym nowowyzwolonym terenie.
2. Wydatna podwyżka realnej wartości rent robotniczych i pracowniczych drogą wprowadzenia dodatku wojennego do rent.
3. jak najrychlejsze wprowadzenie we wszystkich Ubezpieczalniach Społecznych tymczasowych organów samorządu w myśl dekretu P.K.W.N. z dnia 7.10. 1944 r.
4. niezwłoczne rozciągnięcie na terenach górnośląskich i części woj. Śląskiego ogólnopolskich przepisów o ubezpie-

czeniach społecznych i przeprowadzenie tej unifikacji z zachowaniem praw nabytych robotników Górnego Śląska.

W zakresie ustawodawstwa społecznego Komisja Centralna Związków Zawodowych stanęła na stanowisku, że dla klasy robotniczej korzystniejsze z przedwojennych przepisów są te, które były wprowadzone w pierwszych latach budownictwa niepodległości, zaś usunąć należy wszystko to, co zostało wprowadzone w okresie reakcji faszystowsko-sanacyjnej.

To też przywrócenie dawnego samorządu w Ubezpieczalniach Społecznych ocenione zostało, jako ważne osiągnięcie dla świata pracy.

W większości ubezpieczalni działają już tymczasowe rady i wybrane przez nie tymczasowe zarządy, komisje rewizyjne i rozjemcze, złożone w 2/3 z przedstawicieli ubezpieczonych i w 1/3 z przedstawicieli pracodawców.

Członkowie tych organów powoływani są przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej spośród kandydatów, przedstawionych przez związki zawodowe i organizacje pracodawców.

Poprawa świadczeń z ubezpieczenia chorobowego wyraża się:

1. w zniesieniu wszelkich dopłat za pomoc leczniczą, t.j. za porady lekarskie, zabiegi, lekarstwa, środki opatrunkowe, środki lecznicze i pomocnicze itp., które obecnie ubezpieczeni otrzymują zupełnie bezpłatnie,
2. przez zniesienie górnej granicy zarobku, przyjmowanego za podstawę do wymiaru zasiłków, wskutek czego zasiłek obliczany jest na podstawie rzeczywistego zarobku i nie jest ograniczany, jak dawniej, do kwoty najwyżej 15 zł. dziennie.

W zakresie świadczeń emerytalnych rozszerzone zostało prawo do t.zw. zaopatrzeń starczych na dalsze trzy roczniki, t.j. na robotników, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o ubezpieczeniu społecznym mieli ukończone przynajmniej 56 lat (zamiast conajmniej 60 lat).

Zaliczki wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na poczet rent podwyższone zostały o 100%. W miarę zwiększania się wpływów Zakładu projektowana jest dalsza podwyżka tych zaliczek.

Poważną zdobycz świata pracy stanowi uzyskane dzięki interwencji Komisji Centralnej Związków Zawodowych przerzucenie całości składek za ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy na pracodawcę, który nie jest już uprawniony do potrącania części tych składek z zarobków ubezpieczonego. Zwolnienie z opłaty składek ubezpieczonych równa się podwyższeniu zarobków pracowniczych przeciętnie o 8,5%.

Komisja Centralna Związków Zawodowych wychodząc z założenia, że wymienione zarządzenia nie rozwiązują wszystkich bola-

czek ubezpieczeń społecznych, zwróciło się do Ministra Pracy Opieki Społecznej o dalsze spowodowanie:

a) podwyższenia zasiłku połogowego do 100 proc. zarobku,
b) przedłużenia okresu pomocy leczniczej dla członków rodzin ubezpieczonych z 13 tygodni w ciągu roku na 13 tygodni w każdym wypadku choroby,
c) podwyższenia kwoty zasadniczej rent robotniczych i wprowadzenia dodatków do wszystkich rent,
d) wprowadzenia ulgowych warunków uzyskania renty w wypadkach, gdy inwalidztwo powstało w związku z wojną.

Niezależnie od tych doraźnych zmian w przepisach o ubezpieczeniu społecznym konieczna jest zasadnicza zmiana systemu ubezpieczenia emerytalnego, nowe uregulowanie ubezpieczenia pensyjnego górników i hutników, które będzie obejmowało wszyestkich zatrudnionych w tych gałęziach pracy oraz rozszerzenia ubezpieczeń społecznych na ludność wiejską.

WALKA Z NADUŻYCIAMI.

Szerzenie się przestępstw o charakterze antyspołecznym, jakimi są łapownictwo, korupcja, spekulacja i rozkradanie mienia państwowego (szaber) zmusiło Komisję Centralną Związków Zawodowych do zajęcia wobec tego groźnego dla Państwa zjawiska, określonego stanowiska.

Na rozszerzonym Plenum w dniu 1.9. 45 r. powzięta została uchwała o konieczności wszczęcia zdecydowanej walki z tymi przestępstwami.

Komisja Centralna Związków Zawodowych zwróciła się do Rządu o jak najszybsze powołanie do życia specjalnej komisji do walki z przestępczością antyspołeczną. W skład komisji wchodziliby przedstawiciele ruchu zawodowego i partii politycznych.

Zażądano utworzenia Sądów Ludowych o charakterze doraźnym, wprowadzenia przymusowych obozów pracy, podwyższenia wymiaru kar, aż do kary śmierci, na przestępców działających na szkodę Państwa i społeczeństwa.

Komisja Centralna Związków Zawodowych poleciła wszystkim komórkom organizacyjnym ruchu zawodowego, wzięcie większego działu w istniejących w terenie Komisjach Kontroli Społecznej oraz usprawnienie ich działalności.

W związku z powyższym Komisja Centralna Związków Zawodowych została powiadomiona przez Ministerstwo Sprawiedliwości, że postulaty jej w sprawie zwalczania przestępczości zostały przychylnie załatwione.

Został już opracowany przez Ministerstwo i wkrótce ma być ogłoszony dekret o zwalczaniu przestępstw urzędniczych i niektórych przestępstw przeciw mieniu (szaber).

Są przewidziane Sądy Ludowe z udziałem w nich, jako członków, przedstawicieli organizacji zawodowych.

Krajowa Rada Narodowa wspólnie z Ministerstwem Sprawiedliwości opracowuje przepisy o powołaniu do życia Specjalnej Komisji do zwalczania korupcji, łapownictwa, spekulacji i szabru.

W chwili obecnej nadsyłany przez organizacje zawodowe do Komisji Centralnej Związków Zawodowych materiał, tyczący stwierdzanych nadużyć i przestępstw, jest kierowany do odpowiednich instancji prawnych i administracyjnych, oraz ogłaszany sporadycznie w organie KCZZ „Trybuna Związkowca".

JEDNOŚĆ RUCHU ZAWODOWEGO – TO SKUTECZNA BROŃ W WALCE Z REAKCJĄ!

Wczasy pracownicze w Polsce wyzwolonej

Od chwili ukonstytuowania się Komisji Centralnej Zw. Zawodowych idea utworzenia jednolitego ciała dla spraw wypoczynkowych pracowników nurtowała nieustannie, by wreszcie przemyślana i przetrawiona ostatecznie została przedstawiona rządowi.

Pierwsze posiedzenie, poświęcone organizacji tej sprawy, odbyło się wspólnie z delegatami Min. Pracy i Opieki Społecznej. Obecni byli:

przewodniczący Komisji Centralnej Doliński Adam,
sekretrz Komisji Centralnej Zw. Zaw. Witaszewski Kazimierz,
kierownik Działu Ekonomicznego przy Komisji Centralnej dr. Jasiński Kazimierz,

delegat Min. Pracy i Opieki Społecznej dyr. Altman Henryk,
delegat Min. Pracy i Opieki Społecznej dr. Pragierowa Eugenja.

W maju 1945 r. powołano do życia Fundusz Wczasów Pracowniczych.

Pierwszą dotację pieniężną otrzymał Fundusz Wczasów Pracowniczych 12 czerwca rb.

Rada Funduszu Wczasów składa się z następujących członków:

przewodniczący Rady ob. Doliński Adam — Komisja Centralna Związków Zawodowych,

wiceprzewodniczący dr. Pragierowa Eugenja — Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej,

sekretarz dr. Jasiński Kazimierz — Komisja Centralna Związków Zawodowych,

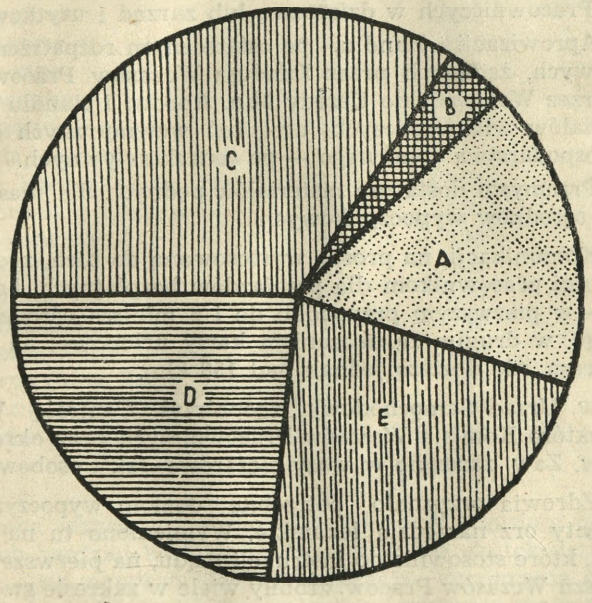
dr. Kruszewska Helena—Komisja Centralna Związków Zawod.
mgr. Licki Jerzy — Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej,
Cieślikowska Stefanja — Komisja Centralna Związków Zawod.,
dr. Skokowska Rudolfowa Maria — Ministerstwo Zdrowia,
ob. Zawistowska Maria — Towarzystwo Uniwersytetu Robotn.

Komisja Rewizyjna składa się z trzech osób:

przedstawiciel Min. Pracy i Opieki Społ.,
„ Zw. Zaw. Nauczycielstwa Polskiego oraz
„ Zw. Zaw. Kolejarzy.

FUNDUSZ WCZASÓW PRACOWNICZYCH

Plan rozdziału budżetu.

26.VI 1.X.45

A	24.03%	Zł. 2.407.592	Urządzenia i Wyposażenia Ośrodków
B	3.12 „	„ 312.396	Wydatki administracyjne
C	35.70 „	„ 3.569.936	Gotówka w kasie
D	18.87 „	„ 1.887.490	Ośrodki organizowane przez O.K.Z.Z.
E	18.28 „	„ 1.827.586	Ośrodki Wypoczynkowe
	100.00%	Zł. 10.000.000	

Okólnikiem do wszystkich okręgowych rad Zw. Zawodowych, do powiatowych rad Zw. Zawodowych — utworzono Komisje Funduszu Wczasów Pracowniczych, którym powierzono według nakreślonych planów tworzenie domów wypoczynkowych.

Mgr. Licki i dr. Kruszewska w długich i wielokrotnych wyjazdach po kraju wyszukiwali objekty mieszkalne, które miały być obracane na cele domów wypoczynkowych.

Uchwała Rady Ministrów, powołująca do życia Fundusz Wczasów Pracowniczych, jednocześnie nakadała pewne obowiązki na or-

gany rządowe w sensie przyjścia z jak najdalej idącą pomocą młodej instytucji.

I tak Min. Skarbu przyznane na osobistej audiencji u premiera pieniądze, przelało na ręce Min. Pracy i Opieki Społ. do dyspozycji Funduszu Wczasów Pracowniczych.

Podległy Min. Skarbu Tymczasowy Zarząd Państwowy przydziela domy bezpańskie, o które zwraca się i występuje Fundusz Wczasów Pracowniczych w dzierżawę lub zarząd i użytkowanie.

Min. Aprowizacji i Handlu, po ostatecznym rozpatrzeniu norm żywnościowych, żądanych przez Fundusz Wczasów Pracow.—przyznało je przez Wojewódzkie Urzędy Min. Aprow. i Handlu i dostarcza materiałów włókienniczych, urządzeń wewnętrznych oraz naczyń do gospodarstwa domowego — po cenach sztywnych.

Min. Przemysłu dostarcza materiałów pędnych dla maszyn oraz węgla dla ośrodków wypoczynkowych.

Min. Komunikacji, na prośbę wystosowaną do nich, zgodziło się przyznać ulgi pracownikom dla przejazdów bezpłatnych, bądź zniżkowych — w pierwszym przypadku do i z miejsca ośrodka wypoczynkowego, w drugim za okazaniem karty urlopowej na przejazd dowolną trasą, nie dłuższą jednak nad 150 klm.

Państw. Urząd Samochodowy zaopatrzył Centralę Wczasów Prac. i niektóre Komisje Wczasów Pracowniczych przy okręgowych Radach Zw. Zaw. zarówno w wozy ciężarowe, jak i osobowe.

Min. Zdrowia przyznało potrzebne domom wypoczynkowym medykamenty orz narzędzia lekarskie. Wymieniono tu najważniejsze urzędy, które stosownie do instrukcji rządu, na pierwsze wezwanie Funduszu Wczasów Pracow. zrobiły wiele w zakresie swoich możliwości i uprawnień.

Niestety, droga, którą kroczył Fundusz Wczasów Pracowniczych, nie była lekka, poczynania jego dalej są hamowane przeciwnościami, z którymi musi się borykać ciągle jeszcze, tak np. przydzielane przez Państwowy Urząd Samochodowy wozy zarówno osobowe, jak i ciężarowe w Warszawie i na prowincji okazywały się w lwiej części zdezolowane, wymagały częstych i bardzo kosztownych remontów.

Akcja wczasów w centrali i w poszczególnych okręgach bywała okresami całkowicie paraliżowana.

Niektórych przydziałów materiałowych nie otrzymuje się w ogóle i trzeba je nabywać w wolnym handlu, często poszczególne produkty spożywcze, których nie można otrzymać z przydziału, są zakupywane z wolnej ręki. Sprzęt wykańczany na zamówienie jest lichy i dostarczany nieterminowo, drogi, często nie ustępuje cenom rynkowym, gorszy w tym wypadku pod względem jakościowym.

Wykorzystanie ośrodków wypoczynkowych w bieżącym sezonie od pierwszych tygodni lipca do pierwszego października rb. przedstawia się jak następuje:

OŚRODKI WYPOCZYNKOWE

Lp.	Nazwa Ośrodka	Ilość izb	Ilość miejsc	Wykorzystało osób
1.	Spała	133	500	220
2.	Osuchów	12	50	581
3.	Wronów i Podole	32	150	450
4.	Przygłów	42	300	1.200
5.	Justynów	45	200	396
6.	Kolumna	133	500	450
7.	Lubostroń	40	200	140
8.	Zakopane	155	620	1.860
9.	Wisła, Jaworze, Ustroń Bystre, Szczyrk, Las Cygański	681	4.500	5.300
10.	Dąbrowa i Dłużew	25	100	200
11.	Blachownia	40	150	495
12.	Józefów	22	100	200
13.	Krynica	55	240	200
14.	Konstancin	12	50	150
15.	Jelenia Góra	50	350	320
16.	Puszczyków Zdrój	140	400	300
17.	Łączna k/Lublina	25	50	100
18.	Busko Zdrój	33	100	100
		1.675	**6.560**	**12.662**

Trzeba zaznaczyć, że wszystkie te domy musiały być poddane mniej lub bardziej kapitalnym remontom, na skutek uszkodzeń wojennych, jak naprawa dachu, reperacja ogrzewania centralnego, postawienie pieców, roboty stolarskie, szklenie, malowanie itp.

Podział administracyjny biura Funduszu Wczasów Pracowniczych przedstawia się jak następuje:

Dyrekcja — Józef Odrobina, dr. Helena Kruszewska.

Dział ogólno-finansowy — Drewnicki Izydor,
Karpiński Michał — księgowy,
Grzączewska Jadwiga — archiwistka-maszynistka,

Dział organizacyjny — dr. Kruszewska Helena,

„ zaopatrzenia — Pietrzak Tomasz,
Bakal Irena — zakupy,
Wańkowiczowa Ładysława—magaz.
Foltyn Józef — lustrator.

Przy okręgowych radach zw. zaw. funkcjonują biura Funduszu Wczasów Pracowniczych.

Zagadnienie rozdzielnika kosztów zostało przez Fundusz Wczasów Pracowniczych rozwiązane w sposób następujący: 30% kosztów ponosi pracownik, 35%—pracodawca, 35%—Fundusz Wczasów Prac.

BILANS BRUTTO FUNDUSZU WCZASÓW PRACOWNICZYCH

zestawiony na dz. 30 września 1945 r.

	Ogólne obroty do dn. 30 IX. 1945 r.		Salda na 1. X. 1945 r.	
1. Kasa	1.732.641.90	1.707.099.50	25.542.40	—
2. K. K. O.	10.052.200.—	6.507.806.—	3.544.394.—	—
3. Wydatki administracyjne	312.515.53	120.—	312.395.53	—
4. Zaliczki pracowników	5.086.45	5.086.45	—	—
5. Ośrodki wypoczynkowe	1.914.296.57	596.521.69	1.317.774.88	—
6. Organiz. Ośrodk. Wypocz. przez Okr. Zw. Zaw.	2.356.463.90	826.250.39	1.530.213.51	—
7. Urządzenie	16.530.—	—	16.530.—	—
8. Subsydium		10.000.000.—	—	10.000.000.—
9. Magazyn	627.219.21	260.983.78	366.235.43	—
10. Dłużnicy i Wierzyciele	2.357.909.95	388.083.19	2.019.826.76	—
11. Koszty Ośr. Wypoczynk.	509.811.69	—	509.811.69	—
12. Koszty zorganiz. Ośrodk. Wypoczynk. przez Okr. Zw. Zaw.	357.275.80	—	357.275.80	—
	20.241.951.—	20.241.951.—	10.000.000.—	10.000.000.—

Rozdział taki, po głębszej dyskusji, został podyktowany względami wychowawczo - społecznymi. Spłacanie kosztów przez pracownika następuje systemem ratalnym miesięcznie. Przerzucenie opłat częściowych na zjednoczenia lub zakłady pracy nie jest jeszcze spopularyzowane w dostatecznym stopniu. Dużą pomocą w tym kierunku będą chyba układy zbiorowe pracy, jako narzędzia, torujące drogę takiemu sposobowi finansowania.

Majątki ziemskie oraz resztówki poparcelacyjne stanowić winny bazę, która w znacznej mierze pokryje potrzeby Funduszu Wczasów Pracowniczych na przyszłość.

Obok podajemy sprawozdanie finansowe z wydatków, związanych z uruchomieniem i prowadzeniem ośrodków wypoczynkowych, gospodarowanych bezpośrednio przez Fundusz Wczasów Prac. bądź też przez poszczególne Związki.

JEDNOŚĆ RUCHU ZAWODOWEGO –
TO POTĘŻNA SIŁA W UTRWALENIU DEMOKRACJI!

Domy Związkowe: U góry z lewej: Dom Zw. Zaw. w Łodzi (ul. Wysoka 43); u góry z prawej: Dom Zarządów Zw. Zaw. w Żyrardowie; u dołu z lewej: Dom Zw. Zaw. w Łodzi (ul. Strzelecka 2); u dołu z prawej: Dom Sekcji Majstrów w Łodzi (ul. Żeromskiego 74/76).

Działalność kulturalno-wychowawcza

(Sprawozdanie komisji kulturalno-oświatowej KCZZ za okres czerwiec — wrzesień 1945 r.)

Wydział Kulturalno - Oświatowy rozpoczął swoją działalność w czerwcu 1945 opracowaniem struktury organizacyjnej Wydziału i aparatu pracy kulturalno - oświatowej w terenie, na podstawie której przystąpiono do organizowania wydziałów kult.-oświat. przy OKZZ i komisji kult.-oświat. przy Zarządach Główn. i oddziałach zw. zaw.

STAN ORGANIZACYJNY.

W okresie sprawozdawczym utworzone zostały wydziały kulturalno-oświatowe we wszystkich OKZZ z wyjątkiem Olsztyna, Wrocławia i Koszalina, komisje kulturalno-oświatowe przy zarządach głównych i oddziałach. Według nie pełnych danych jest czynnych obecnie w terenie, w oddziałach — komisji kulturalno - oświatowych 345, obejmujących z górą 1.000 aktywnych działaczy związkowych w dołowych ogniskach naszej organizacji. W komisjach kulturalno-oświatowych przy zarządach głównych i OKZZ-ch czynnych jest 192 działaczy związkowych w średnich ogniwach organizacji zawodowych.

Z wydziałami i komisjami kulturalno-oświatowymi przy CKZZ i Zarządach Głównych Wydział utrzymuje bezpośredni kontakt drogą korespondecji i wyjazdów w teren.

SZKOLENIE KADR ZWIĄZKOWYCH.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano Centralną Szkołę Związków Zawodowych (przy Szkole Ministerstwa Propagandy).

I kurs trwał półtora miesiąca i obejmował 40 słuchaczy (ukończyło 30-u).

II kurs, rozpoczęty 17 września, obejmuje 55-u słuchaczy, w tym grupę młodzieży (20 osób), przeznaczoną do pracy w sekcjach młodzieżowych. Rozszerzyliśmy program — obecny kurs będzie trwał 2 miesiące.

W obu kursach biorą udział aktywiści związkowi z Waszawy, Krakowa, Katowic, Sosnowca, Cieszyna, Krosna, Poznania, Lublina, Łodzi, Radomska; ze związków: Górników, Metalowców, Włókna-

rzy, Budowlanych, Samorządowców, Kolejarzy. Nie stawiły się związki pracownicze jak: Skarbowcy, Nauczyciele i inni.

Nauka w szkole odbywa się regularnie.

Poza Szkołą Centralną organizowano w terenie krótkoterminowe kursy dla aktywu związkowego i dla członków rad zakładowych.

8-o i 10-dniowych kursów dla aktywu odbyto 8 z udziałem 700 słuchaczy (Rada Związków Zawodowych w Warszawie — 2 kursy, OKZZ Pomorze — 2, OKZZ Katowice — 3, Zarząd Główny Cukrowników — 1).

5-dniowych kursów dla członków rad zakładowych, organizowanych we wrześniu, odbyło się 16, w których wzięło udział 1.016 osób.

KURSY DLA CZŁONKÓW RAD ZAKŁADOWYCH

Dla usprawnienia działalności Rad Zakładowych Komisja Centralna Związków Zawodowych nałożyła na związki zawodowe obowiązek organizowania w terenie 5-cio dniowych kursów przeszkoleniowych dla członków rad.

Program kursów dla Rad Zakładowych.

1. Rady Zakładowe — ich rola, zadania i kompetencje 2 godz.
2. Odrodzony ruch zawodowy . . . . . 2 „
3. Zagadnienia płac i wydajności pracy . . . 2 „
4. Wewnętrzna organizacja fabryki i przemysłu (danej gałęzi, w której zatrudnieni są słuchacze . 2 „
5. Ochrona pracy — ustawodawstwo pracy . . 2 „
6. Organizacja pracy rady zakładowej . . . 2 „
7. Praca kulturalno-oświatowa w zakładzie pracy 2 „
8. Umowa zbiorowa i jej znaczenie . . . . . 2 „
9. Przemiany społeczne w Polsce (reforma rolna, uspołecznienie przemysłu . . . . . 2 „
10. Powtórzenie . . . . . 4 „

Ogółem 22 godz.

Jak dotąd kursy te zostały urządzone przez następujące Okręgowe Komisje Związków Zawodowych:

woj. Śląskie	— 3 kursy	— 259	słuchaczy
„ Krakowskie	— 6 „	— 220	„
„ Białostockie	— 1 „	— 30	„
„ Pomorskie	— 2 „	— 160	„
„ Lubelskie	— 3 „	— 148	„
„ Warszawskie	— 2 „	— 64	„

(na pierwszym kursie)

Z Zarządów Głównych zorganizowały podobne kursy:

Zw. Zaw. Przem.	Metalowego	2	kursy z ilością	102	słuchaczy
„ „ „	Naftowego	2	„ „ „	130	„
„ „ „	Cukrowniczego	1	„ „ „	90	„
				(8-mio dniowy)	

Dane powyższe nie są pełne. Przypuszczać należy że do chwili obecnej przeszkolona została znacznie większa ilość członków Rad Zakładowych.

AKCJA MASOWA.

Na terenie zakładów pracy i związków zawodowych zbudowanych zostało świetlic 2.170, klubów fabrycznych 82, domów kultury 30, klubów sportowych 153, bibliotek 522.

W ten sposób stworzona została materialna baza dla masowej działalności kulturalno-oświatowej w związkach zawodowych i zakładach pracy.

Praca kulturalno-oświatowa w świetlicach zakładów pracy i związków zawodowych rozwija się w trzech kierunkach:

1. polityczno-wychowawczym,
2. samokształceniowym,
3. twórczość amatorska i rozrywka kulturalna.

W okresie 3-ch miesięcy wygłoszono na terenie świetlic odczytów i referatów około 2.000 na tematy polityczno-gospodarcze, historyczne, z dziedziny ruchu zawodowego, popularno-naukowe, jak: Przemiany społeczne w Polsce, Przemiany Gospodarcze w Polsce, Znaczenie Morza i Ziem Zachodnich, Sojusz Polsko-Radziecki, Istota Demokracji, Zagadnienie Płac i Wydajności Pracy, Rola i Zadania Związków Zawodowych, Rady Zakładowe, ich rola i znaczenie, Zagadnienia Jedności Narodu, Konferencja w Poczdamie, Rola reakcji w powstaniach narodowych itd. itd.

Ściennych gazet w świetlicach wydaje się około 500.

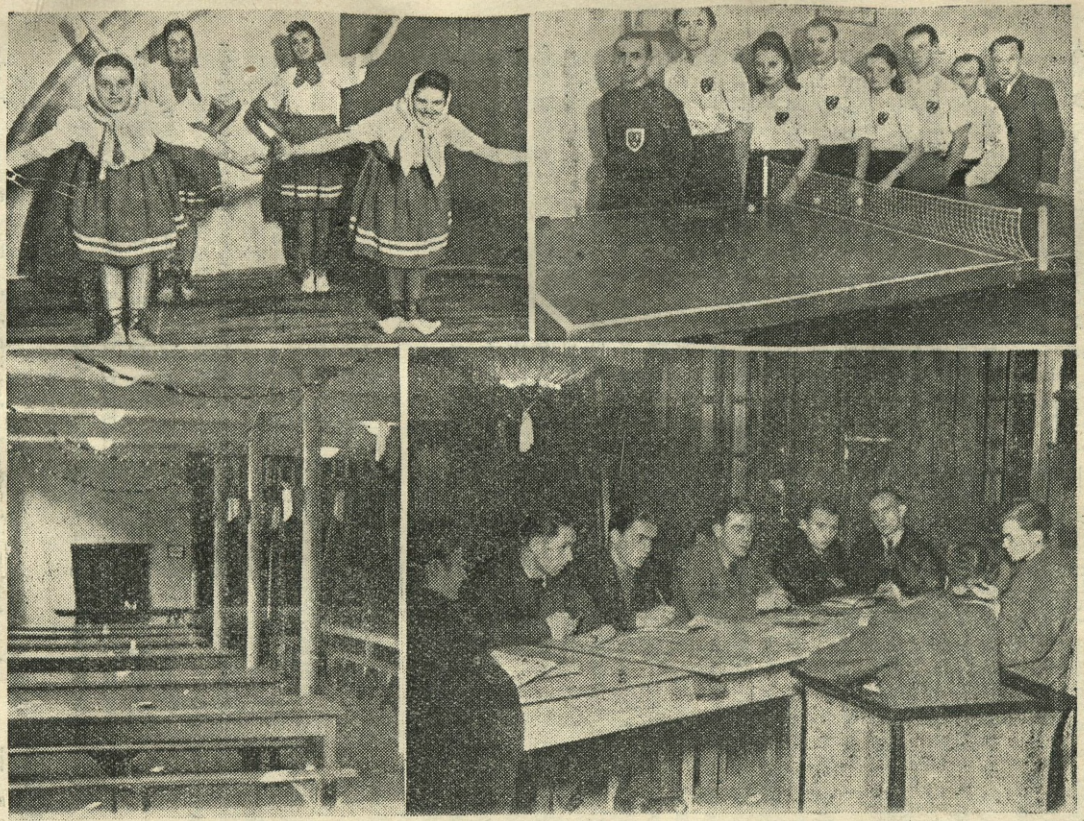
W dziedzinach samokształcenia zorganizowano 27 kursów języka polskiego i języków obcych (rosyjski, angielski) — język polski głównie na Śląsku i Pomorzu — oraz kursy dokształcające, szczególnie w Łodzi, na które uczęszcza 750 robotników. Analogicznych kursów jest znacznie więcej, danych cyfrowych nie posiadamy.

Na terenie świetlic zorganizowano kół dramatycznych 115, chórów 150, orkiestr 160, oprócz tego są czynne koła szachowe, ping-pongowe, tańca ludowego.

Imprez rozrywkowych i koncertów odbyło się około 1.000.

Łódzkie Zw. Zaw. opiekują się dzieckiem. U góry z lewej: Przedszkole w fabryce Steplian i Werner; u góry z prawej: Przedszkole w fabr. Steinerta. U dołu z lewej: opieka lekarska w przedszkolu fabryki Schweikerta; U dołu z prawej: Przedszkole w fabryce Biedermana.

Świetlice w fabrykach łódzkich. U góry z lewej: w Świetlicy „N. Eitingon"; z prawej: Świetlicy „Puls. Przebs i Manenfeld". U dołu z lewej: Świetlica w fabr. „N. Eitingon", z prawej: w Świetlicy fabr. „Schweikerta"—kurs gimnazjalny.

PRACE WYDZIAŁU W TERENIE.

Odbyto posiedzenia z wydziałami i komisjami kulturalno-oświatowymi w Warszawie — 3 razy, w Krakowie z Wydziałem OKZZ 2 razy, z Komisją Górników — 2 razy, z Wydziałem OKZZ w Łodzi — 2 razy, z Komisją Włókniarzy — 1 raz, z Budowlanymi — 1 raz.

We wrześniu zorganizowano 3 konferencje z przedstawicielami komisji kulturalno-oświatowych w terenie.

1. Związku Górników z udziałem 30-u osób, reprezentujących wszystkie oddziały Związku Górników. Konferencja trwała 2 dni.
2 OKZZ w Łodzi z udziałem 32-ch delegatów i
3. Radą Związków Zawodowych w Warszawie, z udziałem 34-ch delegatów.

Na konferencjach wysłuchano sprawozdań z terenu fabryk i oddziałów związków.

Obszernie były omawiane zadania i formy pracy kulturalno-oświatowej. Były także referowane uchwały plenum KCZZ i omawiane aktualne zagadnienia polityczno-gospodarcze naszego kraju. Stwierdziliśmy pozytywny wynik tych konferencji. Prace przygotowawcze do Kongresu przeszkodziły Wydziałowi kontynuowanie analogicznych konferencji w pozostałych województwach.

Poza tym przeprowadziliśmy w Łodzi konferencje z przedstawicielami Oddziałów związków zawodowych, TUR-u i Centralnego Domu Kultury (obecnych było 30 osób). Konferencja miała na celu rozgraniczenie kompetencji i skoordynowanie pracy kulturalno-oświatowej wspomnianych organizacji na terenie zakładów pracy

Wyjazdów w teren było 16.

ZARZĄDZENIA I INSTRUKCJE.

Wydział opracował i rozesłał:

1. Strukturę organizacyjną aparatu pracy kulturalno-oświatowej.
2. Strukturę organizacyjną sekcji młodzieżowych w związkach zawodowych.
3. Program 8-dniowych kursów dla aktywu związkowego.
4. Program 5-dniowych kursów dla członków rad zakładowych.
5. Program 2-dniowego seminarium dla kierowników świetlic.
6. Programy dla I-go i II-go kursu Centralnej Szkoły Zw. Zaw.

5 okólników:

1. W sprawie utworzenia Centralnej Szkoły Zw. Zaw. w Łodzi i skierowania słuchaczy na I-y kurs.
2. W sprawie skierowania słuchaczy na drugi 2-miesięczny kurs do Centralnej Szkoły Zw. Zaw.
3. W sprawie kierownictwa świetlicą fabryczną i szkolenia kierowników świetlic.

4. W sprawie zorganizowania 5-dniowych kursów dla członków rad zakładowych.

5. W sprawie organizowania sekcji młodzieżowych w Związkach Zawodowych.

4 instrukcje:

1. O zorganizowaniu aparatu pracy kulturalno-oświatowej w terenie.

2. O zorganizowaniu świetlic fabrycznych.

3. O zorganizowaniu 8-dniowych kursów dla aktywu związkowego.

4. W sprawie sprawozdań z pracy kulturalno-oświatowej w związku z przygotowaniami do Kongresu Związków Zawodowych w Polsce. Poza tym Wydział rozesłał konspekty do 2-ch referatów na tematy: Polityka zagraniczna odrodzonej Polski i Perspektywy rozwojowe wsi polskiej, celem wygłoszenia w świetlicach.

UWAGI I WNIOSKI.

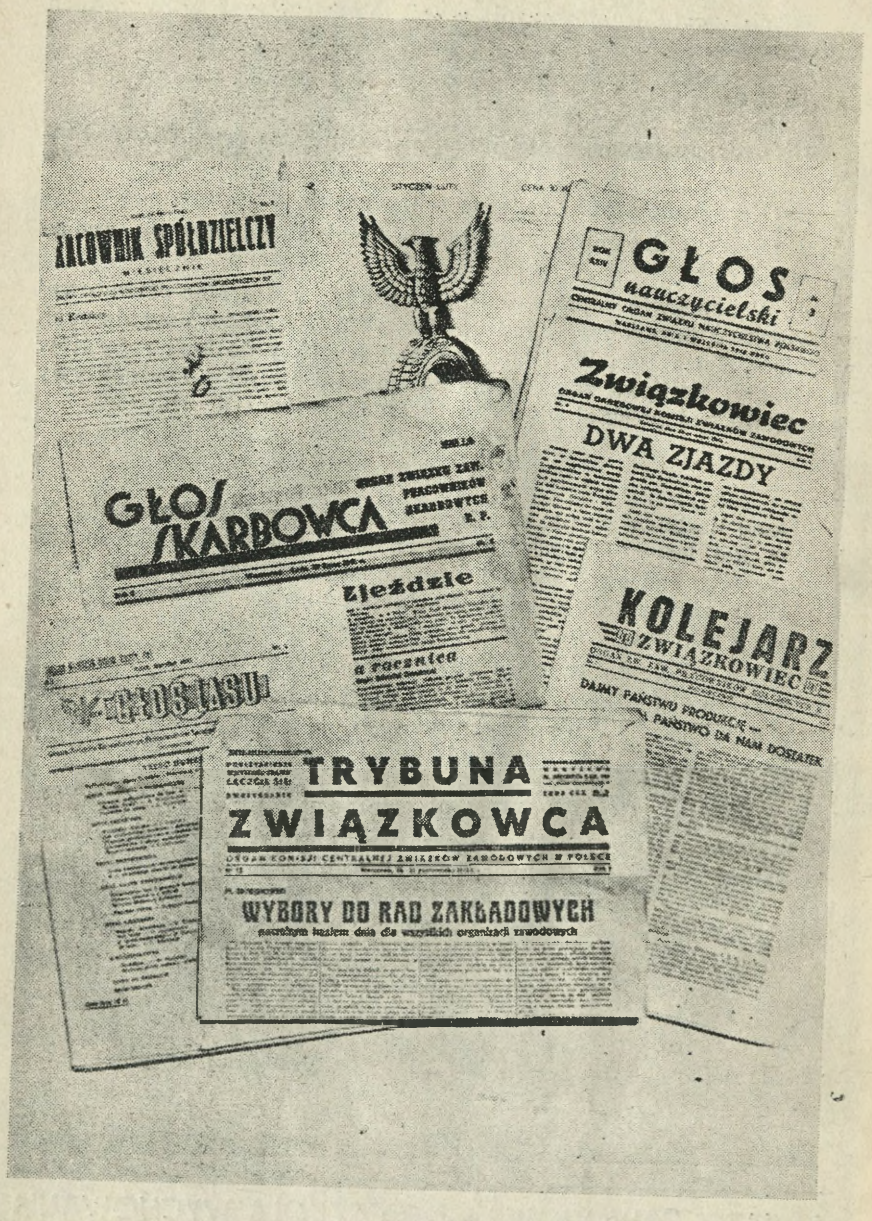
Dane liczbowe są nie zupełne. Świetlic w zakładach pracy, bibliotek, kół dramatycznych itd. jest znacznie więcej. To samo można powiedzieć o masowej akcji kulturalno-oświatowej (odczyty, referaty). My się opieramy na liczbach, potwierdzonych przez OKZZ i Zarządy Główne.

Akcja szkolenia kadr ma duże perspektywy.

Pracę kulturalno-oświatową w związkach zawodowych ruszyliśmy z miejsca. Z niepełnych danych tego sprawozdania widać jednak pracę masową. Przeszkolenie 1.000 z górą członków rad zakładowych w ciągu 1-go miesiąca września świadczy, że od małych grup przeszliśmy do szkolenia masowego.

Zbudowano w terenie aparat pracy kulturalno - oświatowej, składający się z przeszło tysiąca ludzi. Ten tysiąc aktywnych członków związków w komisjach kulturalno-oświatowych będzie dalszym krzewicielem pracy polityczno-wychowawczej.

ZWIĄZKI ZAWODOWE – TO SZKOŁA WYCHOWANIA MAS PRACUJĄCYCH!

Odnowiona prasa związkowa.

Prasa

Sprawozdanie wydziału prasowego od 15. 4. do 16. 10. 1945 r.

Prasa ruchu zawodowego w Polsce zaczyna się odradzać od chwili wypędzenia okupanta.

Pierwszym pismem, poświęconym sprawom ruchu zawodowego odrodzonej Polski, jest wydawany w Rzeszowie „Związkowiec", którego kilka numerów ukazało się w roku 1944 po wyzwoleniu części kraju.

W chwili obecnej prócz „Trybuny Związkowca" ukazują się na terenie Rzeczypospolitej następujące czasopisma związkowe:

1. „Głos Skarbowca",	organ Zw. Zaw. Skarb.	o nakł.	10.000 egz.
2. „Kolejarz Związkowiec",	organ Z. Z. K., mies.	„	20.000 „
3. „Głos Nauczycielski",	organ Z. N. P.	„	60.000 „
4. „Pracownik Spółdzielczy",	organ Z. Z. P. Spółdz.	„	10.000 „
5. „Związkowiec",	organ O.K.Z.Z. w Katowicach	„	10.000 „
6. „Kierowca",	organ Zw. Zaw. Kier. i Prac. Sam.	„	20.000 „
7. „Głos Lasu",	organ Z. Z. Przem. Drzewn. i Leśn.	„	6.000 „

Prócz tego Zw. Zaw. Przem. Drzewn. i Leśnego wydaje jeszcze dwa pisma: „Życie Borów" i „Leśnik", o nakładzie 2000 egz. każdy.

„Trybuna Związkowca", organ Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Polsce, ukazuje się od 15 kwietnia 1945 r. jako dwutygodnik o nakładzie 50.000 do 55.000 egzemplarzy.

Dotychczas ukazało się 13 numerów tego pisma.

„Trybuna Związkowca", jako centralny organ ruchu zawodowego w Polsce stawia sobie za zadanie kształtowanie polskiej myśli zawodowej oraz wszechstronne naświetlanie zagadnień i wydarzeń ruchu zawodowego, politycznego i gospodarczego w Polsce i za granicą.

Zainteresowanie „Trybuną Związkowca" wśród czytelników wzrasta, czego dowodem jest zwiększenie się liczby prenumeratorów i napływające listy od czytelników.

Stosunki międzynarodowe

(Sprawozdanie wydziału zagranicznego)

Zadaniem Wydziału Zagranicznego jest informowanie zagranicy o życiu i rozwoju organizacji Związków Zawodowych w kraju i o zdobyczach klasy robotniczej w Polsce.

Ułatwianie i nawiązywanie kontaktu z organizacjami zawodowymi w granicach Zw. Zawodowych w kraju, oraz informowanie organizacji związkowych o ruchu zawodowym, walce i zdobyczach klasy robotniczej za granicą.

Jednym z głównych zadań wydziału zagranicznego jest utrzymywanie ciągłego kontaktu ze Światową Federacją Związków Zawodowych, oraz informowanie Komisji Centralnej Związków Zawodowych o jej uchwałach, postanowieniach itp.

W czasie swojej działalności, tj. od dnia 1 sierpnia rb. Wydział Zagraniczny nawiązał kontakty z Amerykańskimi Zw. Zawodowymi C. Y. O., które posiadają 6 milionów zorganizowanych robotników. Szczególnie dobre stosunki łączą Wydział Zagraniczny z Polsko-Amerykańską, Radą Pracy, która odbyła swój zjazd w październiku w Detroit.

Na zjazd była wysłana depesza z życzeniami. W odpowiedzi otrzymaliśmy życzenia od Polsko-Amerykańskiej Rady Pracy oraz zawiadomienie, że ob. Leon Krzycki będzie na naszym Kongresie reprezentował zarówno Polsko-Amerykańską Radę Pracy oraz C. Y. O.

Jesteśmy w stałym, bliskim kontakcie z sowieckimi Zw. Zaw. W. C. S. P. S., które zaprosiły nas na wycieczkę do Z. S. S. R. Wycieczkę tę projektuje się po Kongresie.

Dobre stosunki łączą nas też ze Zw. Zawodowymi w krajach bałkańskich.

Związki Zawodowe Rumuńskie na nasz apel w sprawie odbudowy Warszawy zaofiarowały swoją współpracę i przekazały nam wagon drzewa, deklarując dalszą pomoc.

Związki Zawodowe Bułgarskie zwróciły się z życzeniem nawiązania z nami współpracy i współpraca ta jest nawiązana.

W Czechosłowacji był nasz przedstawiciel i nawiązał kontakt z Czechosłowackimi Zw. Zawodowymi.

W krajach skandynawskich nawiązaliśmy kontakt z robotnikami szwedzkimi przez istniejące tam polskie organizacje. Robotnicy szwedzcy na nasz apel wysłali do Komisji Centralnej Zw. Zawodowych skrzynię lekarstw różnego rodzaju, deklarując dalszą pomoc.

Dobre stosunki łączą nas również ze Związkami Zawodowymi

Francji. Towarzysze francuscy interesują się rozwojem naszych organizacji zawodowych; dowodem tego było wysłanie do Polski delegacji z tow. tow. Raynaud Julien i Botheren Robert, a obecnie na nasz Kongres zapowiedziano przyjazd nestora ruchu zawodowego we Francji tow. Jouhaux.

Jednym z najpoważniejszych sukcesów na arenie międzynarodowej był udział naszej delegacji na Światowym Kongresie Związków Zawodowych w Paryżu, który rozpoczął się dnia 25 września. Jeżeli uwzględnić fakt, że na Światowy Kongres Związków Zawod., który odbył się w lutym rb. w Londynie, mimo naszych starań, nie zostaliśmy zaproszeni, ze względu na przeszkody, jakie czyniła nam w Anglii reakcja polska z Kwapińskim i innymi na czele, to obecnie nasze uczestnictwo na Światowym Kongresie w Paryżu jest niezaprzeczalnym sukcesem polskich Związków Zawodowych.

Zainteresowanie za granicą Związkami Zawodowymi w Polsce było tak olbrzymie, że nasi delegaci bez przerwy odbywali konferencje z działaczami związkowymi i korespondentami z zagranicy.

Obecność naszej delegacji Związków Zawodowych na Światowym Kongresie w Paryżu wyniosła i spopularyzowała nasze sprawy związkowe na forum międznarodowym.

Skład naszej delegacji był następujący:

Delegaci: Witaszewski Kazimierz — sekretarz generalny KCZZ, Kuryłowicz Adam — wiceprzewodniczący KCZZ, Rusinek Kazimierz — członek KCZZ, Burski-Helman Aleks. — Przewodn. Zarz. Głównego Związku Zaw. Włókniarzy, Gajewski Piotr — przewodn. Zarz. Głównego Zarz. Zw. Prac. Samorz.

Zastępcy: Jasiński Kazimierz — kierown. Wydziału Ekonom. KCZZ, Buze Edward — przewodn. Związku Prac. Kolejowych, Szczęśniak Józef — przewodn. Zarz. Główn. Związku Górników.

Delegaci nasi w swoich przemówieniach zapoznali Światowy Kongres z rozwojem i zadaniami Związków Zawodowych w Polsce, a o ich sukcesach świadczy to, że zostali wybrani do kierowniczych instancji Światowej Federacji Zw. Zaw.

Drugim naszym osiągnięciem było uczestnictwo delegatów KCZZ na Światowej Konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy, która po przerwie wojennej wznowiła swoją działalność.

W celu ciągłego informowania świata o rozwoju i pracy naszych organizacji związkowych Wydział Zagraniczny wydaje narazie w dwóch językach, francuskim i angielskim, „Biuletyn Informacyjny". Nakład Biuletynu wynosi 250 egzemplarzy i jest rozsyłany do wszystkich central Związków Zawodowych w całym świecie.

Już w tej chwili przewiduje się wyjazd naszej delegacji do Stanów Zjednoczonych A. P. Delegacja taka miałaby za zadanie zapoznać opinię amerykańską z naszą obecną sytuacją gospodarczą i położeniem klasy robotniczej w Polsce. Przez organizowanie tam szerokiej sieci towarzystw przyjaźni Polsko-Amerykańskiej, zapozna klasę robotniczą i społeczeństwo Ameryki z zagadnieniami i wciągnie do aktywnej pomocy odbudowy naszego kraju.

Zestawienie finansowe

Komisji Centralnej Zw. Zaw. za czas od 20 grudnia 1944 r. do dnia 31 października 1945 r.

WPŁYWY

1.	Składki członkowskie	1,442,926.74
2.	Pożyczki i subsydia	950,990.—
3.	Dłużnicy i wierzyciele	68,583.20
4.	Sumy przechodnie	968.—
	Razem zł.	2,463,467.94

WYDATKI

1.	Kasa	215,055.50
2.	Bank	692,418.74
3.	Ruchomości	46,100.50
4.	Wydatki rzeczowe i personalne	1,281,566.82
5.	Świadczenia socjalne i podatki	,18,107.35
6.	Do rozliczenia i zaliczki	49,100.—
7.	Przydziały żywnościowe	14,432.50
8.	Przydziały włókiennicze	128,202.17
9.	„Trybuna Związkowca“	18,458.—
10.	Różne	26.36
	Razem zł.	2,463,467.94

Liczba posiedzeń Prezydium K.C.Z.Z. od dnia 4.1. 45 do dnia 31.10. r. b. 13
Liczba posiedzeń Wydziału Wykonawczego K.C.Z.Z. . . . 3
Liczba posiedzeń Plenum K.C.ZZ. 1
Liczba Zw. Zaw. scentralizowanych do dnia 31.10. 45 . . . 23
(do 30. 9. = 18)

Wydział Ogólny KCZZ w okresie sprawozdawczym załatwił 3.094 pisma. W tej liczbie znajduje się 1.480 pism z poparciami i interwencjami.

Uczestnicy rozszerzonego plenarnego posiedzenia KCZZ z dn. 31 sierpnia i 1 września 1945 r.

ZAŁĄCZNIKI

Uchwały lubelskiego Zjazdu delegatów Związków Zawodowych z dnia 21 listopada 1944 r.

I. W sprawie ukonstytuowania się Tymcz. Kom. Centr Zw. Zaw. w Polsce.

Zebrani w dniu 20 listopada 1944 r. w Lublinie przedstawiciele Okręgowych Komisyj Związków Zawodowych z wyzwolonych terenów Polski, a mianowicie z województw: lubelskiego, rzeszowskiego, białostockiego, z wyzwolonych powiatów województw: kieleckiego i warszawskiego oraz z wyzwolonej części miasta Warszawy stwierdzają:

1) iż odrodzone związki zawodowe na wyzwolonym spod okupacji niemieckiej terenie państwa polskiego zdołały do chwili obecnej skupić w swych szeregach ponad 100 tysięcy robotników i pracowników umysłowych.

2) iż związki te w najważniejszych gałęziach pracy (kolejarze, pocztowcy, metalowcy, włókniarze, naftowcy, robotnicy budowlani, rolni, spożywcy i inni) utworzyły już organizacje okręgowe i przystąpiły do centralizowania ruchu w ramach poszczególnych zawodów, tworząc zaczątki związków ogólnokrajowych

3) iż na terenie poszczególnych województw utworzyły się okręgowe zrzeszenia jako Komisje Okręgowe Związków Zawodowych,

4) iż Zjazdy okręgowe związków zawodowych poszczególnych województw wypowiedziały się za koniecznością niezwłocznego powołania do życia tymczasowego organu ogólnokrajowego, centralizującego odrodzony ruch zawodowy polskiej klasy robotniczej, i w tym celu upoważniły swych delegatów do tworzenia takiej organizacji,—

postanawiają ukonstytuować się jako Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych.

Nawiązując do przerwanej wskutek pięcioletniej niemieckiej okupacji — tradycji wolnego, niezależnego ruchu zawodowego klasy pracującej, stojącej na gruncie walki o demokrację, o sprawiedliwość społeczną, stałą poprawę bytu mas pracujących, Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych uznaje się za jedyną reprezentację zorganizowanej w związkach zawodowych polskiej klasy robotniczej.

Podnosząc z radością fakt jedności odrodzonego ruchu zawodowego, który zerwał z rozbiciem w szeregach klasy robotniczej — Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych wzywa ogół robotników i pracowników umysłowych na wyzwolonych terytoriach Polski — do dalszego, masowego skupiania się w wolnych, niezależnych związkach zawodowych, zjednoczonych w ramach TKCZZ.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych wzywa masy pracowników na terenach, dotąd jeszcze okupowanych przez zaborców niemieckich, by nie ustały w najbardziej bezwzględnej walce z okupantem, zaś niezwłocznie po wyzwoleniu tych terenów zorganizowały się w odrodzonych związkach zawodowych.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych postanawia w miarę wyzwalania dalszych połaci kraju niezwłocznie podejmować na odzyskanych terenach akcję organizowania związków zawodowych i przyłączyć je do już istniejących związków ogólnokrajowych jak również tworzenia tam Okręgowych Komisyj Związków Zawodowych.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych postanawia, iż w miarę wyzwalania dalszych terenów kraju i tworzenia nowych OKZZ skład Tymczasowej Komisji Centralnej uzupełniany będzie przez przedstawicieli tych OKZZ.

Uznając za formalną podstawę swego działania statut Związku Stowarzyszeń Zawodowych w Polsce, Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych postanawia, iż po całkowitym wyzwoleniu terytorium Polski spod okupacji niemieckiej zwoła zgodnie z przepisami tego statutu — Kongres Związków Zawodowych, na którym Tymczasowa Komisja złoży swe mandaty i powołana zostanie w przewidzianym statutem trybie, stała Komisja Centralna Związków Zawodowych.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych w składzie obecnym członków, delegowanych przez poszczególne okręgi, postanawia wyłonić ze swego grona Tymczasowy Wydział Wykonawczy w liczbie 9 członków, w tym pięciu członków prezydium Tymczasowej Komisji Centralnej Związków Zawodowych.

II. Stosunek ruchu zawodowego do KRN, do PKWN, w sprawie reformy rolnej i in.

A.

1. Po pięciu latach okropnych gwałtów, dokonanych przez niemieckiego okupanta na narodzie polskim, dzięki bohaterskiemu wysiłkowi Czerwonej Armii, Wojska Polskiego, Oddziałów Partyzanckich AL., wysiłku całego narodu polskiego, a przede wszystkim klasy pracującej — Polska odzyskała niepodległość.

Na wyzwolonych ziemiach z woli narodu objął władzę jedyny i legalny PKWN i KRN. W myśl manifestu PKWN, naród polski zaczął budować swoją wolną, demokratyczną i suwerenną Polskę.

W budownictwie tym klasie pracującej przypada przodujące miejsce.

Dzięki inicjatywie i poświęceniu klasy pracującej uruchomione zostały fabryki i zakłady pracy. Świadczy to o tym, że klasa robotnicza gotowa ponieść jak największe ofiary dla dobra demokratycznej Ojczyzny i godnie spełnić rolę współgospodarza Kraju.

Doceniając znaczenie organizacji w życiu publicznym, klasa robotnicza stworzyła masowe Związki Zawodowe, które stanowią dziś jedno z najważniejszych ogniw w demokratycznym froncie i są potężnym oparciem władzy państwowej. Związki Zawodowe winny poprzez swą aktywną inicjatywę, zapewnić sobie należny udział w Radach Narodowych, w pracach organów państwowych i samorządowych.

Zadaniem Związków Zawodowych w chwili obecnej jest stała troska o polepszenie warunków pracy i płacy, o objęcie robotników i pracowników umysłowych umowami zbiorowymi, o rozbudowę ustawodawstwa socjalnego i ubezpieczeń społecznych, o polepszenie warunków aprowizacyjnych i mieszkaniowych, o zagwarantowanie opieki nad rodzinami zmobilizowanych, o opiekę nad matką i dzieckiem, o umożliwienie dopływu dzieci robotniczych i inteligencji pracującej do szkół średnich i wyższych, o dalsze podniesienie produkcji i dyscypliny pracy, o nowy stosunek do własności społecznej, o tworzenie sekcji robotników młodocianych przy Zw. Zawodowych, o podniesienie poziomu kulturalnego mas pracujących przez zakładanie sieci bibliotek, świetlic i Komisyj Kulturalno-propagandowych.

W celu zrealizowania powyższych postulatów TKCZZ poleca Wydziałowi Wykonawczemu oraz wszystkim Zarządom Związków rozpoczęcie odpowiednich prac i poczynań, aby wyżej wymienione żądania klasy robotniczej zostały w najkrótszym czasie uwzględnione. Ze względu na okres zimowy TKCZZ domaga się od władz ostatecznego załatwienia aprowizacji i opału dla pracujących mas Polski.

2) TKCZZ wita z radością fakt opracowania przez Resort Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia po wysłuchaniu opinii Związków Zawodowych projektu dekretu o utworzeniu Rad Zakładowych. Rady Zakładowe zapewnią klasie pracującej, jako współgospodarzowi kraju w demokratycznej Polsce, należny jej wpływ na gospodarkę narodową oraz umożliwią bardziej skuteczną obronę interesów robotniczych wobec pracodawców.

TKCZZ oczekuje jak najrychlejszego uchwalenia przez PKWN i wprowadzenia w życie dekretu o Radach Zakładowych.

TKCZZ wzywa wszystkie związki do jak najczynniejszej pracy, celem wykorzystania wszystkich uprawnień, zawartych w dekrecie o Radach Zakładowych.

3. Popierając stanowisko PKWN przeciw inflacji TKCZZ domaga się bardziej energicznej akcji w walce z lichwą i spekulacją przez:

a) ustalenie cen maksymalnych na wolnym rynku,

b) surowe kary za lichwę i spekulację.

c) jak najszersze popieranie spółdzielczości, jako najzdrowszej, radykalnej przeciwwagi wobec lichwy i paskarstwa, godzących w byt codzienny robotnika, chłopa i inteligenta pracującego.

4. W celu usunięcia krzywdy, jaka dzieje się robotnikom na odcinku mieszkaniowym, TKCZZ poleca Zarządom Związków delegowanie do Komisji Mieszkaniowej członków związków, dla sprężystej i uczciwej kontroli oraz przydziału mieszkań robotnikom.

5. Witając z zadowoleniem fakt uchwalenia przez P.K.W.N. dekretu o przywrócenie organów samorządu w Ubezpieczalniach Społecznych, TKCZZ wzywa wszystkie związki i OKZZ. do wydelegowania do Tymczasowych Rad Ubezpieczalni Społecznych doświadczonych działaczy robotniczych jako przedstawicieli ubezpieczonych.

6. TKCZZ poleca Związkom dopilnowanie, by we właściwym terminie przedstawieni byli kandydaci Związków Zawodowych na Ławników Sądów Pracy

7. TKCZZ. poleca Związkom dopilnowanie, by we właściwym terminie przedstawieni byli kandydaci Związków Zawodowych na ławników Sądów Przysięgłych.

8. TKCZZ. stwierdza, że szkoły średnie i wyższe w Polsce przed wrześniowej były niedostępne dla dzieci robotników i chłopów oraz były terenem gorszących bójek i zaprzeczeniem wychowania demokratycznego.

Ruch zawodowy w Polsce stoi na stanowisku demokratyzacji szkoły przez zmianę programu nauczania w duchu demokratycznym, przez wydanie nowych podręczników szkolnych, uwzględniających nową rzeczywistość polską, przez udostępnienie dzieciom robotników i chłopów możności nauczania w szkołach średnich i wyższych poprzez zwrot kosztów opłat przez instytucje, zakłady państwowe i prywatne.

B.

1. Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych, reprezentująca ruch zawodowy na wyzwolonych terenach woj. lubelskiego, rzeszowskiego, białostockiego i częściowo warszawskiego oraz kieleckiego, skupiającej ponad 100.000 zorganizowanych w Związkach Zawodowych robotników przemysłowych i rolnych oraz pracowników umysłowych, popiera całkowicie platformę Krajowej Rady Narodowej i Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, działających na podstawie jedynie obowiązującej Konstytucji z roku 1921.

Klasa robotnicza Polski zorganizowana w Odrodzonych, Zjednoczonych Związkach Zawodowych, skupionych w TKCZZ dołoży wszelkich starań i wysiłku dla jak najszybszego wyzwolenia kraju z niewoli niemieckiej, całkowitego zwycięstwa nad faszyzmem, utrwalenia demokratycznej władzy w odrodzonej, silnej, suwerennej Polsce.

TKCZZ zwalczać będzie jak najostrzej wszelkie agentury hitlerowskie, przeciwstawiające się w sposób zdradziecki walce o całkowite wyzwolenie kraju od wszelkich rozbijaczy jedności narodowej i potępia nielegalny „rząd emigracyjny" w Londynie, który opiera się na antyludowej i antynarodowej, faszystowskiej Konstytucji z kwietnia 1935 r., hamuje walkę z okupantem w kraju i rozwija wrogą działalność przeciw odradzającemu się demokratycznemu Państwu Polskiemu.

TKCZZ odmawia kategorycznie prawa do reprezentowania polskiej klasy robotniczej tym spośród dawnych polskich działaczy związkowych, którzy na emigracji sprzeniewierzyli się podstawowym zasadom demokratycznym i poszli na służbę reakcji.

2. TKCZZ oświadcza, że zapoczątkowana przez PKWN polityka braterskiej przyjaźni i ścisłej współpracy między Polską a ZSRR jest gwarancją bezpieczeństwa i niepodległości naszej Ojczyzny. Braterstwo broni i wspólnie przelana krew żołnierzy Wojska Polskiego i Czerwonej Armii od Smoleńska do Wisły jeszcze mocniej scementowały przyjaźń dwóch słowiańskich narodów, w walce o ostateczne zwycięstwo nad znienawidzonym wrogiem ludzkości — hitlerowskimi Niemcami. Braterstwo i ścisła współpraca słowiańskich Narodów są gwarancją przyjaznej granicy sąsiedzkiej na wschodzie oraz przyłączenia do Macierzy odwiecznych ziem polskich, zagrabionych przez zaborczość niemiecką.

TKCZZ stoi na stanowisku, że Polska Demokratyczna w swej polityce zagranicznej winna opierać się na ścisłej i serdecznej współpracy ze Związkiem Radzieckim, Czechosłowacją oraz demokracjami zachodu: Anglią, Stanami Zjednoczonymi, Francją i wszystkimi miłującymi pokój narodami świata. Bojowy sojusz wielkich mocarstw demokratycznych i ścisła współpraca Polski z koalicją antyhitlerowską w okresie wojny i po wojnie oparta na zbiorowym bezpieczeństwie, jest gwarancją pokoju dla pracujących.

3. Klasa robotnicza zorganizowana w TKCZZ w Polsce, żąda bezlitosnego ukarania zbrodniarzy niemieckich i ich popleczników za zbrodnie, dokonane nad narodem polskim. Za ruiny miast, za zgliszcza wsi, za miliony niewinnie zamordowanych na Majdanku, Treblince, Oświęcimiu, za zniszczone dzieła kultury i sztuki polskiej — muszą stanąć przed Sądem Sprawiedliwości Narodu zbrodniarze niemieccy. Klasa robotnicza w Polsce przeciwstawia się z całą bezwzględnością tendencjom pobłażliwego traktowania Niemców — zbrodniarzy.

Ruch zawodowy w Polsce całkowicie solidaryzuje się ze stanowiskiem Anglo-sowieckiego Komitetu w sprawie całkowitego odszkodowania i odbudowy zniszczeń — spowodowanych przez zbrodniarzy hitlerowskich. Robotnicze Związki Zawodowe żądają całkowitego odszkodowania za zniszczony i zrabowany majątek Związków Zawodowych w Polsce.

TKCZZ żąda całkowitego rozbrojenia militarnego i ekonomicznego hitlerowskich Niemiec i tym samym całkowitego sparaliżowania niemieckiej zaborczości.

4. TKCZZ doceniając znaczenie i rolę Reformy Rolnej w życiu odradzającej się Polski oraz konieczność wyrównania wielowiekowej krzywdy chłopskiej, przebudowy wsi i zlikwidowania klasy obszarniczej, jako czynnika najczarniejszej reakcji i wstecznictwa, oraz bazy skrytobójców spod znaku NSZ i prowodyrów AK zobowiązuje cały ruch zawodowy w Polsce, by nie szczędził wysiłków, celem jak najrychlejszego doprowadzenia do końca reformy rolnej, poprzez wysyłanie brygad robotniczych. Okazana pomoc chłopom utrwali sojusz robotniczo-chłopski, podstawę demokratycznej Polski.

TKCZZ domagać się będzie konsekwentnego wykonania wytycznych lipcowego manifestu PKWN w sprawie przekazania pod Zarząd Państwowy wszystkich wielkich przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych, bankowych i transportowych, zagrabionych przez okupanta niemieckiego oraz prowadzenia takiej polityki gospodarczej, która zmierzać będzie do wydatnej poprawy bytu klasy robotniczej i do wzmocnienia i utrwalenia demokratycznej władzy w Polsce.

5. Stwierdzając konieczność skupienia wszystkich sił, celem jak najszybszego i zwycięskiego zakończenia wojny, TKCZZ uważa sprawę zbudowania silnego i demokratycznego Wojska Polskiego za żywotne zagadnienie polskiej klasy robotniczej. Wojsko Polskie, jako zbrojne ramię Narodu Polskiego, spełni swe szczytne zadanie, jeśli synowie klasy robotniczej i inteligencji pracującej zasilą korpus oficerski nowym demokratycznym elementem. Ruch zawodowy w Polsce, jako czynnik współodpowiedzialny za losy demokratycznej Polski postanawia przeprowadzić szeroką rozjaśniającą kampanię werbunkowo-ochotniczą wśród klasy robotniczej, chłopów i inteligencji pracującej w celu zasilenia korpusu oficerskiego i podoficerskiego demokratycznym elementem.

TKCZZ potępia wrogą, antynarodową politykę gen. Andersa i wszystkich tych, którzy są sprawcami więzienia uczciwych oficerów demokratów. Ruch zawodowy w Polsce żąda uwolnienia niewinnie więzionych oficerów-demokratów i zniesienia nowej Berezy w Palestynie i Lotrum.

6. TKCZZ chyli czoła nad mogiłami tych, co padli w walce z wrogiem o Niepodległość Polski. TKCZZ śle serdeczne pozdrowienia tym działaczom ruchu zawodowego, którzy nieugięcie walczą na terenach okupowanych w podziemiu i oddziałach partyzanckich.

7. TKCZZ stwierdza, że gdy Naród Polski trwał w walce na śmierć i życie z niemieckim okupantem, znaleźli się ludzie pochodzenia niemieckiego i Polacy bez czci i sumienia, którzy sprzedali się okupantowi i stanęli do współpracy przeciw Narodowi Polskiemu. Gdy Naród Polski cierpiał i krwawił w walce o wyzwolenie Ojczyzny— oni wydawali w ręce Gestapo bojowników o wolność, oni pomagali zbirom niemieckim w tępieniu nieszczęśliwej ludności żydowskiej, oni byli zaufanymi pomocnikami hitleryzmu w zniszczeniu wszystkiego co polskie.

TKCZZ domaga się, ażeby wszyscy pozostali na ziemiach Polski— Volksdeutsche i im pokrewni, w myśl Manifestu PKWN zostali natychmiast pozbawieni wszelkich praw obywatelskich, żąda, aby władze bezpieczeństwa i władze sądowe wzmogły bezlitośne oczyszczenie kraju od Volksdeutschów i zdrajców narodu.

8. TKCZZ stwierdza, że gdy Naród Polski stoi w ogniu walki z najazdem niemieckim i pod kierownictwem PKWN i KRN mobilizuje wszystkie swe siły dla wyzwolenia spod hitlerowskiego jarzma reszty ziem Polski — reakcja w ślepej nienawiści do demokracji Polskiej, w strachu przed utratą swoich klasowych i kastowych przywilejów, w obronie obszarniczej ziemi, sabotuje zbrojny wysiłek narodu, przeszkadza w budownictwie odradzającego się Państwa Polskiego, organizuje i inspiruje zamachy skrytobójcze na demokratycznych działaczy społecznych i politycznych, na żołnierzy i oficerów wojska polskiego. Zbrodnicze zamachy reakcji i próby terroru podejmowane za wiedzą i na rozkaz reakcyjnego dowództwa AK, oraz faszystowskich wyrodków z NSZ— godzą w Polskę i działają na rękę wrogowi.

Zorganizowana klasa robotnicza w Związkach Zawodowych potępia zbrodniczą działalność tych grup i żąda zastosowania jak najostrzejszych środków w walce ze zbrodnią i zdradą, lęgnącą się w zakamarkach reakcji.

9. TKCZZ wzywa całą klasę robotniczą do wzmożenia czujności i dołożenia wszelkich wysiłków dla dopomożenia walczącej demokracji polskiej w wykonaniu bezlitosnego tępienia jej wrogów.

REZOLUCJA ORGANIZACYJNA

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych uważa za najpilniejsze zadanie organizacyjne ruchu zwodowego w chwili dzisiejszej:

a) zorganizowanie w związkach zawodowych całej klasy pracującej i wciągnięcie jej do udziału w ogólnym ruchu zawodowym,

b) doprowadzenie do końca akcji tworzenia Okręgowych Zarządów Związków we wszystkich gałęziach przemysłu i działach pracy,

c) doprowadzenie do końca akcji zwoływania ogólno-krajowych zjazdów delegatów poszczególnych związków na wyzwolonych terenach i wybonienia „Tymczasowych Zarządów Głównych".

d) utworzenie Okręgowych Komisji Związków Zawodowych w tych wyzwolonych województwach, w których Okręgowe Komisje Związków Zawodowych dotychczas jeszcze nie istnieją.

e) Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych poleca Wydziałowi Wykonawczemu niezwłoczne podjęcie kroków, celem jak najrychlejszego wykonania powyższych zadań.

Biorąc pod uwagę, że w poszczególnych powiatach potworzyły się Związki Zawodowe, które ze względu na małe uprzemysłowienie tych powiatów, posiadają niewielką liczbę członków, należy utrzymać dotychczasowe powstałe z twórczej inicjatywy klasy robotniczej

Powiatowe Rady Związków Zawodowych. Rady te, w skład których weszliby delegaci poszczególnych Związków Zawodowych w powiecie występowałyby jako reprezentujące pracujących wobec władz państwowych i samorządowych w obronie interesów pracujących, oraz delegowałyby swoich przedstawicieli do terenowych Rad Narodowych, Komisji Mieszkaniowych, Wydziałów Przemysłowych, Aprowizacyjnych i tworzyłyby Komisje Kulturalno-Oświatowe, Komisje dla spraw działek robotniczych itp.

Aby przyśpieszyć i unormować pracę Powiatowych Rad Związków Zawodowych — Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych opracowuje regulamin, na podstawie którego Powiatowe Rady Związków Zawodowych będą pracować.

DO BRYTYJSKO-SOWIECKIEGO KOMITETU ZW. ZAWODOWYCH.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce, reprezentująca wszystkie działające na wyzwolonym terytorium Polski Związki Zawodowe, skupiające w swych szeregach ponad 100 tysięcy zorganizowanych robotników i pracowników umysłowych,, kolejarzy, pocztowców, metalowców i innych, zgłasza akces do Światowego Kongresu Związków Zawodowych, zwołanego na styczeń 1945 r. do Londynu z inicjatywy brytyjsko-sowieckiego Komitetu Związków Zawodowych. Tymczasem Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce wyraża swą całkowitą solidarność z wysiłkami, zmierzającymi do zjednoczenia ruchu zawodowego wszystkich sprzymierzonych narodów dla najbardziej skutecznej walki o ostateczne zwycięstwo nad faszyzmem, o zorganizowanie stosunków międzynarodowych na zasadach bezpieczeństwa zbiorowego, o utrwalenie panowania demokracji, o sprawiedliwość społeczną, o poprawę bytu mas pracujących.

R E Z O L U C J A

przyjęta na pierwszym posiedzeniu plenarnym Tymczasowej Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Polsce. Lublin, dn. 20.XI. 44 r.

1.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce przesyła gorące pozdrowienia Wszechzwiązkowej Centralnej Radzie Związków Zawodwych ZSRR jako reprezentacji dzielnej armii robotników i pracowników sowieckich, która swą ofiarną pracą potrafi pomóc bohaterskiej Czerwonej Armii w wywalczeniu zwycięstwa nad faszyzmem. Robotnicy polscy, pomni pięknych tradycji wspólnych z robotnikami rosyjskimi walk w ciągu wielu dziesięciolaci, dziś w pierwszych szeregach polskiego obozu demokratycznego walczą o utrwalenie wiecznej przyjaźni polsko-sowieckiej i o stworzenie Polski Demokratycznej, która stanie się w przymierzu w ZSRR wałem ochronnym przeciwko faszyzmowi i wszelkiej agresji niemieckiej.

2.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce przesyła serdeczne pozdrowienia Anglo - Sowieckiemu Komitetowi Związkowemu i wita z radością inicjatywę zwołania w styczniu 1945 r. Międzynarodowej Konferencji Związków Zawodowych wszystkich miłujących wolność krajów. TKCZZ zgłasza swój udział w tej konferencji. Zawodowy ruch robotniczy w Polsce, wierny swym bojowym tradycjom solidarności międzynarodowej, nie będzie szczędził wysiłku dla przyśpieszenia zwycięstwa nad Hitlerem, dla utrwalenia zwycięstwa demokracji w Polsce i zacieśnienia serdecznych stosunków między Zawodowym Ruchem Robotniczym wszystkich krajów dla szczęścia i pomyślności wszystkich wolnych narodów.

3.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce przesyła serdeczne pozdrowienia Francuskiej Powszechnej Federacji Pracy, która spełnia tak chlubną rolę w organizacji Ruchu Oporu we Francji i z dużą życzliwością otoczyła opieką robotników polskich we Francji. T.K.C.Z.Z. wyraża nadzieję, że ruch zawodowy w odrodzonej i demokratycznej Polsce nawiąże jak najserdeczniejsze stosunki z bohaterskim ruchem odrodzonej Francji, który dochowa wierności swym świętym tradycjom wolnościowym.

4.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce, przesyła pozdrowienia włoskiej Powszechnej Konfederacji Pracowniczej, która spełnia doniosłą rolę w wypędzeniu Niemców z Włoch i wyplenieniu faszyzmu. Wspólne cele przyczynią się do zacieśnienia przyjaznych stosunków między naszymi organizacjami w demokratycznej Polsce i w demokratycznych Włoszech.

5.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce przesyła serdeczne pozdrowienia Kongresowi Przemysłowych Związków Zawodowych w Stanach Zjednoczonych, który w myśl chlubnych tradycyj przyczyni się do zjednoczenia międzynarodowego ruchu robotniczego na platformie wolności i demokracji dla dobra postępu i wszystkich ludzi pracy.

6.

Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce. wita Amerykańską Federację pracy i wyraża nadzieję, że przyczyni się ona do zjednoczenia ruchu zawodowego w skali światowej. Ruch

Zawodowy w Polsce, wierny swym tradycjom, dołoży wszelkich starań dla zwycięstwa wolności i demokracji.

Tow. Witaszewski zgłosił wniosek następującej treści: „Tymczasowa Komisja Centralna Związków Zawodowych wyraża żal, że tow. Altman, były członek KCZZ ze względu na piastowane stanowisko Dyrektora Departamentu Pracy w Resorcie Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia — nie może być członkiem KCZZ — i prosi tow. Altmana o współpracę z Prezydium i Wydziałem Wykonawczym TKCZZ w celu przekazania swojego cennego doświadczenia".

Wniosek tow. Witaszewskiego został przyjęty.

APEL TYMCZASOWEJ KOMISJI CENTRALNEJ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W POLSCE.

Do kolejarzy, pocztowców, pracowników przemysłu zbrojeniowego. Do ogółu robotników i pracowników umysłowych na wyzwolonym terytorium Polski.

Okres okupacji i terroru niemieckiego zniszczył i zdewastował nasz przemysł i transport. Robotnik polski nie chcąc, by praca jego dawała korzyści Niemcom, pracował źle i niewydajnie. Sabotaż i żółwie tempo pracy były słuszną dewizą klasy robotniczej.

Z chwilą wyzwolenia Polski spod jarzma niemieckiego i podjęcia budowy Odrodzonej Demokratycznej Polski, tak w kolejnictwie jak i w przemyśle rozpoczął się nowy okres, okres pracy twórczej dla dobra narodu — dla Polski.

TKCZZ apeluje do wszystkich kolejarzy i pocztowców, robotników i pracowników przemysłu zbrojeniowego i do całej klasy pracującej o maksymalny wysiłek w celu podniesienia produkcji, usprawnienia naszego transportu dla potrzeb szybkiego i zwycięskiego zakończenia wojny oraz odbudowy kraju ze zniszczeń, spowodowanych przez Niemców.

Każdy odbudowany kilometr drogi kolejowej, każdy szybko odremontowany parowóz, czy wagon kolejowy, każdy transport wojskowy czy cywilny, każda dodatkowa linia łączności, wszelka produkcja, potrzebna dla frontu — jest ciosem, wymierzonym we wroga, jest pomocą okazaną wojsku Polskiemu i Czerwonej Armii, walczącym o całkowite wyzwolenie naszych braci spod krwawej okupacji hitlerowskiej.

TOWARZYSZE!

Podnieśmy do maksimum wydajność pracy!
Walczmy o spotęgowanie dyscypliny pracy!
Zwalczajmy objawy niesumiennego stosunku do pracy!
Nie tolerujmy w swych szeregach leniuchów i ludzi nieuczciwych — szkodników sprawy robotniczej i Państwa!
Wszystko dla frontu!
Wszystko dla zwycięstwa!

UCHWAŁA W SPRAWIE REGULAMINU CZYNNOŚCI KCZZ .

1. Posiedzenia plenarne KCZZ odbywają się nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.
2. Posiedzenia zwołuje przewodniczący na mocy uchwały Wydziału Wykonawczego, względnie na żądanie 1/3 liczby członków KCZZ.
3. Wszystkie sprawy natury zasadniczej załatwiane są na plenarnym posiedzeniu KCZZ.
4. Wydział Wykonawczy odbywa swe posiedzenia nie rzadziej, niż raz na miesiąc.
5. Posiedzenia Wydziału Wykonawczego zwołuje przewodniczący na mocy uchwały prezydium lub na żądanie co najmniej 3-ch członków Wydziału Wykonawczego, nie wchodzących w skład Prezydium.
6. Wydział Wykonawczy załatwia wszystkie ważniejsze sprawy, wynikające z bieżącej działalności KCZZ. Uchwały Wydziału Wykonawczego w pilnych sprawach natury zasadniczej, wymagają aprobaty najbliższego plenarnego posiedzenia KCZZ.
7. Posiedzenia prezydium odbywają się w miarę potrzeby, jednakże nie rzadziej niż raz na tydzień.
8. Prezydium załatwia wszystkie sprawy bieżące, zaś z załatwienia tych spraw składa sprawozdanie na najbliższym posiedzeniu Wydziału Wykonawczego.
9. Na zewnątrz KCZZ reprezentowana jest przez przewodniczącego względnie jego zastępcę oraz sekretarza, względnie jego zastępcę. Wszystkie pisma w imieniu KCZZ podpisują przewodniczący, względnie jego zastępca oraz sekretarz, względnie jego zastępca. Pisma w sprawach finansowych wymagają, oprócz podpisu przewodniczącego względnie jego zastępcy również podpisu skarbnika.

***

„KCZZ upoważnia Wydział Wykonawczy do określenia wysokości składki, która przypadać będzie dla KCZZ od poszczególnych związków i Komisji Okręgowej".

Protokół

z pierwszego posiedzenia członków Prezydium Komisji Centralnej Z. Z. w dniu 23.XI.1944 r. w budynku Rady Związków Zawodowych w Lublinie o godz. 11-ej.

Prezydium Wydziału Wykonawczego ukonstytuowało się następująco:

Tow. Doliński — Przewodniczący KCZZ.
„ Przedmojski — Wiceprzewodniczący.
„ Sadło — Skarbnik.
„ Wiłaszewski — Generalny Sekretarz.
„ Czerwiński — II Sekretarz.

BIBLIOTEKA

Uchwały rozszerzonego posiedzenia Wydziału Wykonawczego KCZZ z dnia 1 marca 1945 r.

Okres od pierwszego posiedzenia Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Lublinie do dnia dzisiejszego cechują nowe historyczne sukcesy demokracji światowej w walce z faszyzmem i reakcją.

Sukcesy te wyrażają się w pierwszym rzędzie w bohaterskim pochodzie Czerwonej Armii, która w tym okresie uwolniła resztę polskich terenów, poważną część Czechosłowacji i Węgier wraz ze stolicą Budapesztem, wkroczyła do legowiska bestii faszystowskiej, uwalniając prastare ziemie polskie jak: Pomorze, Prusy Wschodnie i Śląsk, przekroczyła Odrę i prowadzi walki na przedpolach Berlina. Wojska Polskie w braterskim przymierzu z Czerwoną Armią brały wydatny udział przy wyzwoleniu ziem polskich. KCZZ w imieniu zorganizowanej klasy robotniczej przesyła braterskie pozdrowienia żołnierzom, oficerom i generałom Armii Czerwonej walczącym o wolność i niepodległość naszej Ojczyzny.

KCZZ składa wyrazy hołdu i śle braterskie pozdrowienia dzielnym synom ludu polskiego, walczącym w szeregach Wojska Polskiego.

Wspólnie przelana krew Armii Czerwonej i Wojska Polskiego od Smoleńska do Berlina, stanie się fundamentem trwałej przyjaźni dwóch wielkich narodów. Pomoc, jaką okazują Polsce narody Związku Radzieckiego w postaci żywności dla bohaterskiej Warszawy, a w szczególności uchwała Rady Komisarzy Ludowych ZSRR o pomocy techniczno-materiałowej w zakresie 50 proc. kosztów odbudowy naszej umiłowanej, bohaterskiej stolicy, świadczą najwymowniej o wielkiej serdeczności dla nas Narodów Radzieckich i przyjaciela Polski Marszałka ZSRR Józefa Stalina.

KCZZ stwierdza, że uchwały Konferencji Krymskiej stanowią sukces demokracji polskiej Tymczasowego Rządu w Warszawie i jednocześnie klęskę reakcyjnej kliki, która w Londynie mianowała siebie rządem.

KCZZ niezłomnie stoi na stanowisku prawa Narodu Polskiego do prastarych ziem polskich po Odrę i Nisę i wzywa zorganizowaną klasę robotniczą do aktywnego udziału w odniemczeniu tych terenów i odbudowie życia państwowego na tych ziemiach piastowskich.

I. O odbudowie kraju.

Wydział Wykonawczy KC stwierdza, że w nowych warunkach w odrodzonej Polsce klasa robotnicza stała się współgospodarzem kraju, że klasa robotnicza wzięła na swe barki dzieło odbudowy. Kraj ograbiony w ciągu pięcioletniej z górą okupacji, kraj ze zrujnowanym transportem, zdewastowanym i wywiezionym przemysłem, obróconą w zgliszcza i ruinę stolicą, zrujnowaną gospodarką rolną, może być odbudowany tylko ofiarną pracą i wysiłkiem pracującej klasy narodu: klasy robotniczej.

Te wielkie zadania muszą być wykonane bez względu na niezwykle trudne warunki bytowania warstw pracujących będące następstwem rabunkowej gospodarki okupanta.

KCZZ wzywa Związki Zawodowe, by jak najczynniej współdziałały przy uruchomieniu życia gospodarczego, by mobilizowały klasę robotniczą do maksymalnego wysiłku i podniesienia wydajności pracy, gdyż tą jedynie drogą osiągnąć można w najkrótszym czasie podniesienie poziomu egzystencji mas pracujących.

Towarzysze Kolejarze! Od Was zależy normalne zaopatrywanie frontu i szybsze zwycięstwo nad wrogiem. Od Was zależy odbudowanie linii kolejowych i taborów, zaopatrywanie przemysłu w potrzebne surowce i węgiel, zapewnienie ludności miast dostawy artykułów żywności. Spotęgujcie swój wysiłek przy odbudowie kolei!

Towarzysze Włókniarze! Łodzi, Żyradowa, Bielska, Białegostoku. Im więcej dacie towarów włókienniczych wsi — tym większy będzie przypływ produktów wiejskich.

Towarzysze Górnicy! Od Was zależy uruchomienie transportu fabryk i hut. Wzmóżcie wydobycie węgla!

Pracownicy nauki, architekci, inżynierowie, technicy! Wzywamy Was w interesie najżywotniejszych zadań narodu, zastosujcie całą swoją wiedzę dla szybkiego dźwignięcia gospodarki narodowej.

Robotnicy innych gałęzi przemysłu! Każda tonna surówki i stali, każda nowa maszyna, każdy uruchomiony warsztat, to cegła w odbudowie gospodarki narodowej.

KCZZ wzywa Związki Zawodowe, by stały na straży nowego stosunku do pracy i własności społecznej, by dyscyplina pracy, wydajność pracy i nowy stosunek do własności narodowej stały się podstawą do chluby i zasług.

Komisja Centralna Związków Zawodowych wzywa Rząd do wydatnego podwyższenia płac zarobkowych, celem podniesienia poziomu egzystencji robotników i pracowników umysłowych. Komisja Centralna poleca Prezydium stałe czuwanie nad akcją poszczególnych związków w zakresie ustalenia płac zarobkowych i przygotowania prac do zawierania umów zbiorowych we wszystkich gałęziach przemysłu.

II. W sprawie aprowizacji.

Podstawowym warunkiem poprawy bytu mas pracujących jest zapewnienie robotnikom i pracownikom zaopatrzenia w artykuły pierwszej potrzeby. Należy upowszechnić system kartkowy, zapewnić przede wszystkim ludności pracującej niezbędne minimum po cenach kontyngentowych, przy czym ciężko pracujący powinni otrzymywać zwiększone normy żywnościowe.

KCZZ przestrzega przed podwyższaniem cen artykułów kontyngentowych. Domaga się ukrócenia ujawnionych przez niektóre organizacje spółdzielcze tendencji do spekulacyjnego podniesienia cen artykułów kontyngentowych. KCZZ przestrzega przed wyścigiem cen i płac, uprawianym przez niektóre przedsiębiorstwa prywatne i spółdzielnie, produkujące wyłącznie na wolny rynek i wzywa Rząd do pozbawienia tych przedsiębiorstw wszelkich przydziałów surowcowych i żywnościowych.

KCZZ wzywa organizacje zawodowe, by współpracowały z organami państwowymi w zakresie zaopatrywania robotników i pracowników umysłowych. KCZZ z uznaniem wita inicjatywę organizacji zawodowych Zagłębia Dąbrowskiego, Śląska, Łodzi i innych ośrodków w sprawie wysyłania brygad dla współdziałania w wykonaniu przez wieś obowiązujących świadczeń rzeczowych i wzywa Związki Zawodowe do masowego organizowania takich brygad.

KCZZ wzywa związki i Rady Zakładowe do współdziałania z zarządami przedsiębiorstw w kierunku zapewnienia robotnikom i pracownikom dodatkowych przydziałów żywnościowych oraz zaopatrywania stołówek fabrycznych. KCZZ wita inicjatywę Związków Zawodowych Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego w sprawie zaopatrywania przede wszystkim robotników i pracowników zatrudnionych i powołania w związku z tym Centrali Zakupów — konsumów robotniczych. Dla uzyskania dodatkowych środków wyżywienia KCZZ wzywa Rząd do wydzielenia przedsiębiorstwom ośrodków rolnych w związku z reformą rolną dla zakładania własnych, wielkich gospodarstw warzywnych, oraz przydzielenia robotnikom i pracownikom ogródków działkowych w ramach dekretu reformy rolnej.

Uznając rozwój wolnego handlu za objaw pozytywny dla życia gospodarczego KCZZ domaga się jednocześnie energicznej walki z ujawnionymi w obrotach wolnohandlowych tendencjami spekulacyjnymi, wyrażającymi się w nieuzasadnionym śrubowaniu cen artykułów pierwszej potrzeby. KC domaga się usprawnienia działalności organów walki z lichwą i spekulacją i wzywa Związki Zawodowe do czynnego udziału w akcji tych organów.

III. W SPRAWIE MIESZKAŃ DLA ROBOTNIKÓW I PRACOWNIKÓW

Komisja Centralna Związków Zawodowych wita inicjatywę łódzkich Związków przeniesienia robotników z piwnic i strychów do słonecznych mieszkań po Niemcach i volksdeutschach. Wzywa ZZ

w całym kraju do rejestracji mieszkań po Niemcach w celu przesiedlenia robotników i pracowników do odpowiednich mieszkań. Komisja Centralna wzywa Związki Zawodowe w Polsce do wzmożenia walki z protekcjonalizmem i nadużyciami w Urzędzie Kwaterunkowym i delegowania swych przedstawicieli do tych urzędów.

IV. W SPRAWIE ODBUDOWY WARSZAWY.

Komisja Centralna Związków Zawodowych wzywa całą klasę robotniczą do udzielenia wydatnej i usilnej pomocy przy odbudowie zrujnowanej i spalonej stolicy Polski — Warszawy.

Wzywamy hutników, górników i wszystkich innych ludzi pracy, by przedterminowym wykonywaniem zamówień złożyli swój wkład w historyczne dzieło odbudowy naszej stolicy.

V. W SPRAWIE UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.

Komisja Centralna Związków Zawodowych upatruje w jak najrychlejszym uruchomieniu na wyzwolonych terenach wszystkich instytucji ubezpieczeń społecznych ważny moment w poprawie bytu klasy pracującej. Zwraca się przeto do ministra Pracy z następującymi postulatami:

1) niezwłoczne uruchomienie wypłaty rent emerytalnych i wypadkowych na całym wyzwolonym terenie;

2) wydatna podwyżka realnej wartości rent robotniczych i pracowniczych, dodatku wojennego do rent;

3) jak najrychlejsze wprowadzenie we wszystkich ubezpieczalniach społecznych tymczasowych organów samorządu, w myśl przepisów dekretu P.K.W.N. z dnia 7. 10. 1944 roku.

VI. W SPRAWIE REGULACJI RYNKU PRACY.

1) Konieczność jak najrychlejszego doprowadzenia do zwycięskiego końca wojny, oraz czekające kraj olbrzymie zadania w dziedzinie odbudowy wymagają racjonalnej organizacji rynku pracy, celem zapewnienia niezbędnej dla potrzeb wojny siły roboczej.

Komisja Centralna Związków Zawodowych uważa, iż dla racjonalnego normowania rynku pracy konieczne jest powołanie jak najrychlejsze Państwowych Urzędów Zatrudnienia, których zadaniem będzie organizowanie pośrednictwa pracy i zapewnienie stałości siły roboczej w ważnych z punktu widzenia państwowego gałęziach pracy oraz przymusowe podciąganie do pracy warstw nie pracujących, aż do czasu uruchomienia państwowych urzędów zatrudnienia. Komisja Centralna ZZ poleca uruchomienie społecznych biur pośrednictwa pracy.

2) Celem racjonalnej organizacji zatrudnienia oraz zapewnienia pracy robotnikom, których warsztaty zostały zniszczone przez okupanta — Komisja Centralna wzywa Rząd do zorganizowania przesiedlenia wśród robotników do okręgów przemysłowych, odczuwających brak siły robotniczej.

VII. W SPRAWIE ZGŁOSZENIA AKCESU ZWIĄZKU MARYNARZY POLSKICH W LONDYNIE DO KOMISJI CENTRALNEJ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W POLSCE.

Komisja Centralna wita w swych szeregach Związek Marynarzy Polskich w Londynie. Marynarze polscy mają poważny wkład w walce Narodu Polskiego przeciw zaborcy niemieckiemu o Wolną, Demokratyczną Polskę.

Bracia Marynarze! Witamy z wielką radością Wasz spontaniczny odruch, który się objawił w akcesie do KCZZ. Waszym akcesem pokazaliście, że tak myślicie, jak cały naród Polski. Łączycie się z nami sercem, nie dajecie posłuchu bankrutom politycznym. Wiedzcie o tym, że cała Polska patrzy na Was z uznaniem i miłością, jako na swoich kochanych synów, i oczekuje chwili, kiedy przywita Was na polskich wodach, na szerokim wybrzeżu Bałtyku.

Wiedzcie o tym, że nowa Polska będzie znacznie silniejsza, niż była do roku 1939 — nasza i Wasza krew i trud nie poszły na marne.

Polecamy Wam nie tylko organizować marynarzy, ale stać się ośrodkiem, dokoła którego będą się skupiać polscy robotnicy i pracownicy emigracyjni w sojuszniczej Anglii. Komisja Centralna Związków Zawodowych zakłada stanowczy protest przeciwko szykanom, stosowanym przez polskie sfery reakcyjne w osobie Kwapińskiego, wobec Związku Marynarzy Polskich w Anglii i jego członków.

Jednocześnie Komisja Centralna Związków Zawodowych zwraca się do Ministerstwa Pracy, jako powołanego do roztaczania opieki nad polską emigracją na obczyźnie, o niezwłoczną akcję w obronie szykanowanych przez reakcyjną klikę londyńską marynarzy polskich w Anglii.

VIII. W SPRAWIE MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W LONDYNIE.

Komisja Centralna Związków Zawodowych wita uchwałę Międzynarodowej Konferencji Związków Zawodowych w Londynie w sprawie utworzenia Wszechświatowej Federacji Związków Zawodowych. CKZZ całkowicie podziela uchwały Konferencji w sprawie dążenia klasy robotniczej całego świata, łącznie ze wszystkimi miłującymi pokój narodami, do jak najrychlejszego zwycięstwa nad faszyzmem. Do trwałego pokoju i wykorzenienia faszyzmu we

wszystkich jego postaciach. Do współpracy międzynarodowej w zakresie gospodarczym i wykorzystania wielkich zasobów całego świata dla dobrobytu ludów.

Do szerokiego wykorzystania siły roboczej celem podwyższenia poziomu życiowego i zapewnienia dobrobytu mężczyznom i kobietom wszystkich narodów. Do demokratycznej organizacji społeczeństwa, która zapewni równość polityczną i obywatelską oraz szerokie możliwości kulturalne wszystkim ludom świata.

KCZZ przyłącza się do deklaracji, uchwalonej przez Konferencję, o „powojennej rekonstrukcji i pilnych zadaniach Związków Zawodowych".

KCZZ przyłącza się również do zadeklarowanej przez konferencję „Deklaracji podstawowej praw Z. Z. i robotników".

K. C. poleca prezydium jak najrychlejsze opublikowanie na łamach organu Komisji Centralnej oraz w specjalnej broszurze uchwał konferencji w Londynie.

KCZZ wyraża ubolewanie z tego powodu, że konferencja kierując się niezrozumiałymi dla polskiego ruchu zawodowego względami, pozbawionymi rzeczowej podstawy w ocenie stanu organizacyjnego ruchu zawodowego w Polsce, pozbawiła ruch zawodowy możności udziału w sprawach konferencji.

Komisja Centralna wyraża również ubolewanie z powodu niewprowadzenia przedstawiciela polskiego ruchu zawodowego do Komitetu Organizacyjnego Wszechświatowej Federacji Związków Zawodowych i zwraca się do Komisji Organizacyjnej o dopuszczenie przedstawiciela Komisji Centralnej Związków Zawodowych do udziału w pracach Komitetu.

IX. W SPRAWIE JEDNOŚCI RUCHU ZAWODOWEGO

Komisja Centralna Związków Zawodowych podkreśla z naciskiem **ogromny sukces klasy robotniczej polskiej,** budującej po wyzwoleniu swoje Związki Zawodowe na zasadach jedności.

Potężna, półmilionowa armia robotników i pracowników, zorganizowana w jednolitych Związkach Zawodowych, **jest decydującym źródłem siły klasy robotniczej.** KCZZ przesyła serdeczne pozdrowienia nowej, wielotysięcznej masie związkowców, wita starych działaczy zawodowych różnych kierunków, którzy w zrozumieniu interesów klasy robotniczej skupili się wszyscy **dookoła jednolitego ruchu zawodowego w ramach KCZZ w Polsce.**

Klasa robotnicza, nauczona smutnym doświadczeniem sprzed 1939 r. — rozbiciem w ruchu zawodowym na klasowe, NPR-kie, CHD-kie Z-Z, **nie wróci już nigdy** do przedwojennego rozbicia ruchu zawodowego.

Ta postawa klasy robotniczej zadokumentowana została na zjazdach województwa lubelskiego, białostockiego, warszawskiego i kieleckiego. KCZZ z zadowoleniem podkreśla dążenie pracowników

umysłowych do zrzeszenia się razem ze związkami robotniczymi **w ramach jednej centrali**, jaką jest Komisja Centralna Związków Zawodowych.

KCZZ wita w szeregach zjednoczonego ruchu zawodowego związki nauczycielskie, pracowników państwowych i pracowników umysłowych — prywatnych.

X. W SPRAWACH ORGANIZACYJNYCH.

Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce poleca:

1. Wszystkim Okręgowym Komisjom Związków Zawodowych w Łodzi, Krakowie Zagłębiu Dąbrowskim, Bydgoszczy, na Śląsku, w Poznaniu i Kielcach jak najrychlejsze zwołanie walnych zebrań oddziałów celem dokonania wyboru zarządów oddziałów.

2. Zwołanie okręgowych konferencji Związków Zawodowych celem dokonania wyboru Okręgowych Komisji Z. Z. oraz wyborów delegatów do KCZZ po 4-ch delegatów z każdego okręgu.

3. Prezydium KCZZ — podjęcie niezbędnych prac organizacyjnych celem doprowadzenia w ciągu 3-ch miesięcy do ogólno-krajowych zjazdów Z. Z. wszystkich gałęzi pracy celem wyłonienia zarządów głównych.

4. Poszczególnym oddziałom Zw. Zawodowych — organizować sekcje zawodowe i robotników młodocianych oraz komisje aprowizacyjno-gospodarcze, komisje mieszkaniowe i komisje kulturalno-oświatowe.

5. Poszczególnym oddziałom Z. Z. — wszczęcie kroków do zabezpieczenia i objęcia przez Z. Z. majątku nieruchomego i ruchomego stanowiącego ich własność przed 1 września 1939 r. i zestawienie strat wojennych, poniesionych przez Związki.

6. Prezydium — by w najbliższym czasie przystąpiło do wydawania własnego organu tygodniowego, a także opracowania instrukcji o zakresie i formach działalności sekcji i komisji.

Uchwały rozszerzonego posiedzenia Wydziału Wykonawczego KCZZ z dnia 21-22 kwietnia 1945 r.

W dniach 21 — 22 kwietnia rb. w siedzibie KCZZ — Warszawa, Al. Przyjaciół Nr 9, odbyło się rozszerzone Plenum Wydziału Wykonawczego Komisji Centralnej Związków Zawodowych.

W pracach Plenum poza członkami Wydziału Wykonawczego brali udział sekretarze OKZZ., gen. sekr. Zw. Zaw. Robotników Przemysłu Górniczego i Metalowego a także sekretarze Rad Zw. Zaw. Radomia, Częstochowy i Bielska-Białej.

W związku z ustąpieniem ze stanowiska wiceprzewodniczącego KCZZ, tow. Przedmojskiego, na stanowisko to został wybrany tow. A. Kuryłowicz, wieloletni działacz związkowy i więzień Oświęcimia.

Przeprowadzona przez uczestników Plenum ankieta wykazała, że wszyscy brali aktywny udział w ruchu zawodowym do r. 1939. Podczas okupacji wielu z nich należało do konspiracyjnych organizacji zawodowych i stronnictw demokratycznych, jako przywódcy oddziałów partyzanckich i działacze ruchu patriotycznego na obczyźnie.

I. W SPRAWIE PŁAC ZAROBKOWYCH.

Przy obecnej ciężkiej pracy gospodarczej Państwa, wywołanej przeszło 5-cioletnią okupacją i zdewastowaniem kraju przez wroga, oraz jeszcze trwającą wojną, w której naród nasz bierze czynny udział, Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych uważa, że zagadnienie płac zarobkowych stanowi część ogólnej polityki gospodarczej Państwa i że zagadnienie to winno być uzgodnione z ogólną polityką i przystosowane ściśle do obecnych warunków i możliwości.

Sprawa płac sprowadza się do zagadnienia bytowania i utrzymania klasy robotniczej, a zatem zaopatrzenia jej w najniezbędniejsze produkty po cenach przystosowanych do płac.

W związku z płacami gotówkowymi Wydział Wykonawczy KCZZ poleca Związkom Zaw. dążyć do zastosowania następujących norm dla robotników i pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych, samorządowych i spółdzielczych.

Poczynić kroki, aby skasowany został definitywnie dotychczasowy sposób zaliczkowego wynagradzania robotników i pracowników, stosowany na terenach nowowyzwolonych i prześć do stałych płac.

Okres wypłat zaliczkowych winien być zamknięty przez wyrównanie wynagrodzeń zaległych i wypłacenie robotnikom należności w gotówce. Wszelkie zaliczki wypłacone z nadwyżką nie powinny być potrącone.

Za podstawę do wypłacenia zaległości winny być wzięte płace zarobkowe, obowiązujące w chwili uwolnienia kraju od okupanta, powiększone w pierwszym miesiącu do 100 proc., w drugim miesiącu o dalsze 50 proc. w stosunku do pierwszego. Od 1 kwietnia zastosowanie mają stałe stawki (t. zw. lubelskie).

Za zasadę przyjmuje się równą płacę za równą pracę. Dążyć należy do skasowania dotychczasowego systemu niższych płac dla kobiet w stosunku do płac mężczyzn.

Stawki płac odpowiadać winny na razie — aż do czasu opracowania zróżnicowanych taryf płac tzw. normom lubelskim, które przewidują dla robotników zatrudnionych w ciężkim przemyśle (kopalnie, huty, transport, przemysł budowlany, poligraficzny, naftowy, cementownie, ciężki i średni przemysł środków produkcji) od zł. 2.—do 5.60 zł. za godzinę, a skala płac robotników zatrudnionych w innych gałęziach przemysłu od zł. 2.— do zł. 5.— za godzinę.

Stawki dla pracowników umysłowych wynoszą od zł. 400 — do zł. 3.600,— miesięcznie.

Przy ustalaniu stawek dla poszczególnych kategorii robotników i pracowników należy kierować się ich kwalifikacjami i zdolnościami zawodowymi. Ustanawiać należy liczbę grup stawek odpowiednio do potrzeb danego przemysłu, przy czym liczba ich winna być tak ustalona, aby była możność przesuwania robotników z niższej do wyższej grupy w miarę wzrostu kwalifikacji i wydajności pracy.

Tam, gdzie technicznie warunki na to pozwalają, należy stosować system płac akordowych, co wpłynie dodatnio na zwiększenie produkcji. Dla robotników pracujących na akord winna być ustalona jednak minimalna stawka odpowiadająca kwalifikacjom i zdolnościom produkcyjnym robotnika.

Tam, gdzie również techniczne warunki na to pozwalają, należy stosować system premiowy. Premie ustala się:

a) w gotówce;

b) w okresie przejściowym w punktach towarowych realizowanych za opłatą. Premia punktowa daje prawo do nabycia wyrobów przemysłowych po cenach stałych.

System wynagradzania w towarach, produkowanych przez zakład pracy, oraz system wypłacania w naturze tam, gdzie on został w okresie wojny wprowadzony, winien być stopniowo kasowany zarówno w czasie jak i co do wielkości i zastąpiony premiami punktowymi, natomiast w gałęziach przemysłu, gdzie wchodzi on tradycyjnie, jako składowa część płac zarobkowych, winien być utrzymany w normach przedwojennych.

Płaca w godzinach nadliczbowych winna być opłacana dodatkowo, w stosunku 50 proc. za pierwsze dwie godziny pracy i 100 proc. za następne godziny. Praca w dnie świąteczne i niedzielę oraz w godzinach nadliczbowych nocnych opłacana w stosunku 100 proc. Za pracę nocną dolicza się 10 proc. Normalny dzień pracy wynosi 8 godzin, w soboty 6 godzin — razem 46 godzin tygodniowo. Dla wzmożenia produkcji Związki Zawodowe winny dać inicjatywę przedłużania czasu pracy, z dodatkowym jednak wynagrodzeniem za godziny nadliczbowe.

Należy dążyć do zawierania przez Związki Zawodowe i Zjednoczenia Przemysłowe umów zbiorowych, w których byłyby unormowane wszystkie podstawowe warunki pracy. Umowy te winny obejmować wszystkie kategorie robotników zatrudnionych w danej gałęzi pracy i obowiązywać te zakłady w całym kraju.

II. W SPRAWIE APROWIZACJI.

W związku z aprowizacją robotników, Wydział Wykonawczy KCZZ stwierdza, że dotychczasowy system zaprowiantowania robotników, szczególnie w wielkich ośrodkach przemysłowych na terenach świeżo wyzwolonych spod jarzma okupanta, nie sprostał należycie zadaniu. Wydawane dotychczas racje żywnościowe, głównie chleb, niekiedy tylko cukier lub kasza, były tak małe, że nie wystarczały na elementarne zaspokojenie głodu. Zważywszy jednak, że zaopatrzenie robotników w artykuły pierwszej potrzeby stanowi zagadnienie decydujące o ich zdolnościach produkcyjnych oraz stanowi najważniejsze uzupełnienie wynagrodzenia gotówkowego, Wydział Wykonawczy KCZZ., utrzymując w mocy swe uchwały w tej sprawie powzięte w dniu 1 marca rb., uważa za niezbędne uzupełnić je i poleca Związkom Zawodowym wcielać je w życie.

Związki Zawodowe winny zacieśniać współpracę z wojewódzkimi, powiatowymi i miejskimi organizacjami aprowizacyjnymi, winny dokonywać wspólnie podziału zakładów przemysłowych na kategorie, usprawnić aparat wydawania kart żywnościowych.

Karty żywnościowe wydawane są przez Zakłady pracy. Dyrekcja Zakładu pracy obowiązana jest zabezpieczyć pełną realizację tych kart.

W każdym większym zakładzie pracy winien powstać Wydział Aprowizacyjny, do którego oprócz przedstawicieli dyrekcji zakładu wchodzą przedstawiciele Rady Zakładowej.

Wydziały te mają obowiązek zdobycia produktów i towarów przewidzianych dla zaprowiantowania robotników oraz podział tych produktów wśród zatrudnionych. Gdy miejscowe, państwowe i samorządowe organy aprowizacyjne nie będą mogły dostarczyć przewidzianych produktów, Wydziały Aprowizacyjne po wspólnym porozumieniu powołują specjalne brygady robotnicze dla zdobycia tych produktów.

Wydziały Aprowizacyjne organizują zakup na wolnym rynku w zamian za sprzedane wytwory przemysłowe własne lub przydzielone dla sprzedaży z innych zakładów, albo z funduszów przydzielonych na ten cel przez dyrekcję zakładu.

Wydział Aprowizacyjny winien wyszukać odpowiednie majątki ziemskie, wejść w ich użytkowanie, po uprzednim uzgodnieniu z odnośnymi czynnikami, zagospodarować je i prowadzić we własnym zakresie, tak, aby były źródłem dodatkowego zaopatrzenia robotników, zakładów i stołówek w niezbędne artykuły żywnościowe.

Rady Zakładowe i lokalne Oddziały Zw. Zaw. winny zająć się organizacją ogródków działkowych, uzyskać tereny, pomóc działkowiczom w zaopatrywaniu w potrzebne nasiona, narzędzia, sadzonki, nawóz i tp.

Wydział Wykonawczy KCZZ zaznacza, że akcja Związków Zawodowych i powołanych przez nie organów w organizowaniu aparatu aprowizacyjnego ma na celu współpracę z powołanymi do tego czynnikami państwowymi i samorządowymi oraz dyrekcją zakładów i nie zmierza do przejęcia przez Związki całokształtu zagadnienia aprowizacji.

Wydz. Wyk. KCZZ. uchwala powołać przy OKZZ i Radach ZZ. referaty aprowizacyjne oraz utworzyć wydział aprowizacyjny przy KCZZ. Zakres prac referatów i wydz. aprowiz. ustalony zostaje w regulaminie ustalonym przez Prez. KCZZ.

III. W SPRAWIE OPAŁU.

Wobec trudnej sytuacji aprowizacyjnej świata pracy, nie tylko żywnościowej ale również i opałowej WWKCZZ apeluje do Rządu o zaopatrzenie mas pracujących w niezbędne ilości opału

IV. W SPRAWIE WCZASÓW ROBOTNICZYCH.

WWKCZZ popiera w pełni inicjatywę Departamentu Pracy w Ministerstwie Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia w sprawie powołania do życia instytucji pod nazwą „Fundusz wczasów pracowniczych".

Instytucja ta zapewniłaby racjonalne i celowe wykorzystanie wczasów przez szerokie masy pracownicze.

Wydział Wykonawczy uważa, iż powołanie takiej instytucji jest przejawem urzeczywistnienia zasady współgospodarowania klasy robotniczej w Polsce i otwierania klasie robotniczej dostępu do zamkniętych dotychczas dla niej dóbr życiowych.

W celu jak najszybszego wprowadzenia w życie „Funduszu", W.W. tworzy przy Komisji Centralnej ZZ Wydział Wczasów Robotniczych, którego zadaniem będzie współpraca z powołanymi do tego instytucjami nad zrealizowaniem tego projektu.

V. W SPRAWIE NAUCZYCIELSTWA.

Wydział Wyk. K. C. Z. Z. z ubolewaniem stwierdza, że sytuacja materialna nauczycielstwa jest w dalszym ciągu nader ciężka, zwłaszcza pod względem zaopatrywania w żywność i inne artykuły pierwszego użytku.

W trosce o byt mas nauczycielskich i dobro oświaty polskiej Wydz. Wyk. KCZZ. apeluje do odpowiednich czynników rządowych o podjęcie energicznych zarządzeń, celem okazania wydatnej pomocy nauczycielstwu. Wydział wykonawczy zwraca się zwłaszcza do Min. Oświaty o utworzenie w Ministerstwie Wydziału Aprowizacyjnego, którego zadaniem winno być czuwanie nad sprawnym zaopatrzeniem nauczycielstwa.

VI. W SPRAWIE UMÓW ZBIOROWYCH.

Wydział Wykonawczy KCZZ. wzywa wszystkie Związki Zawodowe do opracowania projektów norm płacy dla robotników i pracowników, zatrudnionych w gałęziach przemysłu, należących do ich Związku. Projekty te należy przesłać do dnia 7 maja br. do Kom. Centr. Zw. Zaw. w Polsce.

VII. W SPRAWIE ANKIETY.

Stwierdzając niezadowalniający stan ewidencji członków zawodowych i płacenia przez nich składki członkowskiej w ZG. OK. miejskich i powiatowych RZZ postanawia:

1) zobowiązać wszystkie instancje Zw. do uporządkowania ewidencji.

2) zobowiązać te Zarz. Główne i OKZZ, które jeszcze nie wypełniły ankiety KC, do wypełnienia ankiet do dnia 1 maja i nadesłania ich do KCZZ.

VIII. W SPRAWIE SKŁADEK CZŁONKOWSKICH.

Ustalono zasadę:

1) aby składki członkowskie wpłacane były dobrowolnie przez członków Zw. Zawodowych.

Równocześnie Komisja proponuje utrzymanie w Zw. Zaw. Prac. Państw., które przed wojną 1939 r. wywalczyły sobie potrącenia składek przez administrację państwową, aby i nadal administracja państwowa składki związkowe potrącała.

Tam, gdzie członkowie Związków w oddziałach uchwałą domagają się potrącania składki przez administrację — tam może być składka potrącana przez administrację.

2) Kontrolą wpłaconej składki członkowskiej jest znaczek, wlepiony do legitymacji członkowskiej, odpowiedni do kategorii składki.

Znaczki w zasadzie opracowują i drukują Zarządy Główne. Dla tych Związków, które nie posiadają jeszcze zarządów głównych, znaczki na okres przejściowy drukuje i rozdziela OKZZ. CKZZ., za zwrotem kosztów druku.

Składki członkowskie będą zaokrąglone do pełnych złotówek w ten sposób, że jeśli zarobek wynosi poniżej 450.— zł. członek opłaca 4.— zł. miesięcznie, natomiast powyżej 450.— zł. wpłaca składkę 5,— zł.

Zarządy Główne Zw. Zaw. prowadzą kontrolę opłacanych składek członkowskich. — Składkę członkowską rozdziela się w zasadzie w ten sposób, że 60 proc. otrzymuje Zarząd Główny, a 40 proc. pozostaje w Oddziale.

Zarządy Główne ze swoich wpływów, pochodzących ze składek członkowskich, wpłacają 10 proc. na rzecz KCZZ.

Oddziały Związków Zaw. wpłacają na rzecz O.K.Z.Z. 10 proc. z wpływów pozostałych w Oddziale ze składek członkowskich.

Wpisowe w wysokości minimum 3 złotych wpływa w całości do Zarządu Głównego, tam gdzie na razie nie ma Zarządów Głównych, wpisowe pobiera O.K.Z.Z.

Powiatowe Rady Związków Zawodowych pracują bezpłatnie, — o ile zachodzi potrzeba utrzymania funkcjonariusza stałego w Pow. Radzie Zw. Zaw., opłacają go Oddziały, znajdujące się na terenie Powiatu.

Uzasadniony deficyt, powstały w K.C.Z.Z. i w okręgowych K.Z.Z. w okresie organizacyjnym Zw Zaw. do końca maja br. a spowodowany nieopłacaniem składek członkowskich przez członków Związków, będzie pokryty przez wszystkie Związki Zaw. proporcjonalnie do ilości członków na dzień 1. VII. br. z funduszów Zarządów Głównych tych Związków.

Deficyt ten winien być pokryty do końca 1945 r.

IX. W SPRAWIE „TRYBUNY ZWIĄZKOWCA"

Wydział Wykonawczy KCZZ witając ukazanie się pierwszego numeru organu KCZZ „Trybuny Związkowca" zobowiązuje Zarząd Główny OKZZ, Rady Zw. Zaw. i wszystkie działające Związki do:

1. Zorganizowania kolportażu;

2. **Ścisłej współpracy, przez systematyczne nadsyłanie artykułów i korespondecji;**

3. Wydz. Wykonawczy KCZZ poleca wszystkim komisjom Zw. Zaw., Radom. Zw. Zaw. i Zarządom Głównym Zw. Zaw. przesyłanie do KCZZ pięciu egzemplarzy wszystkich swoich wydawnictw i organów prasowych, broszur itp.

4. Prezydium OKZZ., RZZ. lub Zarząd Gł. powinno wyznaczyć referenta prasowego, którego zadaniem będzie: a) przesyłanie do „Trybuny Związkowca" korespondencyj z terenu działania danej organizacji, b) przesyłanie do „Trybuny Związkowca" wycinków z prasy miejscowej w sprawach, dotyczących stanu i działalności organizacyj zawodowych i rad zakładowych oraz położenia klasy pracującej.

X. W SPRAWIE UDZIAŁU ROBOTNIKÓW W KIEROWNICTWIE ZAKŁADÓW

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych stwierdza, że klasa robotnicza przez swój dotychczasowy udział w zarządach zakładów przez Rady Zakładowe dokonała wielkiego wkładu w dzieło uruchomienia i odbudowy przemysłu.

Kilkumiesięczna praktyka wykazała, że uruchomienie przemysłu państwowego i normalne funkcjonowanie fabryk, bez udziału w kierownictwie przedstawicieli klasy robotniczej, jest tak samo niemożliwe, jak bez udziału specjalistów.

Ogromne zadania odbudowy i uruchomienie przemysłu wymagają unormowania stosunków między kierownikami zakładów przemysłowych i przedstawicielami Związków Zawodowych.

W szeregu zakładów zgodna współpraca dyrekcji i Rad Zakładowych dała pozytywne wyniki. Jednakowoż dyrekcje, rekrutujące się przeważnie ze specjalistów i działaczy gospodarczych starego typu, często nie umieją pokonywać trudności, pracują przy pomocy starych metod, nie uwzględniając nowego nastawienia klasy robotniczej do zagadnień gospodarczych państwa **i pomijają przedstawicieli klasy robotniczej przy decydowaniu podstawowych zagadnień,** albo też działają po linii najmniejszego oporu, idąc na ustępstwa najbardziej **zacofanym grupom robotniczym.** Ponadto na wielu odcinkach przemysłu znajdują się na kierowniczych stanowiskach w przemyśle ludzie, stojący na **usługach reakcji.**

Biorąc powyższe pod uwagę, Wydział Wykonawczy KCZZ stwierdza, że przed Związkami Zawodowymi staje zadanie wzmocnienia udziału klasy robotniczej w kierownictwie przemysłu. Udział Związków w kierownictwie wyrażać się powinien:

a) w opracowaniu wspólnie z organami gospodarczymi państwa planów produkcji,
b) W kontroli wykonania planów produkcji i gospodarowania w zjednoczeniach i fabrykach;
c) w wydelegowaniu swoich przedstawicieli do aparatu gospodarczego i planowego przemysłu państwowego;
d) w naznaczeniu, po uzgodnieniu z Ministerstwem Przemysłu, zastępców dyrektorów central, zjednoczeń i fabryk z przedstawicieli robotników;
e) w zwoływaniu narad, poświęconych zagadnieniom produkcji, z odpowiednimi organizacjami państwowymi.

Związki Zawodowe powinny dbać o to, aby dekret z dn. 5 lutego 1945 r. o Radach Zakładowych był **ściśle wykonany.** Nie naruszając zasady „jedynowładztwa" dyrektora i jego praw w realizowaniu planów produkcji, Komisja Centralna Związków Zawodowych będzie dążyć, aby przy realizacji dekretu — sprawy takie jak zwalnianie i przyjmowanie robotników, nagradzanie, premiowanie, karanie, ustalanie planów wytwórczości — nie były załatwiane jednostronnie przez kierownictwo, lecz za zgodą i podpisem przewodniczącego Rady Zakładowej.

Celem usprawnienia współdziałania i wykonania kontroli w działalności dyrekcji trzeba, aby został zastosowany art. 5 dekretu o „Radach Zakładowych", obowiązujący dyrekcję do zwoływania narad w sprawach, dotyczących zakładu pracy i składania sprawozdań ze swej działalności.

Wydział Wykonawczy KCZZ. poleca Okręgowym Komisjom Zw. Zaw., aby natychmiast przeprowadziły dobór kandydatów na kierownicze stanowiska w przemyśle i przedstawiły go do zatwierdzenia odpowiednim państwowym organom gospodarczym.

XI. W SPRAWIE UDZIAŁU DELEGACJI R. P. W KONFERENCJI W SAN FRANCISCO.

1. Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych w imieniu polskiej klasy robotniczej popiera w całej rozciągłości stanowisko Rządu Tymczasowego R.P. w sprawie udziału delegacji polskiej w konferencji w San Francisco.

2. Zgodnie z uchwałą Międzynarodowej Konferencji Związków Zawodowych w sprawie udziału przedstawicieli ruchu zawodowego w konferencji w San Francisco, Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych zwraca się do Rządu Tymczasowego R.P. z apelem, aby w skład delegacji polskiej powołany został przedstawiciel polskiego ruchu zawodowego.

XII. W SPRAWIE AKCJI ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH PRZECIW ZBRODNICZEJ DZIAŁALNOŚCI REAKCJI.

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych stwierdza, że niedobitki reakcji spod znaku AK i NSZ w swojej nienawiści do ludu polskiego i jego Rządu demokratycznego, współdziałając z konającym hitleryzmem, wzmogły w ostatnich czasach swą bandycką działalność, dokonywując skrytobójczych mordów na przedstawicielach władzy i partii demokratycznych, oficerach polskich, działaczach Związków Zawodowych, pracujących w terenie.

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych postanawia:

1. Wezwać OKZZ, miejskie i powiatowe Rady Związków Zawodowych, Zarządy Główne ZZ. i poszczególne oddziały ZZ. do rozpoczęcia szerokiej akcji przeciw zbrodniczej działalności tych wrogów ludu polskiego.

2. Wezwać te wszystkie organy związkowe do wzmożenia czujności i niedopuszczenia, by elementy te wcisnęły się do szeregów związkowych, aby wykorzystać ruch zawodowy dla swoich zbrodniczych celów.

W SPRAWIE MASOWEJ ZBRODNI NSZ WE WSI WIERZCHOWINY

(referował sekretarz Komisji Centralnej Zw. Zaw. tow. Czerwiński).

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Polsce wraz z przedstawicielami nowowyzwolonych terenów uchwalił następującą rezolucję:

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych, w imieniu wielu setek tysięcy robotników i pracowników, zorganizowanych w związkach zawodowych, nawiązując do uchwał Wydziału Wykonawczego KCZZ, co do potrzeby walki z reakcją z dnia 1 marca i 21 — 22 kwietnia rb., stwierdza, że rozbitki rodzimej reakcji rozwścieczone klęską swoich pobratymców hitlerowskich, klęską ich polityki wniesienia rozdźwięków pośród wielkiej koalicji antyhitlerowskiej, wzmocniły ostatnio terrorystyczne wystąpienia mordując działaczy demokratycznych, oficerów Wojska Polskiego i Armii Czerwonej i działaczy ruchu zawodowego.

Wydział Wykonawczy KCZZ stwierdza, że ostatnio wykonany mord masowy wieśniaków, starców i dzieci we wsi Wierzchowiny przekracza wszystko, co uczynili zbrodniarze NSZ, a przypomina metody ohydnych mordów stosowanych przez okupanta niemieckiego.

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych potępia w imieniu wszystkich zorganizowanych robotników i pracowników wyrzutków rodu Kainowego spod znaku NSZ i apeluje do Rządu, by wytępił ogniem i mieczem morderców naszych ojców, naszych matek, naszych dzieci, umiłowanych przedstawicieli Wojska Polskiego i Sojuszniczej nam Czerwonej Armii, działaczy związkowych i społecznych.

Zapewniamy Rząd, że w akcji oczyszczenia Polski z band i zapewnienia spokoju i bezpieczeństwa mieszkańcom miast i wsi może liczyć na całkowite poparcie zorganizowanego ruchu zawodowego w Polsce.

Uchwały rozszerzonego posiedzenia Wydziału Wykonawczego KCZZ z dnia 15 czerwca 1945 r.

W dniu 15 czerwca 1945 r. odbyło się posiedzenie Wydziału Wykonawczego Komisji Centralnej Związków Zawodowych przy udziale: członków Prezydium, kierowników wydziałów KCZZ, sekretarzy OKZZ, RZZ i centralnych zarządów ZZ — działaczy zawodowych z Warszawy, Łodzi, Katowic, Stalowej Woli, Rzeszowa, Lublina, Białegostoku, Poznania, Kielc itp. Przewodniczył ob. A. Doliński.

Poniżej podajemy powzięte uchwały.

1. W SPRAWACH ORGANIZACYJNYCH

Wysłuchawszy sprawozdania sekretarzy Okręgowych Komisji Związków Zawodowych wojew. lubelskiego i łódzkiego oraz informacji kierownika Wydziału Organizacyjnego K.C.Z.Z., tow. Marka o działalności organizacyjnej reszty O.K.Z.Z. i Zarządów Głównych, Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych stwierdza:

1. że podstawowe gałęzie przemysłu, jak górnicy, metalowcy, włókniarze, nafciarze, cukrownicy lub takie gałęzie pracy, jak nauczyciele, skarbowcy, są już zorganizowane w scentralizowanych związkach, gdzie działają zarządy główne, a takie gałęzie przemysłu lub pracy jak pocztowcy, samorządowcy, drukarze, pracownicy spółdzielcy, pracownicy budowlani, robotnicy rolni, spożywcy, przem.-chemiczny, gastron.-hotelowy i uzdrowiskowy, transportowcy i drzewo-leśni są w trakcie odbycia Zjazdów Krajowych, na których będą utworzone zarządy główne.

2. że niektóre z wymienionych jak metalowcy, nauczyciele, kolejarze, utworzyły szereg komisji, które są organizacyjną podstawą do rozwinięcia szerokiej działalności związkowej. Szczególnie dużą inicjatywę w dziedzinie wydawniczej zapowiada Zw. Nauczycielstwa Polskiego.

3. że we wszystkich istniejących województwach funkcjonują Okręgowe Komisje Związków Zawodowych i że większość tych Komisji została wybrana na specjalnie zwołanych konferencjach.

4. że obok tych pozytywnych wyników organizacyjnych można zaobserwować szereg ujemnych momentów w robocie poszczególnych OKZZ i Zarz Głównych, a mianowicie:

a) ewidencja członków, prawie we wszystkich OKZZ i Zarz. Głównych, postawiona jest niezadowalniająco,

b) szereg OKZZ i Zarz. Gł. nie ma łączności z poszczególnymi Powiatowymi Radami i oddziałami Zw. Zawodowych, nie posiada aparatu instruktorskiego dla wyjazdów w teren, a czynni działacze OKZZ i Zarz. Głównych także rzadko wyjeżdżają w teren..

c) otrzymując dyrektywy z Komisji Centralnej Związków Zawodowych, Okręgowe Komisje Zw. Zawod. i Zarządy Główne nie przekazują tych dyrektyw niższym ogniwom związkowym,

d) OKZZ biorą niedostateczny udział przy zwoływaniu zgromadzeń, na których są wybierani delegaci na zapowiedziane zjazdy,

e) ilość funkcjonujących wydziałów komisyj i sekcyj jest wyraźnie niedostateczna,

f) szereg OKZZ i Zarz. Główn. zaniedbuje sprawy składek członkowskich, a większość OKZZ i Zarz. Głównych nie spełnia swoich obowiązków finansowych wobec Komisji Centr. Związków Zawodowych,

g) większość OKZZ i Zarządów Głównych nie otrzymuje sprawozdań z oddziałów i ze swej strony wykazuje brak dyscypliny w dziedzinie sprawozdawczości w stosunku do Komisji Centralnej Zw. Zawodowych (opóźnienia z wypełnieniem ankiety),

h) Okręgowe Komisje Zw. Zawodowych i Zarządy Główne nie zrealizowały dyrektywy Komisji Centralnej Zw. Zawodowych w sprawie ewidencji i rewindykacji majątku związkowego i do dnia dzisiejszego nie przysłały odpowiedzi na rozesłaną w tej sprawie ankietę,

i) nie przejawiają dostatecznej energii przy kampanii wyborczej do Rad Zakładowych,

j) w całym szeregu Okręgowych Komisji Zw. Zawodowych nie prowadzi się księgowości.

5. Wszystko to razem wzięte wskazuje, że sprawa podniesienia dyscypliny jest aktualna nie tylko w zakładach pracy i urzędach, ale także w instancjach związkowych.

Stwierdzając, że bez usprawnienia całokształtu pracy organizacyjnej i polepszenia dyscypliny organizacyjnej, ruch zawodowy w Polsce nie będzie mógł spełnić stojących przed nim zadań.

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych postanawia:

1. aby Okręgowe Komisje Zw. Zawod. i Zarządy Główne:

a) zaprowadziły ścisłą ewidencję członków Zw. Zawod. i punktualnie nadesłały do Komisji Centralnej Zw. Zawodowych sprawozdania miesięczne według wzoru ustalonego przez Prezydium Komisji Centralnej Zw. Zawodowych,

b) radykalnie ulepszyły łączność z oddziałami związkowymi przez systematyczne wysyłanie dyrektyw, a także instruktorów,

c) dopilnowały sprawy mających odbyć się zjazdów, dopilnowały zgromadzeń terenowych, na których są wybierani delegaci na zjazd i nie dopuściły, by na delegatów wybrano zakapturzonych reakcjonistów z grona niedobitków faszystowskich,

d) rozbudowały ilość wydziałów, referatów, sekcji w myśl wskazówek Komisji Centralnej Związków Zawodowych,

e) radykalnie ulepszyły ściąganie składek i punktualnie przesyłały składki Komisji Centralnej Związków Zawodowych,

f) do chwili zaprowadzenia jednolitej rachunkowości, zaprowadziły tam, gdzie jeszcze nie zaprowadzono, buchalterię podwójną,

g) natychmiast przystąpiły do rejestrowania majątku związkowego, wypełniły ankietę majątkową i przysłały do Komisji Centralnej Zw. Zawodowych do dnia 15 lipca rb.

2. aby uzupełniły uchwały Wydziału Wykonawczego Komisji Centralnej Związków Zawodowych z dnia 21—22 kwietnia rb, dotyczącej składek, w następujący sposób: oddziały związków niescentralizowanych (nie mających zarządów głównych) wpłacają do Kasy Okręgowej Komisji Zw. Zaw. 40%, a u siebie zatrzymują 60%.

II. W SPRAWIE WYDAJNOŚCI PRACY

Wysłuchawszy referatu Generalnego Sekretarza Komisji Centralnej Zw. Zaw., tow. Witaszewskiego, Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych stwierdza:

1. że po zwycięskim zakończeniu wojny z Niemcami hitlerowskimi przed wszystkimi narodami zwycięskiej koalicji na czoło zagadnień wysuwa się zagadnienie odbudowy,

2. że Polska, która najbardziej ucierpiała z powodu rabunkowej i niszczycielskiej gospodarki okupanta — Niemca, winna skierować cały swój wysiłek dla pracy nad odbudową gospodarki narodowej,

3. że z przyczyn obiektywnych, a jeszcze bardziej z przyczyn subiektywnych wydajność pracy w naszym przemyśle spadła niżej 1939 r. (a nawet okresu okupacji),

4. że niska wydajność pracy to mała ilość produktów przemysłowych, to nie zaspokojenie potrzeb ludności miasta i wsi, to trudności w aprowizacji miast, to niska stopa życiowa mas pracujących,

5. że ciągłe zwiększanie wydajności pracy oznacza większą ilość towarów przemysłowych na rynku, lepszą wymianę między miastem a wsią, to lepsze zaspokojenie potrzeb ludności miast i wsi, to polepszenie aprowizacji, podwyższenie zarobków, podwyższenie stopy życiowej klasy robotniczej, to pomoc w odbudowie Ojczyzny, to wreszcie odbudowa naszej stolicy — Warszawy.

Wychodząc z powyższych założeń, Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej zobowiązuje —

wszystkie Zarządy Główne i Okręgowe Komisje Zw. Zawodowych, Rady Związków Zawodowych wszystkich Oddziałów Zw. Zawodowych oraz Rady Zakładowe:

a) by na czoło zadań postawić **podniesienie wydajności pracy**,

b) rozwinąć szeroko masową pracę uświadamiającą wśród całej klasy robotniczej wokół powyższych zadań,

c) zwołać do dnia 1 lipca rb. posiedzenie Zarz. Gł., Okr. Kom. Zw. Zawodowych i masowe zgromadzenia w sprawie podwyższenia wydajności pracy,

d) wyłonić komisje dla opracowania norm pracy i płacy od jednostki przy wszystkich oddziałach związków zawodowych, Rad Zakładowych pod odpowiedzialnością Zarz. Gł. i Okręgowych Komisji Związków Zawodowych,

e) opracować dodatkowe tabele płac jednostkowych do umów zbiorowych z tabelą płac od jednostki na podstawie siatki płac 24 kategorii. Dla wyższych kwalifikowanych robotników stosować powyżej 12-tej kategorii. Dla sezonowych +30% dodatku sezonowego.

Dopilnować stosowania premii dla robotników przewyższających normy i nagradzania przodujących i wyróżniających się w pracy robotników,

f) usprawnić i dopilnować normalnego zaaprowidowania robotników i pracowników.

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych stwierdza, że związki zawodowe nie dopilnowały dostatecznie sprawy ogródków działkowych i pomocniczych gospodarstw fabrycznych jako dodatkowego źródła wyżywienia robotników.

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych zobowiązuje wszystkie instancje związkowe, by w jak najkrótszym czasie zrealizowały uchwały Wydziału Wykonawczego z dnia 1 marca rb. w sprawie ogródków działkowych i pomocniczych gospodarstw fabrycznych, mieszkaniowej i poprawy warunków i bytu klasy robotniczej.

III. W SPRAWIE URLOPÓW

(referował kierownik wydziału płac i umów zbiorowych tow. Jasiński).

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Polsce stoi na stanowisku jak najszerszego zastosowania i wykorzystania ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu.

Wobec tego, że ustawa ta zaraz po jej wprowadzeniu wywołała ostre zatargi pomiędzy światem pracy i przedsiębiorcami, i że rządy sanacyjne idąc na rękę klasie kapitalistycznej wprowadziły poprawki znacznie zmniejszające wartość tej ustawy, Komisja

Centralna Związków Zawodowych stoi na stanowisku stosowania ustawy tej w brzmieniu i duchu, w jakim była uchwalona w 1922 r.

Aby uniknąć mylnej interpretacji i niewłaściwego stosowania ustawy oraz biorąc pod uwagę obecne stanowisko klasy robotniczej w życiu gospodarczym i politycznym Państwa, Komisja Centralna Związków Zawodowych uważa za niezbędne ustalić, co następuje:

a) przy urlopach 8 i 15-dniowych należy liczyć za dzień urlopu dzień pracy robotnika i nie wliczać do czasu urlopowego niedzieli i dni świątecznych,

b) za czas urlopu robotnik otrzymuje wynagrodzenie za pełne 8 lub 15 dni urlopowych,

c) urlopy miesięczne liczone są według kolejnych dni kalendarzowych, przy czym dzień urlopu nie może przypadać na niedzielę lub święto,

d) okres urlopów nie może być dzielony na części,

e) robotnik nie może zrzec się prawa korzystania z urlopu w zamian za dodatkowe wynagrodzenie, wypłacone mu przez zakład pracy:

f) nabytego prawa do urlopu pracownik nie traci mimo braku upominania się o urlop.

Ponadto Komisja Centralna Związków Zawodowych stoi na stanowisku, że robotnicy po 10 latach nieprzerwanej pracy winni korzystać z płatnego miesięcznego nieprzerwanego urlopu.

W związku z wypadkami wojennymi, okupacją i zniszczeniem gospodarczym kraju przez okupanta, Komisja Centralna Związków Zawodowych uważa, że przy ustalaniu czasu urlopu za przerwę w pracy nie uznaje się nieobecności robotnika lub pracownika w zakładzie pracy, spowodowanej wysłaniem robotnika lub pracownika do Niemiec lub innego kraju na przymusowe roboty, uwięzieniem lub zesłaniem do obozu koncentracyjnego, unieruchomieniem fabryki na zarządzenie władz okupacyjnych, jej zniszczeniem lub uszkodzeniem, udziałem robotnika lub pracownika w walkach wyzwoleńczych, lub spowodowanej innymi okolicznościami wywołanymi wojną, represjami itp., a niezależnymi zupełnie od robotnika.

IV. W SPRAWIE WCZASÓW PRACOWNICZYCH

(referował kierownik wydziału płac i umów zbiorowych tow. Jasiński).

W związku z utworzeniem przy Komisji Centralnej Związków Zawodowych Funduszu Wczasów Pracowniczych oraz w związku z uchwałą Rady Ministrów z dnia 1 czerwca rb. powierzającą Komisji Centralnej Związków Zawodowych organizację wczasów pracowniczych, Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych uchwala:

wydzielić sprawy finansowe i biurowość z ogólnego aparatu administracyjnego Komisji Centralnej Związków Zawodowych i utworzyć instytucję Funduszu Wczasów pracowniczych z udziałem przedstawicieli instytucji państwowych, w której by jednak Komisja Centralna Związków Zawodowych otrzymała dominującą rolę, jako organ kierowniczy i kontrolujący działalność gospodarczą klasy robotniczej.

Przy każdej Okręgowej Komisji Związków Zawodowych oraz przy każdym Zarządzie Głównym Związków Zawodowych należy powołać do życia specjalną komisję, mającą na celu organizację wczasów pracowniczych, a specjalnie:

a) zająć na swym terenie działalności obiekty w postaci domów, pensjonatów, hoteli, majątków ziemskich z dworami, pałacami nadającymi się na urządzenia wielkich domów wypoczynkowych dla pracowników i robotników; dokonać zajęcia w porozumieniu z odpowiednimi władzami na podstawie dekretu z dnia 2.3.45 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych oraz na podstawie dekretu z dnia 6.9.44 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej,

b) doprowadzić zajęte pomieszczenia do stanu używalności oraz zaopatrzyć je w niezbędne ruchomości i urządzenia,

c) opracować plan urlopów wypoczynkowych w poszczególnych gałęziach przemysłu znajdującego się na terenie działalności i plan ten przesłać do uzgodnienia z ogólnym planem krajowego Funduszu Wczasów Pracowniczych,

d) zorganizować w terenie aparat aprowizacji domów wypoczynkowych w myśl wytycznych Funduszu Wczasów Pracowniczych,

e) powołać do życia w łonie Komisji Wczasów specjalny organ mający na celu prowadzenie w domach wypoczynkowych działalności kulturalno-oświatowej, sportowej, wycieczkowej i rozrywkowej,

f) zainteresować Centralne Zarządy Przemysłów i Zjednoczonych Przemysłowców akcją wczasów pracowniczych i uzyskać od nich pomoc materialną i organizacyjną, jak pokrywanie częściowe kosztów utrzymania robotników i pracowników w tych gałęziach przemysłu, pomoc w aprowidowaniu domów wypoczynkowych, w urządzeniu wewnętrznych domów wypoczynkowych, pomoc w transporcie kolejowym lub samochodowym.

V. W SPRAWIE PRACY KULTURALNO-OŚWIATOWEJ W ZWIĄZKACH ZAWODOWYCH

(referowała kierownik Wydziału Kulturalno-Oświatow. KCZZ tow. Cieślikowska).

Przed odrodzonym ruchem zawodowym w Polsce Demokratycznej stoją wielkie zadania podniesienia świadomości klasy robotniczej i inteligencji pracującej naszego kraju.

Związki Zawodowe, jako jednolite najbardziej masowe organizacje robotników i pracowników, biorąc na siebie obowiązek wychowywania najszerszych mas pracujących, szczególnie po latach okupacji, gdzie wróg hitlerowski poczynił u nas tak wielkie spustoszenie moralne i kulturalne, muszą rozwinąć ogromną pracę kulturalno-oświatową i polityczno-wychowawczą.

W okresie organizacyjnym, gdy Związki Zawodowe powstawały na nowo do życia, kiedy trzeba było pokonywać ogromne trudności związane z wyzwoleniem ojczyzny i organizowaniem życia państwowego naszego kraju, praca kulturalno-oświatowa z kolei rzeczy była odsuwana na dalszy plan.

Obecnie okres ten minął. Ruch zawodowy stanął na mocnych nogach.

Związki Zawodowe w Polsce stanowią w tej chwili poważną siłę.

Obecnie mamy wszelkie warunki ku temu, aby pracę kulturalno-oświatową rozwinąć z odpowiednim rozmachem, postawić ją na takim poziomie, aby odpowiadała potrzebom i zadaniom Związków Zawodowych w danej sytuacji.

Wydział Wykonawczy Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Polsce stwierdzając, że dotychczasowy stan pracy kulturalno-oświatowej w Związkach Zawodowych jest niezadowalniający, podkreśla, że pracę kulturalno-oświatową traktuje jako jedną z podstawowych czynności Związków Zawodowych.

Aby praca kulturalno-oświatowa mogła być prowadzona systematycznie, należy stworzyć odpowiedni aparat pracy kulturalno-oświatowej.

Rozwijający się ruch zawodowy wchłania nowe kadry. Potrzeba tych kadr wzrasta z każdym dniem. By Związki Zawodowe mogły sprostać zadaniom, musimy podnieść poziom aktywu związkowego, musimy przystąpić do systematycznego kształcenia działaczy zawodowych.

W związku z tym Wydział Wykonawczy KCZZ postanawia:

1. w dziedzinie aparatu pracy kulturalno - oświatowej:

a) rozbudować aparat pracy kulturalno-oświatowej w następujący sposób: utworzyć Wydział Kulturalno-Oświatowy Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Polsce, który by się składał z etatowych pracowników.

Utworzyć Wydziały Kulturalno-Oświatowe OKZZ, na czele których stoi członek Prezydium Okręgowej Komisji Zw. Zaw.

Utworzyć Wydziały Kulturalno-Oświatowe Pow. Rad Zw. Zawod., na czele których stoi członek Prezydium Rady Powiatowej. Zorganizować Komisje Kulturalno-Oświatowe przy Zarządach Związków Zawodowych, na których czele stoi członek Prezydium Zarządu Związku.

Utworzyć Komisje Kulturalno-Oświatowe w Zakładach Pracy, składające się z aktywnych robotników i pracowników Zakładów Pracy; na czele Komisji stoi członek Rady Zakładowej,

b) Kierownikowi Wydziału Kulturalno-Oświatowego Komisji Centralnej Związków Zawodowych tow. Stefanii Cieślikowskiej, polecić opracowanie instrukcyj dodatkowych, określając funkcje Wydziałów i Komisji Kulturalno-Oświatowych,

c) Wydział Wykonawczy zobowiązuje Okręgowe Komisje Związków Zawodowych i Zarządy Główne niezwłocznie przystąpić do zorganizowania aparatu pracy kulturalno-oświatowej w myśl przyjętej struktury z tym, aby do dnia 15 lipca rb. zaczęły funkcjonować ciała kierownicze pracy kulturalno-oświatowej na wszystkich szczeblach (Wydziały, Komisje).

2. W dziedzinie szkolenia kadr.

a) Zorganizować szkołę działaczy dla członków Okręgowych Komisji Związków Zawodowych i Zarządów Głównych w Łodzi. Termin rozpoczęcia nauki 1 lipca 1945 roku.

b) Zobowiązać Okręgowe Komisje Związków Zawodowych, aby do 30-go czerwca rb. zorganizowały 8-miodniowe Kursy Działaczy Związkowych dla członków zarządów oddziałów związków zawodowych i członków Rad Zakładowych. Wykłady na kursach mają się odbywać w godzinach rannych. Słuchacze są zwalniani ze swych funkcji służbowych w godzinach nauki.

3. W dziedzinie masowej działalności kulturalno-oświatowej.

a) Polecić Okręgowym Komisjom Związków Zawodowych i Zarządom Głównym zorganizowanie w Zakładach Pracy do dnia 30 czerwca rb. odczytów na tematy: „Polityka Gospodarcza Rządu" i „Zagadnienie płac i wydajności pracy".

Udekorować w terminie do 30 czerwca rb. wnętrza fabryk i pomieszczenia innych zakładów pracy materiałem propagandowym (plakaty, slogany), hasłami propagandowymi, wypisanymi na płótnie lub dykcie dużymi literami.

Zorganizować wspólnie z TUR-em Robotnicze Domy Kultury i Świetlice przy Zakładach Pracy.

b) Zorganizować w dziedzinie kulturalno-oświatowej obsłużenie wczasów pracowniczych. W tym celu Wydział Kulturalno-Oświatowy KCZZ wspólnie z Zarządem Głównym TUR-u wyłonią Komisję Obsługi Wczasów, skontaktują się z Ministerstwem Kultury i Sztuki dla ułożenia programu koncertów i innych imprez artystycznych.

Komisja Obsługi Wczasów ułoży plan odczytów, pogadanek i imprez oświatowych dla Domów Wypoczynkowych, sanatoriów, gdzie przebywać będą robotnicy i pracownicy.

Okręgowym Komisjom Zw. Zaw. polecić, by w ramach swojego województwa wspólnie z TUR-em wyłoniły Komisje Obsłużenia Wczasów w dziedzinie kulturalno-oświatowej. Komisje te powinny współdziałać z Wydziałami Kultury i Sztuki na terenie swoich województw.

c) Polecić Okręgowym Komisjom i Zarządom Głównym, aby szczególną uwagę zwróciły na wydawanie ściennych gazet w Zakładach Pracy.

Komisje Kulturalno-Oświatowe przy OKZZ powinny kontrolować ścienne gazety, urządzać konkursy ściennych gazet, zwoływać konferencje korespondentów tych gazet, organizować grupy tych korespondentów i kierować nimi.

4. W dziedzinie kontroli pracy kulturalno-oświatowej.

Polecić Wydziałowi Kulturalno-Oświatowemu Komisji Centralnej Zw. Zawodowych prowadzenie ścisłej ewidencji sprawozdań z pracy kulturalno-oświatowej. Zorganizować system sprawozdawczy Wydziałów Kulturalno-Oświatowych z tym, aby co miesiąc do Komisji Centralnej Zw. Zaw. wpływały szczegółowe sprawozdania o pracy kulturalno-oświatowej w terenie.

Wydział Kulturalno-Oświatowy powinien poza tym pracę kontrolować w terenie. W tym celu należy przynajmniej raz w miesiącu na miejscu zbadać pracę kulturalno-oświatową w Okręgowej Komisji Zw. Zawodowych.

Wydział Wykonawczy stwierdza, że uchwała Wydziału Wykonawczego z dnia 1 marca rb. co do potrzeby utworzenia sekcji młodzieżowych została zrealizowana w bardzo nikłych rozmiarach, a życie pokazało, że takie sekcje są potrzebne.

Wobec tego Wydział Wykonawczy KCZZ postanawia: przy wszystkich instytucjach zorganizować referaty młodzieżowe, a w szczególności w oddziałach należy oragnizować sekcje młodzieżowe.

Uchwały rozszerzonego plenum Komisji Centralnej Związków Zawodowych z dnia 31. VIII — 1. IX 1945 r.

I.

ZDOBYCZE RUCHU ZAWODOWEGO, POŁOŻENIE MAS PRACUJĄCYCH I POSTULATY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Plenum Komisji Centralnej Związków Zawodowych stwierdza, że:

1. okres od pierwszego posiedzenia Komisji Centralnej Związków Zawodowych w listopadzie 1944 roku do 1 września br. był okresem odbudowy organizacyj i scentralizowania ruchu zawodowego oraz okresem planowego regulowania warunków pracy i płacy. Związki Zawodowe pod kierownictwem KCZZ wyrosły w masowe organizacje klasy robotniczej, liczące w swoich szeregach około miliona robotników fizycznych i pracowników umysłowych.

Ruch zawodowy zanotować może dość poważne sukcesy na odcinku poprawy bytu mas pracujących (zawarcie umów zbiorowych w podstawowych gałęziach przemysłu, uregulowanie sprawy urlopów, zorganizowanie Funduszu Wczasów Pracowniczych).

W okresie sprawozdawczym zorganizowano szereg kursów dla działaczy związkowych, przystąpiono do wydawania „Trybuny Związkowca", zapoczątkowano masową pracę kulturalno-oświatową wśród związkowców.

2. Okres ten był jednocześnie okresem wydatnego współudziału ruchu zawodowego w odbudowie życia gospodarczego i społeczno-politycznego Polski Demokratycznej.

3. Ruch zawodowy stanął na słusznym stanowisku popierania polityki PKWN, Rządu Tymczasowego i Rządu Jedności Narodowej, jako jedynej słusznej polityki, idącej po linii interesów świata pracy i Polski Demokratycznej, polityki, opartej na ścisłej współpracy ze Związkiem Radzieckim. Najbardziej jaskrawymi dowodami słuszności tej polityki, to uznanie Rządu Jedności Narodowej przez największe mocarstwa świata, to przyznanie Polsce prastarych ziem piastowskich po Odrę, Nissę Łużycką i Bałtyk, to wreszcie przyznanie Polsce prawa do znacznych odszkodowań wojennych.

4. Mimo poniesienia zdecydowanej klęski rozbita reakcja nie chce zejść z widowni życia politycznego i wszelkimi środkami próbuje paraliżować życie gospodarcze i odbudowę kraju. Skrytobójczymi mordami działaczy demokratycznych, oficerów i żołnierzyW. P. i Armii Czerwonej, masowymi morderstwami ludności wiejskiej (Wierzchowiny), antysemickimi pogromami (Kraków, Rzeszów), korupcją, łapownictwem i szabrownictwem, próbą zdobycia utraconych fabryk i folwarków (reprywatyzacja), agitacją przeciw kontyngentom celem wygłodzenia miast i inspirowaniem zatargów na fabrykach — reakcja próbuje zdobyć utracone pozycje i przywrócić stary reżim endecko-sanacyjny, reżim bezrobocia, reżim Brześcia i Berezy Kartuskiej.

5. Wbrew próbom i podszeptom reakcji, świat pracy w Polsce, mimo ciężkich warunków bytu, spowodowanych wojną i rabunkową gospodarką okupanta, stanął do odbudowy życia gospodarczego i swoim bohaterskim wysiłkiem i samozaparciem osiągnął szereg wspaniałych sukcesów w dziedzinie odbudowy i uruchomienia przemysłu. Nowy stosunek do pracy, podniesienie wydajności pracy i nowy stosunek do własności społecznej setek tysięcy robotników — oto odpowiedź, jaką dała reakcji polskiej klasa robotnicza — przodująca część Narodu.

6. Trwające jednak nadal skutki wojny i pięcioletniej okupacji hitlerowskiej spowodowały, że położenie mas pracujących jest bardzo ciężkie.

Większość kolejarzy, nauczycieli i innych pracowników państwowych na skutek złego zaopatrzenia znajduje się w bardzo trudnych warunkach materialnych.

Sprawa zaopatrzenia w opał i naftę mas pracujących jest też nie załatwiona.

Zaopatrzenie emerytów i inwalidów w postaci rent i żywności jest absolutnie niedostateczne.

7. Ciężkie warunki mas pracujących odbijają się na zdrowiu dzieci, które, jako fundament przyszłości Narodu, muszą być otaczane specjalną opieką.

Dzieci robotników i pracowników źle karmione w domu, niedożywiane w szkole, padają ofiarą chorób, niszczących ich młode organizmy.

8. Zły stan finansowy mas pracujących pogarsza jeszcze fakt, że robotnicy i pracownicy ponoszą ciężar opłacania świadczeń społecznych, jak świadczenia chorobowe, emerytalne, Fundusz Pracy. W chwili obecnej, gdy odczuwamy brak sił roboczych, świadczenia o charakterze zabezpieczającym, jakimi są świadczenia na rzecz Funduszu Pracy, są bezcelowe i krzywdzą klasę robotniczą.

W związku z powyższym Plenum Komisji Centralnej Związków Zawodowych postanawia domagać się od Rządu:

1. By wszystkie składki na ubezpieczenia socjalne, do chwili obecnej opłacane przez świat pracy, jak ubezpieczenia chorobowe i wszelkie inne, przerzucić na pracodawcę, a Fundusz Pracy, jako całkowicie nieistotny, znieść.

2. Realizując część produkcji po cenach komercyjnych, Ministerstwo Przemysłu winno stworzyć specjalny Fundusz Aprowizacyjny, który umożliwiłby zakupywanie zapasów produktów żywnościowych. Zapasy te byłyby przydzielane zakładom pracy w wypadkach nierealizowania kart żywnościowych, a tym samym stanowiłyby gwarancję realizacji tych kart.

3. Wprowadzenia dodatkowych kart aprowizacyjnych dla dzieci do lat 15, na które byłyby wydawane: biały chleb, mleko, masło, cukier, słodycze i owoce.

4. Zaopatrzenia robotników i pracowników w opał i naftę.

5. Niezwłocznego podwyższenia płac pracownikom państwowym i samorządowym, kolejarzom, pocztowcom i nauczycielom.

6. Wydania zarządzeń w sprawie polepszenia jakości chleba kartkowego i kontroli nad jego wypiekiem oraz przemiałem mąki jednogatunkowej 70% lub 80%.

7. Wydatnego podniesienia rent emerytalnych i inwalidzkich, stwarzając dla otrzymujących te renty możliwości ludzkiej egzystencji przez zapewnienie im aprowizacji.

8. Stworzenia w zakładach pracy żłobków, przedszkoli oraz fabrycznych szkół zawodowych.

9. Całkowitego rozdziału pomiędzy pracujących wszystkich artykułów żywnościowych z transportów UNRRA.

10. Wysiedlenia spekulantów i reakcjonistów z większych miast, oddając ich mieszkania robotnikom i pracownikom.

II.

O KONTYNUOWANIE AKCJI PODNIESIENIA WYDAJNOŚCI PRACY

Uchwała Wydziału Wykonawczego Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Polsce z dnia 15 czerwca br., dotycząca podniesienia wydajności pracy, znalazła żywy oddźwięk wśród robotników i pracowników, czego dowodem jest fakt, że wydajność pracy we wszystkich podstawowych gałęziach przemysłu poważnie wzrosła.

Byłoby jednak fałszywe, gdyby Związki Zawodowe uważały akcję podniesienia wydajności pracy za zakończoną.

Akcja za dalszym podniesieniem wydajności pracy jest obliczona na znacznie dłuższą metę, bo wydajność pracy będzie decydowała o poziomie dobrobytu mas pracujących i w ogóle Państwa.

Wychodząc z tych założeń, Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce postanawia:

Wezwać wszystkie Związki do kontynuowania akcji podniesienia wydajności pracy, wyjaśniając szerokim masom, że poprawa bytu mas pracujących i odbudowa kraju jest ściśle związana ze wzrostem wydajności pracy.

III.

ZAGADNIENIE REPRYWATYZACJI

Ponawiające się od niejakiego czasu w prasie codziennej i zawodowej alarmujące wieści oraz napływające bezpośrednio do Komisji Centralnej Związków Zawodowych wiadomości i skargi z terenu o niewłaściwym i szkodliwym dla interesu Państwa i społeczeństwa przeprowadzaniu reprywatyzacji poszczególnych przedsiębiorstw i zakładów pracy wskazują na poważne niebezpieczeństwo, istniejące w tej dziedzinie.

Miarą tego niebezpieczeństwa może służyć szereg strajków w reprywatyzowanych fabrykach, jako protest robotników przeciwko temu stanowi rzeczy.

Stwierdzono, że miały miejsce fakty zwrotu w ręce prywatne nawet większych fabryk, jak Bukiet i Janicki w Łodzi ze szkodą dla Skarbu Państwa i gospodarki społecznej.

Stwierdza się wypadki reprywatyzacji warsztatów pracy, uratowanych niejednokrotnie z narażeniem życia w okresie okupacji przez samych robotników, uruchomionych obecnie przez zespoły pracownicze.

Powyższy stan rzeczy, spowodowany brakiem sprecyzowanych norm prawnych, pozostawia z jednej strony pole do dowolnego traktowania poszczególnych spraw przez odnośne władze, z drugiej zaś ułatwia sabotowanie polityki gospodarczej rządu przez wrogo nastawiony pod względem politycznym element, który się przedostał do naszego aparatu urzędniczego i sądowniczego.

W świetle powyższego Komisja Centralna Związków Zawodowych podkreśla, że nie sprzeciwiając się reprywatyzacji małych zakładów pracy i małych przedsiębiorstw, uznaje za niedopuszczalne reprywatyzowanie większych przedsiębiorstw i uważa za konieczne natychmiastowe wydanie ustawy państwowej, precyzującej jasno kategorie i rodzaje zakładów pracy, podlegających reprywatyzacji.

Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce uważa, że upaństwowieniu podlegać winny wszystkie zakłady, zatrudniające powyżej 50 robotników. Zakłady o załogach poniżej 50 robotników, podlegałyby reprywatyzacji z wyjątkiem tych przedsiębiorstw, które mają poważniejsze znaczenie dla życia gospodarczego i politycznego państwa, jak to drukarnie, litografie, kina, apteki itp. Przedsiębiorstwa, podlegające reprywatyzacji należałoby przekazywać w pierwszym rzędzie załogom fabrycznym na zasadzie spółdzielczości.

Przy ustalaniu charakteru danego przedsiębiorstwa w toku postępowania reprywatyzacyjnego odnośne władze winny się też zwracać o opinię do właściwych Związków Zawodowych.

Ministerstwo Sprawiedliwości winno wydać okólnik, zobowiązujący Sądy do niewydawania wyroków w sprawach o reprywatyzację bez zapoznania się z pisemną opinią Związków Zawodowych.

IV.

WALKA Z KORUPCJĄ, ŁAPOWNICTWEM i NIECNĄ ROBOTĄ RODZIMEJ REAKCJI

Wobec przybierającego na sile groźnego dla Państwa i odbudowy kraju objawu szerzenia się takich przestępstw, jak: rozkradanie mienia państwowego, korupcja, łapownictwo, spekulacja, bandytyzm i sabotaż, a tym samym żerowanie na ciężkiej i ofiarnej pracy nie dojadającego robotnika i pracownika umysłowego, na wysiłku dającego kontyngenty chłopa, Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce postanawia:

1. Wzmocnić walkę, prowadzoną z tym złem, i wzywa Rząd do:

a) stworzenia specjalnej komisji do walki z korupcją, łapownictwem, spekulacją i bandytyzmem, do której to komisji weszliby przedstawiciele Związków Zawodowych i Partii Politycznych;

b) natychmiastowego stworzenia Sądów Ludowych o charakterze doraźnym, uprawnionych do wydawania wyroków łącznie do kary śmierci i konfiskaty majątku.

c) utworzenia przymusowych obozów pracy dla szabrowników i spekulantów;

d) przyśpieszenia szkolenia kadr fachowych spośród synów robotniczych i chłopskich dla sądownictwa;

e) natychmiastowego sprawdzenia przy szerokim udziale czynnika społecznego kwalifikacyj etycznych i społecznych wszystkich pracowników aparatu prokuratorskiego, sądowniczego i administracyjnego, przede wszystkim w urzędach centralnych.

2. Polecić wszystkim Zarządom Głównym, Okręgowym Komisjom Związków Zawodowych, Powiatowym Radom Związków Zawodowych i Radom Zakładowym usprawnienie i umasowienie istniejących Komisji Kontroli Społecznej, wciągając do tej walki ogół pracujących.

Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce stwierdza, że reakcja w Polsce poprzez propagandę i podtrzymywanie złodziejstwa, łapownictwa i spekulacji, aktów sabotażu gospodarczego i dezorganizacji naszego aparatu państwowego, jak: aprowizacyjnego, sądowego itd. — chce pogłębić nasze trudności, chce wygłodzić miasta, celem wywołania niezadowolenia szerokich mas pracujących, aby na fali tego niezadowolenia ponownie pokusić się o opanowanie władzy, o zapędzenie mas pracujących w niewolę kapitalisty i obszarnika, aby na nowo uprawiać politykę wyzysku, terroru, zdrady narodowej i wojny.

Na szubienicę złodziei mienia narodowego i publicznego!

***

Ostatni pogrom krakowski wykazał m. in., że część profesury i pewne grupy młodzieży usiłują w Demokratycznym Państwie kontynuować zbrodniczą tradycję dawnych endecko-sanacyjnych uczelni akademickich. Uchwały Akademii Umiejętności, nadające członkostwo jawnym kolabo-

racjonistom i chwalcom hitleryzmu, wykazały niezbicie, że likwidacja pozostałości faszyzmu w Polsce nie może być dokonana bez odnowienia składu profesury, odsunięcia od nauczania wrogów demokracji i usunięcia reakcyjnych słuchaczy z murów wyższych uczelni.

Komisja Centralna Związków Zawodowych wzywa Rząd do nieubłaganego przeprowadzenia stosownej akcji w uczelniach wyższych w imię honoru nauki polskiej i jej dobra, zwraca się jednocześnie do wszystkich czynników rządowych, samorządowych i społecznych, aby przez szeroko zakrojoną i dobrze przemyślaną akcję stypendialną i akcję wszechstronnej opieki nad robotniczą i chłopską młodzieżą akademicką, zapewniły możność intensywnego kształcenia się tym, którzy mają możność szybko wypełnić luki, jakie powstaną przez konieczność eliminowania antyspołecznego faszystowskiego elementu z uczelni wyższych.

V.

APEL DO BRACI CHŁOPÓW

Plenum Komisji Centralnej Związków Zawodowych apeluje do braci chłopów o podtrzymanie jej wysiłku w pracy odbudowy kraju. Doceniając w pełni ciężary, jakie spadły na chłopów wskutek najazdu hitlerowskich zbrodniarzy i ich wieloletniej okupacji, wielkie ofiary ludzkie i materialne chłopstwa w walce o wyzwolenie narodowe, wzywamy braci chłopów do zdecydowanego poparcia klasy robotniczej w jej walce o wykorzenienie z życia polskiego pielęgnowanej przez reakcję plagi kradzieży, spekulacji, łapownictwa, bandytyzmu i sabotażu, uchylania się od pracy odbudowy, która to plaga na chłopa, nie mniejszym niż na robotnika, kładzie się ciężarem.

Wzywamy braci chłopów do współpracy, celem wykorzenienia z polskiego życia społecznego agentów sanacyjno-faszystowskiej reakcji, która jest współwinna wszystkim naszym nieszczęściom, a teraz spowodowane przez siebie nasze trudności gospodarcze chce wykorzystać dla odbudowy swojego panowania: dla odbudowy przedwojennego ładu, niesprawiedliwości, wyzysku i terroru, dla odebrania chłopom ziemi.

Stwierdzamy, że jedynym celem pracy robotników jest odbudowa kraju i dostarczenie wsi i miastu jak największej ilości produktów przemysłowych, bez których one nie mogą się na dłuższą metę obyć. Jednak robotnicy i ich rodziny dziś nie dojadają. Im bardziej będą syci, tym prędzej wytworzą niezbędne dla wsi i miasta produkty. Od Was, bracia chłopi, zależy to, żeby robotnik nie był głodny i żeby Wam jak najprędzej potrzebnych produktów mógł dostarczyć. W imię tych wspólnych interesów i wspólnych celów apelujemy do Was:

Tak, jak my, pomimo niedojadania, w stu i więcej procentach wykonujemy normy pracy, tak Wy, w stu procentach wykonajcie dostawy dla naszego wyżywienia.

Odpłacimy Wam wytworzeniem większej masy produktów i przez to ich potanieniem.

Niech żyje sojusz robotników i chłopów!

Niech żyje Demokracja!

VI. PRZECIW ROZBIJANIU RUCHU ZAWODOWEGO

Plenum Komisji Centralnej Związków Zawodowych stwierdza:

1. że jedynym związkiem, który reprezentuje robotników i pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej jest Zarząd Główny, wybrany na zjeździe w Sopocie, w dniach 24 i 25 czerwca br.,

2. że próba stworzenia jeszcze jednego Związku Pracowników Samorządu Terytorialnego jest robotą rozbijacką, skierowaną przeciw jednolitemu ruchowi zawodowemu.

3. Plenum Komisji Centralnej Związków Zawodowych potępia działalność tych panów i wzywa całą klasę pracującą do rozpędzenia rozbijaczy ruchu zawodowego.

VII. AKCES DO ŚWIATOWEJ KONFERENCJI ZW. ZAW. W PARYŻU

Plenum Komisji Centralnej Związków Zawodowych zatwierdza akces do Światowej Federacji Związków Zawodowych w Paryżu, zgłoszony przez Prezydium pismem z dnia 31 lipca 1945 roku. Po zaznajomieniu się ze Statutem Światowej Federacji Związków Zawodowych — Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce projekt ten aprobuje i poleca delegatom swym na Światowym Kongresie Związków Zawodowych w Paryżu głosować za przyjęciem Statutu w brzmieniu zaprojektowanym przez Komitet Administracyjny Kongresu.

VIII. WSPÓŁPRACA Z GUS'EM

Wobec konieczności posiadania danych liczbowych o warunkach bytu mas pracujących, Komisja Centralna Związków Zawodowych postanowiła nawiązać ścisłą współpracę z Głównym Urzędem Statystycznym. KCZZ. poleca Związkom Zawodowym okazanie pomocy w prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny badaniach budżetów rodzin pracowników fizycznych i umysłowych. Pomoc ta winna polegać na pozyskaniu rodzin, które zobowiążą się do prowadzenia dokładnych rachunków domowych w specjalnych zeszytach, dostarczonysh przez Główny Urząd Statystyczny i zgłoszeniu ich w okresie dwóch tygodni do Głównego Urzędu Statystycznego.

Schemat budowy Związków Zawodowych według gałęzi przemysłu i działów pracy

W dążeniu do skordynowania i scentralizowania organizacyj zawodowych Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce postanawia:

Za podstawę organizacji zawodowej dla poszczególnych gałęzi przemysłu, względnie dla poszczególnych działów pracy, przyjmuje się jedną organizację w skali ogólnokrajowej — Związek Zawodowy — obejmującą możliwie wszystkie zakłady i wszystkie rodzaje pracy danej gałęzi przemysłu, względnie danego działu pracy.

Oddziały Związków Zawodowych na poszczególnych terenach powołują sekcje, obejmujące robotników lub pracowników jednorodnych zakładów pracy, względnie tego samego fachu.

Związek Zawodowy obejmuje swą organizacją wszystkich zatrudnionych z danej gałęzi przemysłu lub rodzaju pracy, zarówno robotników fizycznych, jak i pracowników umysłowych.

Od powyższych wytycznych mogą być odchylenia uwarunkowane bądź wagą i znaczeniem, jakie dana gałąź pracy odgrywa w życiu gospodarczym kraju, bądź pewnymi tradycjami organizacyjnymi. O odchyleniach tych decyduje Komisja Centralna Związków Zawodowych.

Komisja Centralna Związków Zawodowych uważa za wskazane, aby dotychczas istniejące Związki Zawodowe, o ile nie odpowiadają powyżej wyłożonym wytycznym, a odrębność ich nie jest niezbędna lub wskazana, przyłączyły się do Związków Zawodowych już istniejących, względnie tworzyły nowe organizacje oparte na wyłuszczonych podstawach.

Za wytyczne przy tworzeniu samodzielnych Związków Zawodowych służy niżej podany schemat Związków według działów pracy:

I. ROLNICTWO.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Rolnych obejmuje zatrudnionych:

w rolnictwie
w ogrodnictwie.

II. PRZEMYSŁ.

1. GÓRNICTWO.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Górniczego obejmuje zatrudnionych:

w kopalniach węgla,
w kopalniach rud,
w kopalniach soli.

2. PRZEMYSŁ HUTNICZY, METALOWY i ELEKTROTECHNICZNY.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Metalowego obejmuje zatrudnionych:

w hutach żelaza,
w hutach innych metali,
w odlewniach
w fabrykach kotłów i konstrukcji stalowych,
w fabrykach maszyn i aparatów,
w fabrykach broni i amunicji,
w fabrykach środków przewozowych,
w fabrykach narzędzi i przyrządów,
w fabrykach armatur,
w fabrykach drutu i wyrobów z drutu,
w fabrykach wyrobów z blachy,
w fabrykach różnych wyrobów metalowych.
w fabrykach maszyn i aparatów elektrycznych,
w fabrykach pomiarowych,
w fabrykach kabli i przewodów elektrycznych,
w fabrykach żarówek elektrycznych,
w fabrykach akumulatorów, ogniw, bateryj,
w fabrykach sprzętu instalacyjnego,
w fabrykach dźwigów,
w fabrykach aparatów grzejnych elektrycznych,
w fabrykach tele- i radiotechnicznych,
w fabrykach aparatów elektromedycznych,
w fabrykach elektrochemicznych.

3. PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Włókienniczego obejmuje zatrudnionych:

w roszalniach i trzepalniach,
w przędzalniach,
w tkalniach,
w dziewiarniach,
w pończoszarniach,
w wykańczalniach,
w fabrykach powroźniczych,

w fabrykach wyrobów brezentowych,
w fabrykach filcu i wojłoku,
w fabrykach waty,
w fabrykach jedwabiu,
w fabrykach juty, lnu i konopi.

4. PRZEMYSŁ CHEMICZNY.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Chemicznego obejmuje zatrudnionych:

w koksarniach i gazowniach oraz fabrykach przetworów smołowych i benzolu
w fabrykach barwników,
w fabrykach chemicznej przeróbki drewna,
w fabrykach mineralnych przetworów tłuszczowych,
w fabrykach artykułów fotograficznych,
w fabrykach farb i lakierów,
w fabrykach środków wybuchowych,
w fabrykach pirotechnicznych,
w fabrykach zapałek,
w fabrykach gumy,
w fabrykach garbników,
w fabrykach preparatów farmaceutycznych i perfumeryjno-kosmetycznych,
w fabrykach mas plastycznych (celuloid, impregnacja materiałów),
w pralniach,
w fabrykach celulozy,
w papierniach,
w farbiarniach papieru,
w fabrykach wyrobów papieru,
w fabrykach wyrobów z papieru,
w hutach szkła.

5. PRZEMYSŁ BUDOWLANY.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Budowlanego obejmuje zatrudnionych:

w kamieniołomach,
w przedsiębiorstwach budownictwa naziemno-budynkowego,
w przedsiębiorstwach budownictwa lądowego i wodnego,
w zakładach przemysłu instalacyjnego,
w przedsiębiorstwach mierniczych.

6. PRZEMYSŁ DRZEWNY.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Drzewnego obejmuje zatrudnionych:

w leśnictwie,
w tartakach,

w zakładach nasycania drewna,
w fabrykach mebli

7. PRZEMYSŁ NAFTOWY.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Naftowego obejmuje zatrudnionych:

w kopalniach nafty,
w tłoczniach,
w rafineriach,
w gazoliniarniach,
w kopalniach wosku ziemnego,

8. PRZEMYSŁ CERAMICZNY.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Ceramicznego obejmuje zatrudnionych:

w cementowniach i wapiennikach,
w fabrykach ceramicznych,
w zakładach kamieniarskich,
w cegielniach,
w fabrykach kafli, dachówek, eternitu.

9. PRZEMYSŁ SKÓRZANY.

Związek Zawodowy Robotników i pracowników Przemysłu Skórzanego obejmuje zatrudnionych:

w garbarniach,
w fabrykach obuwia,
w fabrykach rymarskich,
w fabrykach białoskórniczych,
w fabrykach szczotek i pędzli.

10. PRZEMYSŁ ODZIEŻOWY.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Odzieżowego obejmuje zatrudnionych:

w fabrykach ubrań i bielizny,
w fabrykach czapek i kapeluszy,
w fabrykach kołder, krawatów, kwiatów sztucznych,
w zakładach kuśnierskich.

11. PRZEMYSŁ POLIGRAFICZNY.

Związek Zawodowy Drukarzy i Pokrewnych Zawodów obejmuje zatrudnionych:

w drukarstwie,
w litografii,
w rotograwiurze, miedziorytnictwie i stylorytnictwie,
w fotochemigrafii,
w introligatorniach.

12. PRZEMYSŁ SPOŻYWCZY.

a) Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Spożywczego obejmuje zatrudnionych:

w zakładach przetwórstwa zbożowo-mącznego (młyny, piekarnie),
w zakładach przetwórstwa ziemniaczanego (krochmalnie, płatkarnie),
w zakładach przemysłu fermentacyjnego (gorzelnie drożdżownie, octownie, rektyfikacje),
w zakładach wyrobów tytoniowych,
w zakładach przetwórstwa mięsnego i tłuszczów,
w zakładach przemysłu nabiałowego i jajczarskiego,
w zakładach przemysłu cukierniczego,
w zakładach przemysłu artykułów kawowych,
w zakładach przetwórstwa owocowego i warzywnego.
w wytwórniach przypraw i namiastek,
w wytwórniach wód gazowych i mineralnych.

b) Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Cukrowniczego obejmuje zatrudnionych:

w cukrowniach.

III. TRANSPORT.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Transportowych obejmuje zatrudnionych:

w transporcie morskim i rzecznym,
w transporcie lądowym,
w transporcie powietrznym.

IV. PRACA UMYSŁOWA.

a) Związek Zawodowy Pracowników Spółdzielczych,
b) Związek Zawodowy Pracowników Instytucyj Społecznych,
c) Związek Zawodowy Pracowników Biurowych i Handlowych.
d) Związek Zawodowy Prac. Bankowych i Ubezpieczeniowych,
e) Związek Zawodowy Dziennikarzy i Literatów.

V. INSTYTUCJE PAŃSTWOWE.

a) Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych,
b) Związek Zawodowy Prac. Poczt, Telegrafów, Telefonów i Radia,
c) Związek Zawodowy Nauczycielstwa,
d) Związek Zawodowy Pracowników Administracji Państwowej,
e) Związek Zawodowy Prac. Sądownictwa, Prokuratury i Notariatu,
f) Związek Zawodowy Pracowników Skarbowych.

VI. UŻYTECZNOŚĆ PUBLICZNA i USŁUGI

a) Związek Zawodowy Prac. Samorządowych i Użyteczności Publ.,
b) Związek Zawodowy Pracowników Ubezpieczeń Społecznych,
c) Związek Zawodowy Pracowników Służby Zdrowia,
d) Związek Zawodowy Pracowników Kultury, Sztuki i Widowisk,
e) Związek Zawodowy Prac. Przemysłu Gastronomiczno-Hotelowego,
f) Związek Zawodowy Pracowników Fryzjerskich,
g) Związek Zawodowy Prac. Administratorów i Dozorców Domów,
h) Związek Zawodowy Pracowników Domowych.

Adresy Związków Zawodowych scentralizowanych

Nazwa Związku i siedziba

1. Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych, Warszawa, Al. Jerozolimskie 101.
2. Centralny Związek Zawodowy Górników, Katowice, Kościuszki 38.
3. Centralny Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Metalowego, Katowice, Matejki 3.
4. Związek Zawodowy Pracowników Samorządu i Użyteczności Publicznej, Warszawa, Marszałkowska 8.
5. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Włókienniczego, Łódź, Strzelecka 2.
6. Związek Nauczycielstwa Polskiego, Warszawa, Smulikowskiego 1.
7. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Budowlanego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów, Warszawa, Marszałkowska 72.
8. Związek Zawodowy Pracowników Poczt i Telegrafu i Radia Warszawa, Ratuszowa 11.
9. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Chemicznego, Katowice, Matejki 3.
10. Związek Zawodowy Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego, Łódź, Strzelecka 2.
11. Związek Zawodowy Pracowników Spółdzielczych, Łódź, Legjonów, 24.
12. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Cukrowniczego, Józefów k. Błonia.
13. Związek Zawodowy Pracowników Skarbowych, Warszawa, Wileńska 2.
14. Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Naftowego, Krosno.
15. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Przemysłu Gastronomiczno-Hotelarskiego, Warszawa, Mała 14.
16. Związek Zawodowy Pracowników Instytucyj Ubezpieczeń Społecznych, Łódź, Wólczańska 225.
17. Związek Zawodowy Pracowników Dróg Kołowych, Warszawa, Marszałkowska 72.
18. Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Rolnych, Łódź, Strzelecka 2.

Związki ukonstytuowane w październiku 1945 r. — patrz Tabl. I.

Adresy
Central Związków Zawodowych zagranicznych:

1. Congress of Industrial Organisations — 718 Jackson Place, N. W. Washington 6. D. C.
2. Trades Union Congress Transport House — Smith Sanake London S. W.
3. Confederation Generale du Travail — 213 rue Lafayette, Paris.
4. Ustredni Rada od boru — Praha 1 na Perstyne 11.
5. Jednistweni Sindikati Radnika i Namiestnika Jugoslavije — Glavni Odbor Beograd, Kralja — Milana 21.
6. Общ. Работнически Професионален Союз ОРПСЬ България Централен Комитет София, ул. Позитано 8.
7. Schweizerischer Gewerkschaftsbund, — Bern.
8. Confederatione Generali Italiana del lavoro — Roma.

4156

SPIS RZECZY

Str.

Ukonstytuowanie się K. C. Z. Z. 13
Działalność Organizacyjna 17
A. Struktura organizacji zawod. 18
B. Zarządy główne zw. zaw. 20
C. Komisje Okręgowe zw. zaw. 25
D. Przystąpienie zw. zaw. Mary. polskich w Anglii do K.C.Z.Z. 29
Rozwój zw. zaw. w 1945 r. 32
Zjazdy zw. zaw. 33
Działalność w obronie interesów ekonomicznych 37
Wczasy pracownicze w Polsce Wyzwolonej 70
Działalność kulturalno - wychow. 77
Prasa 85
Stosunki międzynarodowe 86
Zestawienie finansowe 88

ZAŁĄCZNIKI

Uchwały lubelskiego Zjazdu delegatów zw. zaw. z dn. 21. 11. 1944 r. 92
Uchwały rozszerzonego posiedzenia Wydz. Wykon. KCZZ. z dn. 1. 3. 1945 r. 103
Uchwały rozszerzonego posiedzenia Wydz. Wykon. KCZZ. z dn. 21 — 22. 4. 1945 r. 110
Uchwały rozszerzonego posiedzenia Wydz. Wykon. KCZZ z dn. 15. 6. 1945. 119
Uchwały rozszerzonego Plenum KCZZ. z dn. 31. 8.—1. 9. 1945 r. 128
Schemat budowy zw. zaw. wg. gałęzi przemysłu i działów pracy 135
Adresy zw. zaw. scentralizowanych 142
Adresy Central. zw. zaw. zagran. 143

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
BIBLIOTEKA
IM. GEN. [illegible]

BIBLIOTEKA
ASG
NAUKOWA
15348